

Handläggare

Ewa Jungstedt Pilestål
Telefon: 08-508 205 81

Till

Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2023-09-21

Tertialrapport 2 år 2023 för Enskede- Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tertialrapport 2 år 2023 inklusive bilagor och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 3,7 mnkr för ökade kapitalkostnader inom stadsmiljöområdet avseende räntor och avskrivningar (drift).
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 13,2 mnkr för lokaländamål (drift) enligt bilaga 1.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 0,2 mnkr för trygghetsinvesteringar (investering) enligt bilaga 2.
5. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 0,5 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (drift) enligt bilaga 2.
6. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering om -0,9 mnkr för minskade utgifter avseende maskiner och inventarier (investering).
7. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner att förvaltningen tecknar tilläggsavtal om ett årligt hyrestillägg på i snitt 480 000 kr för renovering av Hagsätra gruppbofastad SoL enligt bilaga 3.

8. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anmäler omslutningsförändringar om 24,4 mnkr.
9. Beloppsgräns för periodiseringar (interimsbokföring) fastställs till ett belopp om 20 000 kr eller högre.

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts hittills under året bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att uppnås helt. Tolv mål för verksamhetsområdena bedöms att uppnås helt och fyra delvis. Under perioden har verksamheten påverkats av bland annat den höga inflationen, höga kostnader för vård och utbetalt bistånd liksom osäkerhetsfaktorer kring nyttjande av beviljade insatser.

För hela nämndens verksamhetsområde prognostiseras ett underskott om 43,8 mnkr före resultatöverföringar och ett underskott om 20,0 mnkr efter resultatöverföringar. För investeringar prognostiseras ett överskott om 1,0 mnkr jämfört med budget.

Bakgrund

I tertialrapport 1 och 2 samt i verksamhetsberättelsen följer nämnden upp sin verksamhet och ekonomi. Nämnden ska redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplan, förväntade resultat samt kommunfullmäktiges mål och budget. Rapporteringen följs upp av stadsledningskontoret och ger kommunstyrelsen en samlad bild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Planering och uppföljning av verksamhet och ekonomi sker i stadens system ILS-webb.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Administrativa avdelningen i samverkan med övriga avdelningar inom förvaltningen.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	12
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	33
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	41
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	48
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	51
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	57
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	66

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	71
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	74
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	79
Uppföljning av ekonomi	85
Uppföljning av driftbudget	85
Resultatenheter	98
Investeringar	99
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	101
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	101
Omslutningsförändringar	101
Budgetjusteringar.....	102
Medel för lokaländamål	103
Analys av balansräkning.....	103
Övrigt.....	104
Intern kontroll.....	105
Bilagor	
<i>Bilaga 1: SDN14</i>	
<i>Bilaga 2: Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål</i>	
<i>Bilaga 3: Hyrestillägg Hagsätra gruppbostad SoL Hagsätravägen 117-119, Svedjaren</i>	

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts hittills under året bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att uppnås helt. Bland målen för verksamhetsområdena bedöms tolv uppfyllas helt och fyra delvis. De flesta nämndmål bedöms uppnås helt.

Som grund för ovanstående bedömning utgår förvaltningen från den verksamhet som bedrivits, resultat av indikatorer och nämndmål samt planerade aktiviteter som pågår eller beräknas genomföras under året.

Under perioden har verksamheten påverkats av bland annat den höga inflationen, höga kostnader för vård och utbetalt bistånd liksom osäkerhetsfaktorer kring nyttjande av beviljade insatser.

Situationen efter sommaren är fortsatt ekonomiskt mycket allvarlig och kräver samlade, kraftfulla och riktade insatser. Under flera år har förvaltningen arbetat med att bygga upp en beredskap och resurser för att hantera snabba svängningar i ekonomin och säkerställa att lagreglerade verksamheter och insatser kan garanteras.

Förvaltningens bedömning är att verksamhetens kostnader ryms inom ramen för de resurser förvaltningen har till sitt förfogande med ett undantag; ett omfattande mycket starkt och ökande tryck när det gäller placeringar för barn och ungdomar. Det ökade trycket förklaras mot bakgrund av nödvändiga akuta insatser mot skjutningar och gängkriminalitet.

För hela nämndens verksamhetsområde prognostiseras ett underskott om 43,8 mnkr före resultatöverföringar och ett underskott om 20,0 mnkr efter resultatöverföringar. För investeringar prognostiseras ett överskott om 1,0 mnkr jämfört med budget.

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningens bedömning är att det arbete som genomförts under perioden kommer att bidra till att inriktningsmålet uppnås helt. Uppföljningen visar att samtliga fem av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål bedöms uppfyllas helt, så även de elva nämndmålen.

Positivt under perioden

- Samverkan inom förvaltningen och med andra aktörer har utvecklats.
- Den tidigare förebyggande enheten inom avdelningen Social omsorg barn och unga utgör sedan den 1 september en ny egen avdelning: Social omsorg förebyggande och främjande.
- Könsfördelningen på parklekarna och fritidsgårdarna har varit relativt jämn och besökarna på fritidsgårdarna är nöjda med verksamheten. De förebyggande verksamheterna har fortsatt att satsa på kompetensutveckling om barnkonventionen, och information om föräldrakursen ABC har spritt sig till fler grupper.
- Inom förskolan har pedagogiska caféer bidragit till att medarbetare fått verktyg för att möta barn som behöver stöd för en god psykisk hälsa. Genom medverkan i forskningsprogrammet Hållbar förskola har pedagogernas medvetenhet om betydelsen

av dialog för utvecklingen av barns språk ökat.

- En hög andel ungdomar som haft insatsen multisystemisk terapi (MST) har fullföljt behandlingen och visat positiva bestående beteendeförändringar. Nästan alla barn har fått återkoppling från socialtjänsten i ärenden som berört dem.
- Alla våldsutsatta som kontaktat förvaltningen har fått en bedömning av sitt ärende samma dag och en hög andel av de som utövat våld har ansökt om stödsatser. Många som genomgått missbruksbehandling upplever att den bidragit till en positiv livsförändring.
- På Medborgarkontoret har en funktion med samhällsvägledning på teckenspråk startat.
- Inom äldreomsorgen har en äldrekoordinator tillsatts för att ge äldre stöd i att bryta social isolering. Vidare har en hälsomånad genomförts och kliniskt träningscentrum (KTC) har fortsatt uppmärksammas genom flera studiebesök.
- Alla öppna förskolor har erbjudit kulturupplevelser med externa aktörer och fritidsgårdarna har beviljats stöd av kulturförvaltningen till ungas egna kulturprojekt.
- Ett arrendeavtal om Kulturkvarter Snösätra har trätt i kraft och en välbesökt festival har hållits där.

Utmaningar

- Fältassistenterna har haft betydligt fler insatser kopplade till pojkar än flickor och har haft svårt att identifiera flickor med psykisk ohälsa. Deltagare på kollo kommer ofta från områden med hög social status och det har varit svårare att nå familjer i områden med lägre social status.
- Inom förskolan är ett utvecklingsområde att nå ut med information till vårdnadshavare om rättigheter för nationella minoriteter.
- Samverkan mellan skolor, fritidsgårdar och andra aktörer som ser ungdomar i risk för rekrytering till kriminalitet behöver utvecklas.
- Att hinna med förhandsbedömningar inom 14 dagar har blivit en utmaning, då antalet orosanmälningar har ökat markant.
- För äldreomsorgen finns fortsatta utmaningar vad gäller samverkan med regionen kring utskrivningsprocessen från sjukhus.
- Förutsättningarna för kulturupplevelser är olika i stadsdelarna, då förekomst av verksamheter som till exempel bibliotek, kulturskola och parkteater varierar.
- Ordningsstörningar i Snösätra minskade fram till juli för att därefter öka.

2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningens bedömning är att det arbete som genomförts under perioden kommer att bidra till att inriktningsmålet uppnås helt. Uppföljningen visar att tre av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt och ett delvis. Tre av nämndmålen uppfylls helt och ett uppfylls delvis.

Positivt under perioden

- Elförbrukningen har minskat och konceptet Hållbar vård och omsorg har inletts. Fler verksamheter har möjligheter att sortera matavfall.
- Ytorna för slätteräng har utökats och betande djur har hållits i Rågsveds naturreservat

och i Örby.

- Arbete för hållbara tjänsteresor har genomförts genom demonstration av tjänstecyklar och inköp av två nya elbilar.
- Förvaltningen har inlett arbetet med nya krav om animalier med restriktiv antibiotikaanvändning och har försökt öka andelen ekologiska livsmedel.

Utmaningar

- Trots nyplantering av träd är det svårt att uppnå trädmålet, då många träd behövt fällas på grund av almsjuka.
- Initiala utmaningar med vinterväghållningen påverkade invånarnas nöjdhet negativt.
- Kostnadsutvecklingen har påverkat möjligheten att öka andelen ekologiska livsmedel.

3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningens bedömning är att det arbete som genomförts under perioden kommer att bidra till att inriktningsmålet uppnås helt. Uppföljningen visar att fyra av kommunfullmäktiges sju verksamhetsområdesmål bedöms uppnås helt och tre delvis. Åtta av de tio nämndmålen bedöms att uppnås helt och två delvis.

Positivt under perioden

- Sjuklönekostnaderna har minskat något och utredningen om nytt förvaltningskontor i Rågsved har fortsatt.
- Fler unga än 2022 har fått feriejobb. Antal aktuella biståndshushåll har minskat och fler brukare har kommit ut i arbete. Många som behandlats för missbruk har kommit vidare till arbetsförberedande insatser. Inom näringslivsområdet har samverkan med företagare i Rågsved centrum utvecklats och i Verklighetslabbet har samverkan med olika företag fortsatt.
- Nyttjandet av Tak över huvudet-garantin har minskat och fler personer inom socialpsykiatri och missbruk har gått vidare till ett mer självständigt boende än 2022. Andelen som bott på skyddat boende och flyttat vidare till ett mer självständigt boende har också ökat.
- Andelen arbetade timmar av timavlönad personal har minskat och fortsätter sjunka. Sjukfrånvaron minskar också och arbetet med friskfaktorer har inletts.
- Två enheter har anmält sig till Kvalitetsutmärkelsen och fler medarbetare har utbildat sig till examinatorer.
- Samverkan med staden och andra aktörer om livsmedelslager och förstärkning av verksamheternas kontinuitet vid olika händelser pågår.
- Arbete med uppföljning av leverantörer pågår och informationssäkerheten har utvecklats.
- För att öka tryggheten i stadsdelsområdet har arbetet med platssamverkan i Rågsved och Östberga fortsatt, likaså samverkan med polisen och arbetet mot välfärdsbrottslighet.
- Arbetet för mänskliga rättigheter, jämställdhet och barnets rättigheter har fortsatt. Tjänsten som barnrättssamordnare har tillsatts.
- Det finns en plan för arbetet med medborgarbudget riktad till ungdomar i Rågsved.

Utmaningar

- Personalkostnader, lokalkostnader samt kostnader för inköp har ökat.
- Ett omfattande mycket starkt och ökande tryck när det gäller placeringar för barn och ungdomar mot bakgrund av nödvändiga akuta insatser mot skjutningar och gängkriminalitet.
- Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd ligger något högt.
- Fler meddelanden om avhysningar har inkommit till förvaltningen jämfört med 2022 och tre barnfamiljer har vräcks.
- Trots förvaltningens arbete med platssamverkan och andra trygghetsskapande åtgärder har målet för den upplevda tryggheten inte uppnåtts, även om resultatet förbättrats.

Arbete utifrån direktiven för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Långsiktigt hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Den fortsatt höga inflationen och de stigande räntorna bidrar till stora ekonomiska osäkerhetsfaktorer och genererar utmaningar i förvaltningens verksamheter. Förvaltningen prognostiserar högre kostnader än tidigare år inom flertalet områden till följd av det ekonomiska omvärldsläget. Samtidigt påverkar befolkningsutvecklingen kostnaderna genom exempelvis ökade lokalkostnader.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi arbetar förvaltningen kontinuerligt för en effektiv resursanvändning och lokalförsörjning med ekonomiska analyser samt stöd till chefer och administratörer.

En god prognossäkerhet säkerställs genom god intern samverkan och kontinuerliga avstämningar med budgetansvariga chefer. Förvaltningen bevakar ekonomiska prognoser och planerar inför kommande år för att möta framtida utmaningar.

Klimatpolitiken – hela stadens ansvar

Förvaltningen har genomfört en kommunikationskampanj kring reseriktlinjerna. Arbetet med energibesparingsåtgärder har fortsatt genom planerade säsongsbetonade kommunikationsinsatser om hur man håller god inomhustemperatur samt av- och påsättning av elektrisk utrustning och belysning på arbetsplatsen.

Implementering av miljöförvaltningens koncept *Hållbar vård och omsorg* har påbörjats i verksamheterna. Konceptet innefattar förslag på rutiner som kopplar till flera av miljömålen i stadens miljöprogram. Under våren har förvaltningen utrett placering och implementering av olika källsorteringsfraktioner i sex av stadsdelsområdets parker.

Innovation, digitalisering och upphandling

Avdelning förskola har inlett ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld*. Genom ett möte med Open space technology (en mötesform där deltagarna bestämmer dagordningen och tillsammans prioriterar bland olika frågor) har alla enheter bidragit till innehållet.

Under perioden har förvaltningen infört det nya videomötesverktyg *Zoom X*. Förberedelse inför implementeringen av stadens nya planeringsverktyg *Hypergene* för en mer digitaliserad

och transparent budgetprocess pågår i enlighet med införandeplanen.

Arbetet med att digitalisera sociala delegationen för att öka kvaliteten, effektivisera processen och nyttja de system som redan används i liknande processer fortsätter. Förvaltningen arbetar även med att utveckla nämndprocessen och minska klimatpåverkan genom att låta invånare ta del av nämndhandlingar via QR-kod istället för papper på bibliotek och medborgarkontor i stadsdelsområdet.

Implementering av det digitala verktyget *Viewpoint* för att öka barn och ungas delaktighet och inflytande i deras kontakt med socialtjänsten fortsätter i samverkan med socialförvaltningen och andra stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen planerar för ett införande av ett digitalt verktyg för datainsamling av avvikelser kopplat till trygghet under hösten. Avvikelserna visualiseras på en karta över stadsdelsområdet. Förvaltningens ambition är att lättare se trender och i högre grad bidra till en lägesbild och ett brottsförebyggande arbete inom staden.

Arbetet med projektet *Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9* fortsätter. Under året har förvaltningen avropat ett digitalt kartläggningsverktyg i syfte att visualisera och koppla relevanta styr- och stöddokument till verksamheternas processer. Genom publiceringen visualiseras ledningssystemet på en webbplats med åtkomst för samtliga medarbetare.

Via ett samarbete med Kliniskt träningscentrum (KTC) erbjuds medarbetare i hemtjänsten och LSS gruppboende utbildning i bemötande via virtual reality (VR). Syftet är att bidra till att verksamheterna håller hög kvalitet och möter brukares individuella behov. I ett samverkansprojekt har en höj- och sänkbar toalett installerats på Verklighetslabbet, för att undersöka om toalettstolen kan bidra till ökad självständighet för äldre samt en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Resultatet från projektet *SeeWound* där sårtytor mäts med hjälp av artificiell intelligens (AI), som genomförts på Högdalens vård- och omsorgsboende, visar på att AI ger bättre möjligheter att optimera läkningsprocessen vilket ökar livskvaliteten för den äldre samt ger minskade kostnader.

Förvaltningens upphandlingar ska hålla en hög kvalitet genom kravställningar med syfte att tillgodose verksamheternas behov. Arbetet med upphandling och inköp utgår ifrån stadens program för inköp 2020-2023 och ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö och klimat, social hållbarhet samt bedrivs utifrån målen i Agenda 2030. Under året har förvaltningen bland annat slutfört en större stadsövergripande upphandling om bemanningstjänster vid tillfälliga vakanser inom äldreomsorg och funktionsnedsättning. Förvaltningen har även tagit fram nya riktlinjer för direktupphandlingar samt rutinbeskrivningar och mallar för dokumentation vid direktupphandlingar.

Staden som arbetsgivare

Förvaltningen arbetar avdelningsvis med bemanningsstrategier för att uppnå en högre andel tillsvidareanställda medarbetare på heltid. Flera aktiviteter för att främja hållbara och hälsofrämjande arbetsplatser med en stabil och sund sjukfrånvaro pågår och förvaltningens medarbetare och chefer erbjuds kontinuerligt kompetenshöjande insatser inom aktuella områden.

Samverkan för en trygg och säker stad

Platssamverkan bedrivs i Östberga och Rågsved för att öka tryggheten i dessa områden tillsammans med andra aktörer som polis, fastighetsägare och andra förvaltningar. Under perioden har sommartorg bedrivits på båda platserna i samverkan med lokala föreningar. Kostnadsfria aktiviteter har erbjudits till barn, unga, äldre och familjer.

Nätverket för civilsamhället i Rågsved har haft tre möten under året där flera föreningar deltagit. Förvaltningen informerade om kommande ansökningsperiod för föreningsbidrag, vilket stöd föreningarnas medlemmar kan få via Medborgarkontoret och kommande arbete med kalendarier. Nätverket har tagit namnet *Vårt Rågsved* och fler tätare kontakter mellan olika föreningar har etablerats, vilket bland annat resulterat i att Rågsvedsfestivalen genomfördes i början av augusti.

Förvaltningen har beviljats medel för trygghetsskapande åtgärder i Dalenparken, Kolerakyrkogården och Blåsut. Projekten har planerats och väntas starta i höst.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

I syfte att tidigt nå barn och familjer som kan ha behov av stöd samverkar socialtjänsten med förskolan, öppna förskolan, parklekar och fritidsgårdar genom att ha möten där de olika verksamheterna informeras om socialtjänstens arbete, anmälningsskyldigheten och om olika risk- och skyddsfaktorer.

Öppna förskolor har infört en ny aktivitet, *föräldraprat*, med olika teman. Flera verksamheter har satsat på kompetensutveckling om barnkonventionen. Andel flickor som besöker fritidsgårdarna har ökat. Samverkan mellan olika verksamheter har utvecklats, vilket bland annat bidragit till att förvaltningen nått fler föräldrar med föräldrastödsprogrammet *Alla barn i centrum* (ABC).

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Till sommaren 2023 anställdes 1 058 ferieungdomar, vilket är fler än föregående år.

Inom ramen för Platssamverkan Rågsved har förvaltningen tagit kontakt med företagare i Rågsved genom öppna hus på Medborgarkontoret, uppsökande arbete och ett möte på plats i Rågsved Centrum. Diskussionerna har bland annat handlat om kommunikation, städning, parkering och trygghet.

I Verklighetslabbet fortsätter förvaltningen att utveckla lösningar tillsammans med olika företag. Det handlar till exempel om att testa en hjälpmedelsadaptiv kommunikationstjänst för att se om det kan bryta ofrivillig ensamhet, eller att med hjälp av artificiell intelligens (AI) mäta sårtytor.

Stockholm som kulturellt centrum

Arbetet för att formalisera samarbetet med kulturaktörer i Snösätra har fortsatt. Ett arrendeavtal och ett samarbetsavtal har tecknats med Kulturkvarter Snösätra, vilket är ett steg framåt mot en aktörsdriven kulturpark i Snösätra.

Öppna förskolorna har två kulturombud som har i uppdrag att bevaka möjligheten till kostnadseffektiva kulturupplevelser. Under våren har alla öppna förskolor erbjudit minst en kulturupplevelse med en extern kulturaktör. Den 24 maj anordnades även öppna förskolornas

dag i Dalen där alla sex öppna förskolor deltog och en teaterföreställning visades.

Under våren har parklekarna haft ett stort antal aktiviteter, varav många i samverkan med olika föreningar.

Fritidsgårdarna har under våren erbjudit nya och kreativa aktiviteter tillsammans med besökarna. Aktiviteterna har både erbjudits i egen regi men även i samverkan med idrottsförvaltningen, föreningar och kulturskolan.

Förvaltningen anordnar sedan ett antal år sommartorg i Rågsved och Östberga, inom ramen för trafikkontorets satsning Levande Stockholm. Syftet är att skapa trivsamma, attraktiva och trygga miljöer där stadens invånare och besökare kan vistas. Sommartorgen pågår under juni-augusti.

Förvaltningen har tecknat två nya överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP) under perioden för att komplettera och stärka stadsdelsnämndens arbete i stadsdelsområdet. En av överenskommelserna syftar till att sprida information om vad civilsamhället i Rågsved erbjuder genom ett webbkalendarium.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Stadens omfattande planering av nya bostäder påverkar behovet av verksamhetslokaler och samhällsservice. Förvaltningen har tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret uppdaterat behovsprognosen av förskolor i Slakthusområdet.

Socialförvaltningen har övertagit ansvar för att driva samtliga pågående projekt för specialbostäder inom LSS och SoL, och förvaltningen har bistått med stöd i denna överlämningsfas.

Förvaltningen har inlett en dialog med stadsledningskontoret, med syftet att utveckla stadens övergripande planeringsverktyg för förskolor.

En hållbar och demokratisk stad

Arbetet med mänskliga rättigheter har fortsatt och utvecklats.

För att öka kunskapen om nationella minoriteters rättigheter har förvaltningen informerat om dessa i månadsannonserna i lokaltidningen och i det digitala personalbladet. Aktiviteter för barn och äldre på finska under hösten har planerats in.

Arbetet med att utveckla individuellt anpassad kommunikation till brukare och invånare pågår. Bland annat har det stadsövergripande pilotprojektet med samhällsvägledning på teckenspråk startat vid Medborgarkontoret.

Förvaltningen arbetar med en översyn av hanteringen av medborgarförslag. Arbetet ska mynna ut i en bättre struktur för svar och en bättre uppföljning av förslagen.

Tillsammans med trafikkontoret har förvaltningen fört dialog med invånarna om utvecklingen av Dalbottenparken.

Förvaltningen planerar för att genomföra en medborgarbudget för unga 15-17 år i Rågsved med temat Trygghet och psykisk hälsa.

Män har varit underrepresenterade på mötesplatser för äldre. Genom riktade aktiviteter har

fler män börjat ta del av utbudet och bidragit till ökad jämställdhet i verksamheten.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som pågår kommer att bidra till att inriktningsmålet uppnås helt. Uppföljningen visar att kommunfullmäktiges fem verksamhetsområdesmål förväntas uppnås helt. Även de elva nämndmålen bedöms att uppnås helt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att samverkan mellan socialtjänsten och förskolan har utvecklats samt att förvaltningen arbetar aktivt med barnkonventionen och barns inflytande i verksamheterna. De två nämndmålen bedöms uppfyllas helt.

Förskola

I enlighet med ändringar i skollagen har elva barn erbjudits förskoleplats utan att vårdnadshavare har ansökt om det. De har även blivit uppringda av en av förvaltningens stadsdelsmammor för att följa upp att de fått erbjudandet, samt svara på eventuella frågor. Vårdnadshavare till två barn har efter utskickat erbjudande besökt en förskola, för att eventuellt börja.

Utöver dessa ska vårdnadshavare till cirka 100 barn informeras om förskolan genom uppsökande arbete. Förvaltningen arbetar nu med att ta fram ett informationsmaterial och vidareutveckla det uppsökande arbetet. Detta sker i samverkan mellan förskola och socialtjänst.

Förebyggande verksamheter

Finska öppna förskolan har haft öppet en eftermiddag per vecka med fokus på finska barnsånger och finsk barnlitteratur. Finsk barnteater är bokad till september.

Det har varit en relativt jämn könsfördelning bland de barn som besökt parklekarna. Alla parkleksytor och -lokaler är tillgänglighetsanpassade.

Alla fritidsgårdar har haft ett flertal gårdsråd/inflytandeforum tillsammans med ungdomar. Syftet är att ungdomar ska få uttrycka önskemål och synpunkter kring fritidsverksamheten.

Enligt brukarenkäten som genomfördes i våras hade 47,2 procent av de svarande ungdomarna lämnat förslag på vad de vill göra på fritidsgårdarna. 96,2 procent svarade att de är nöjda med verksamheten.

Fritidspersonal ska fortsätta att implementera programmet Mentorer i våldsprevention (MVP) i verksamheten, då all fritidspersonal gått klart utbildningen i MVP Fritid. Fortsatt implementering av barnkonventionen pågår också och under hösten planeras en uppföljning av utbildningen kring barnkonventionen.

I samverkan med Skarpnäcks fritidsgård och idrottsförvaltningens mötesplats Träffpunkten har ett disco på Högdalens fritidsgård och en sommarfestival på Skarpnäcks kulturhus genomförts för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Målgruppen visar stor uppskattning för disco och andra aktiviteter som bidrar till en meningsfull fritid. Samarbetet fortsätter genom nätverket Fritid för Alla.

Fritidsgårdarna har under våren haft totalt 10 749 besökare, varav 36 procent flickor och 64 procent pojkar. Fritidsgårdarna arbetar aktivt med att få fler flickor till verksamheten, både genom särskilda tjejaktiviteter och genom att engagera de pojkar som kommer till fritidsgården att få flickor med på aktiviteter.

Föräldramottagningen har under våren 2023 haft 220 råd- och stödsamtal, vilket är en tydlig ökning från 2022. Av de totala antal råd och stödsamtalen har 18 familjer varit från Hagsätra/Rågsved, vilket är en ökning från förra året.

Fyra av sex öppna förskolor har haft föräldrakursen Alla barn i centrum (ABC) 0-2 år under våren med totalt 63 unika deltagare. Det finns ett stort intresse bland de flesta föräldrar, både mammor och pappor. Det är främst etablerade föräldrar som tar del av ABC men intresset har börjat sprida till sig till andra grupper genom bland annat stadsdelsmammor och den marknadsföring som barnvårdscentralen (BVC) och föräldramottagningen gör för ABC. Tio av öppna förskolors tolv medarbetare är utbildade handledare i ABC.

För att sätta ännu större fokus på förebyggande verksamhet utgör den tidigare förebyggande enheten inom avdelningen Social omsorg barn och unga sedan den 1 september en ny egen avdelning: Social omsorg förebyggande och främjande. Verksamheten ska främja en trygg och utvecklande uppväxt och förebygga en negativ utveckling hos barn och unga i stadsdelsområdet.

Tidigt stöd

I syfte att tidigt nå de barn och familjer som kan vara i behov av stöd har socialtjänsten haft ett informationsmöte med parklekarna kring anmälningskyldigheten, orosanmälan och socialtjänstens arbete.

Fritidspersonal har samverkat med vårdnadshavare, skola, socialtjänst och fältassistenter kring enskilda ungdomar som visar på riskbeteenden. Under våren har fritidsgårdarna totalt gjort 21 orosanmälningar till socialtjänsten. Fritidspersonal är vaksamma över tecken på negativt normbrytande beteende hos ungdomar och tar kontakt med socialtjänsten vid oro samt samverkar med föräldrar, fältassistenter och skola vid behov.

Fältassistenter har haft 26 insatser kopplade till flickor och 75 insatser kopplade till pojkar.

Totalt har 5 orosanmälningar på flickor gjorts i jämförelse med 25 orosanmälningar på pojkar under 2023. Det är svårt för fältassistenter att fånga upp flickor som visar på psykisk ohälsa då det tenderar att vara en mindre synlig problematik i det offentliga rummet. Fältassistenter har varit aktiva på sociala medier för att göra sig synliga för målgruppen.

Fältgruppen har samverkat med bland annat Maria Ungdom, Stödcentrum och skolor genom att de hållit i informationsmöten på skolor under våren. LOSAM och ungdomsutsättningar är även samverkansforum som fältassistenter deltar i tillsammans med polis och socialtjänst.

För att öka tillgängligheten för ungdomar att nå en kuratorskontakt planerar ungdomsmottagningen att införa en öppen telefontid/rutin där ungdomar kan lämna meddelanden och bli uppringda dagen efter. Kuratorer har haft informationsmöten med skolhälsovården i Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck. Det är smidigt att samverka med skolhälsovården/utbildningsförvaltningen då de även har som budgetuppdrag att öka samverkan med ungdomsmottagningen.

Sommartorg

Förvaltningen anordnar sedan ett antal år sommartorg i Rågsved och Östberga under juni-augusti, inom ramen för trafikkontorets satsning Levande Stockholm. Syftet är att skapa trivsamma, attraktiva och trygga miljöer där stadens invånare och besökare kan vistas. Då extra medel för sommaraktiviteter sköts till i början av juni kunde förvaltningen också anordna ett större antal utflykter till aktiviteter runt om i Stockholmsområdet.

Kollo

Totalt har 1 204 barn från Enskede-Årsta-Vantör ansökt om att åka på kollo, varav 739 flickor (61 procent) och 465 pojkar (39 procent). Av dessa blev 874 barn erbjudna platser. Det är oftast fler flickor än pojkar samt fler barn från områden med högre socioekonomi som söker till kollo. Det kan bero på att det finns låg kännedom om kollo i områden med lägre socioekonomi, men även att det kan finnas en rädsla att skicka iväg sina barn under en längre period samt möjlig rädsla för socialtjänsten. Under 2024 kommer nya riktlinjer för kollo som kommer att förstärka arbetet i ytterstadsområdena och sprida mer information kring kollo.

Goda exempel

Barnkonventionen

De förebyggande verksamheterna arbetar utifrån Agenda 2030 för att bidra till en jämlik, jämställd och hållbar utveckling för besökare. Fokus under året har varit på barnkonventionen, då alla verksamhetsgrupper har satsat på att öka kunskap hos medarbetare och besökare kring barnkonventionen och dess principer.

Inkluderande arbetssätt

Årsta fritidsgård har uppmärksammats av kulturförvaltningen för sitt inkluderande arbetssätt som främjar jämställdhet och ungdomars delaktighet. Fritidsgården samarbetar med ett flertal ungdomsföreningar som drivs av ungdomar, där ungdomarna själva planerar och styr upp aktiviteter på gården. Fritidsledarna stöttar ungdomarna i arbetet. På så sätt blir fritidsgården en arena där ungdomar får egen makt och möjlighet att planera sina egna aktiviteter. Fritidsgården har även arbetat aktivt med jämställdhet genom att engagera pojkar i att peppa flickor till att anmäla sig till aktiviteter så att platserna till aktiviteten fördelas jämnt. Det

bidrar även till att pojkarna blir medvetna om vikten att få in fler flickor till fritidsgårdarna och att aktiviteter och resurser ska fördelas lika.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 1.1.1 Alla barn och unga i stadsdelsområdet har en meningsfull fritid, hälsofrämjande aktiviteter och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla verksamheter uppmärksammar psykisk ohälsa hos barn och unga och hänvisar vid behov vidare till lämplig instans.

Fritidsgårdarna är välkomnande, trygga och drogfria mötesplatser för alla barn och unga. Besökarna är delaktiga och har inflytande över aktiviteter. Fritidsgårdarna samverkar med civilsamhället. Personalen möter besökarna med en positiv förväntan och nyfikenhet samt har kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

Kultur och fysisk aktivitet ingår som naturliga delar i de förebyggande verksamheterna.

Förvaltningen ska stärka informationen på olika språk om sommarkollo för att fler barn ska delta.

Förväntat resultat

- Fritidsgårdarna är till för alla barn och verkar för en jämn könsfördelning
- Fritidsgårdar och parklekar erbjuder barn och ungdomar en trygg och inkluderande verksamhet - som utgår från barns behov.
- Barn och unga har inflytande på fritidsgårdarna.
- Förvaltningen har ett utvecklat samarbete med civilsamhället.
- Verksamheterna är fria från rasism och arbetar för ökad jämställdhet.
- Barn och unga med funktionsnedsättning har en meningsfull fritid.
- Föräldrar har verktyg för att klara sitt föräldraskap.
- Barn och ungdomar i risk för att utvecklas ogynnsamt upptäcks tidigt och har fler skyddsfaktorer.
- Fler barn från socioekonomiskt svaga grupper och barn med funktionsnedsättning deltar i sommarkollo.
- Barn och unga är nöjda med det utbud som erbjuds på fritidsgårdarna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig

bland annat på att brukarenkäterna på fritidsgårdarna visar att ungdomarna är nöjda med verksamheten och att de får vara med och påverka verksamhetens innehåll. Det förväntade resultatet om jämnare könsfördelning på fritidsgårdarna går i positiv riktning och förvaltningen har ett samarbete med civilsamhället. Planerade aktiviteter har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kunskapsöversyn kring evidensbaserade metoder i uppsökande arbete	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utredda parkleksverksamhet och framtida prioriteringar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.1.2 Barn i behov av socialt stöd upptäcks tidigt

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom en samverkansmodell ska förvaltningen tidigt nå de barn och föräldrar som är i behov av stöd. Samverkan mellan avdelningarna och andra parter är en central del för att upptäcka barn i behov av stöd.

Alla verksamheter uppmärksammar psykisk ohälsa hos barn och unga och hänvisar vid behov vidare till lämplig instans.

I samband med inskrivning delar förskolan ut information om socialtjänstens arbete och informerar muntligt om anmälningsskyldigheten.

Förväntat resultat

- Andelen barn i stadsdelsområdet som är inskrivna i förskolan ökar.
- En samverkansmodell för tidig upptäckt har tagits fram.
- Samverkan ökar både internt och externt.
- Familjer erbjuds insatser på ett tidigt stadium.
- Kunskapsöverföring sker regelbundet mellan socialtjänst och förskola.
- Kontaktvägarna mellan förskola och socialtjänst har utvecklats i syfte att tidigt upptäcka barn och familjer i behov av stöd.
- Öppna förskolan och förskolan uppmärksammar barn som riskerar att fara illa.
- Förvaltningen samverkar med regionen och barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att samverkan ökar och att det sker god kunskapsöverföring mellan socialtjänst och förskola. Planerade aktiviteter har inletts eller beräknas genomföras under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Informationstillfällen mellan socialtjänst och förskola				37		20 st		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska genom exempelvis uppsökande arbete öka inskrivningsgraden i förskolan	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra gemensam utbildning i risk- och skyddsfaktorer för förskola och socialtjänst	2023-01-01	2023-12-31	
 Inrätta förskoleteam (samverkan mellan förskola, barnavårdscentralen och socialtjänsten)	2023-01-01	2023-12-31	
 Organisera möten riktade till vårdnadshavare tillsammans med civilsamhället, fastighetsägare, socialtjänst och polis	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram en samverkansmodell för tidigt socialt stöd	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att samtliga fyra indikatorer uppfylls helt. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt.

Barnrätt

Avdelning förskola har barnombud på varje förskola och barnombudssamordnare på varje förskoleenhet. Ett exempel på barnombudens arbete är att de på en enhet har lett dialoger om arbetssätt för att främja psykisk hälsa hos barnen. Enheten beskriver att barnombuden bidrar till att barnets perspektiv oftare synliggörs i dialoger och beslut.

Under perioden har barnombudssamordnarna gått endagsutbildningen *Barnrättsperspektivet inom förskola i teori och praktik* genom Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Utbildningen gav fördjupad kunskap om hur barnkonventionen blir praktik i förskolan. Barnombudssamordnarna ingår i ett gemensamt nätverk i förvaltningen där föräldramottagningen har berättat om sitt arbete med föräldrastöd.

Avdelning förskolas stöd- och utvecklingsteam har genomfört pedagogiska caféer med fokus på att främja barns psykiska hälsa och tillgänglig utbildning och undervisning. Utvärderingen visar att både medarbetare och rektorer upplever att de fått med sig verktyg för att möta barn som, av olika skäl, behöver mer stöd i förskolan för att få förutsättningar till en god psykisk hälsa.

Samtliga förskoleenheter har påbörjat arbetet med barnkonferenser. På barnkonferenserna

samlas medarbetare inom enheten och diskuterar sitt hälsofrämjande och förebyggande arbete. Syftet är att säkerställa att alla barn ska få ta del av en meningsfull och tillgänglig utbildning.

För att tillgängliggöra utbildningen för alla barn har stöd- och utvecklingsteamet genomfört handledning och konsultation på alla förskolor. Utifrån att behov av att arbeta mer språkstödande framkommit, planeras till hösten kompetensutveckling i kommunikation och språkande för förskolas medarbetare. Utbildningen kommer att erbjudas vid två tillfällen med syfte att öka kunskapen om metoder för att stödja barns språkutveckling.

Avdelning förskola har inlett ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld*. Rektorer, biträdande rektorer, barnombudssamordnare samt stab och stöd- och utvecklingsteam genomförde ett möte genom Open space technology, en mötesform där deltagarna bestämmer dagordningen, och tillsammans gör prioriteringar bland olika frågor. Arbetet kommer att fortsätta under hösten.

Arbetet med barnrätt och tillgänglig utbildning ligger i linje med Agenda 2030 och målen om minskad ojämlikhet och god utbildning.

Digitalisering

Under perioden har kompetensutveckling inom digitalisering genomförts för kockar i förskolorna. Det handlar om grundläggande kunskaper i till exempel Outlook, Excel och Teams. I utvärderingen framgår att utbildningen är användbar och att fler tillfällen för kompetensutveckling önskas.

För att öka kvaliteten inom digitalisering i undervisningen har ett arbete inletts med att alla enheter ska bygga upp en IKT-grupp (IKT står för Informations- och kommunikationsteknik).

Förskolans innovationsarena för undervisning och utbildning (UU-labbet) har flyttat från Dalen till Högdalen och ska fortsatt vara en plats för inspiration, kollegialt lärande och utveckling. Ett exempel är utbildningar i digitalisering i undervisningen i den uppbyggda lärmiljön. Miljöerna i den nya lokalen har byggts upp under perioden och har börjat användas för språkutbildningar, Avdelning förskolas ledningsgrupp samt av enheterna.

Språk

Avdelning förskola har en språkgrupp med representanter från varje enhet. Språkgruppen arbetar med utveckling av det språkutvecklande arbetet i förskolan. Under året har gruppen ett särskilt fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter. Hittills har gruppen sett över hur vårdnadshavare får information om vilka rättigheter som finns gällande nationella minoritetsspråk. Det varierar bland enheterna och förvaltningen ser att det är ett utvecklingsområde.

Under perioden har stöd- och utvecklingsteamet genomfört verksamhetsbesök på alla förskolebibliotek. Utifrån besöken syns att enheterna nu har tydligare planer för hur biblioteken ska användas samt hur de ska arbeta för att utveckla dem. Förvaltningen ser också en ökad medvetenhet hos pedagogerna när det gäller vikten av att barn får möta och uppleva litteratur och språk på olika sätt; till exempel genom högläsning och drama. Utbildningsförvaltningen har tagit del av arbetet med förskolebiblioteken samt besökt biblioteken i Östberga förskoleenhet.

Fyra förskollärare, som tidigare gått utbildningen *Kursledare i flerspråkighet i förskolan*, har nu hållit i en kurs för medarbetare inom stadsdelsförvaltningen.

Arbetet med språk i förskolan bidrar till målet om god utbildning i Agenda 2030.

Hållbar förskola

Avdelning förskola har fortsatt medverkat i forskningsprogrammet *Hållbar förskola* genom Ifous (forskningsinstitutet: innovation, forskning och utveckling i skola och förskola). En effekt av medverkan i programmet är en ökad medvetenhet bland pedagogerna kring betydelsen av dialog för utvecklingen av barns språk. Barns språkutveckling är en viktig del av social hållbarhet.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Förvaltningen har inte haft någon efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk.

Goda exempel

ABC-grupper

Barnombuden i Rågsveds förskolenhet har träffat familjecentralen i Högdalen och inspirerats till att leda ABC-grupper (Alla barn i centrum – utbildning till vårdnadshavare). Ett av barnombuden har genomfört en utbildning tillsammans med en lärare från Rågsveds grundskola.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	36,2 %	2,1 %	34,1 %	34,7 %	33 %	33 %	33 %	Tertial 2 2023
  Antal barn per grupp	15,6 barn/avd.			16,5 barn/av d.	15 st	15	15	Tertial 2 2023
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			5,1 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2023
  Förskollärartäthet	14,6 st				15,5 st	15,5 st	15,5	Tertial 2 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.2.1 Alla barn har likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i en hållbar förskola av hög pedagogisk kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska följa upp att alla förskoleenheter organiserar för att alla barn erbjuds undervisning och utbildning som planerats och följs upp av legitimerad förskollärare.

Förvaltningens stöd- och utvecklingsteam ska erbjuda förskoleenheterna handledning och utbildning utifrån aktuella behov för att tillgängliggöra utbildningen för alla barn. Stöd- och utvecklingsteamet ska stödja och sammankalla enheternas barnombudssamordnare. Nätverket av barnombudssamordnare bevakar och utvecklar arbetet med barns rättigheter.

Förvaltningen ska följa upp att samtliga förskoleenheter implementerar strategi för det språkutvecklande arbetet.

Förvaltningen ska tydliggöra hur digitala verktyg ska användas i undervisningen för att utveckla undervisningen och stärka barns digitala kompetens genom en förvaltningsövergripande strategi. Utifrån strategin ska enheterna få i uppdrag att utforma enhetsspecifika strategier, utifrån enhetens behov och förutsättningar.

Förväntat resultat

- Samtliga förskoleenheter säkerställer att undervisning och utbildning planeras och följs upp av legitimerade förskollärare.
- Samtliga förskoleenheter får stöd av förvaltningens stöd- och utvecklingsteam.
- Samtliga förskoleenheter har en tydlig planering för hur de ska använda digitala verktyg i undervisningen, i syfte att utveckla undervisningen och stärka barns digitala kompetens.
- Samtliga förskoleenheter bedriver ett språkutvecklande arbete.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att planerade aktiviteter är påbörjade eller beräknas genomföras under året. De förväntade resultaten förväntas också uppfyllas. Plan för användning av digitala verktyg i undervisningen är inte framtagen då en nationell strategi inväntas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Följa upp förskoleenheternas användande av det socioekonomiska tillägget	2023-01-31	2023-12-31	
 Genomföra pedagogiska caféer för rektorer och biträdande rektorer om, Barns psykiska hälsa, tillgänglig utbildning och undervisning, förebygga psykisk ohälsa och orosanmälningar och samverka med socialtjänsten	2023-01-01	2023-12-31	
 Specialpedagogiskt nätverk för medarbetare i förskolan	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram strategi för användningen av digitala verktyg i förskolans undervisning	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att tio av tolv indikatorer bedöms uppfyllas helt och två delvis. De tre nämndmålen bedöms uppfyllas helt.

Målet uppfylls genom att barn, vuxna och äldre våldsutsatta får skydd, de som vill lämna en kriminell livsstil får hjälp att lämna den miljön, barn och unga kommer till tals i utredningar samt att funktionsnedsatta erbjuds fler hälsofrämjande insatser.

Förebyggande arbete

Föräldramottagningen har haft två fördjupningstillfällen med tema våld. Medarbetare ska fortsätta träna på att fördjupa samtalet och ta reda på mer om konflikter och dess yttringar. En träff med Relationsvårdscentrum sydost har bokats in till hösten för att vidareutveckla arbetet. Föräldrarådgivare upplever att det är svårt att få föräldrar att våga prata om våld i samtal.

Vid första samtalet på ungdomsmottagningen frågas om normbrytande beteende. Det bidrar till att kuratorer har ett jämlikt bemötande mot alla ungdomar vid första samtalet.

Ungdomsmottagningen hänvisar ofta vidare till andra mottagningar för unga vuxna bland annat Livsstilmottagningen eller jour- och bedömningsenheten.

Under våren har fältgruppen haft elva MVP-tillfällen på Hagsätraskolan och Bäckahagens skola.

Under våren har LOSAM (Lokal samordnare) haft insatser med tolv ungdomar/familjer, varav sju kommit via projektskolorna och fem ungdomar via andra skolor i stadsdelsområdet. Alla inom fältgruppen har information och kunskap om LOSAM och kan sprida information om insatsen. Samarbetet behöver utvecklas med fritidsgårdar och andra aktörer som ser ungdomar i risk för rekrytering för kriminalitet. Det är nästan inga flickor som tar del av denna insats, och fältassistenterna behöver analysera vad det kan bero på.

Handläggning

Antalet orosanmälningar som inkommit under perioden januari-juli har ökat markant i

jämförelse med tidigare år. Förhandsbedömningar ska göras inom 14 dagar, men det har förvaltningen lyckats sämre med i år jämfört med tidigare år, vilket beror på att det inkommit så många fler orosanmälningar i år.

Endast mottaget	2023			2022			2021		
	Kvinnor	Män	Total	Kvinnor	Män	Total	Kvinnor	Män	Total
Orosanmälningar	1 575	1 887	3 462	1 422	1 512	2 934	1 266	1 450	2 716
Antal inledda	275	308	583	312	340	652	253	257	510
Andel inledda	17%	16%	17%	22%	22%	22%	20%	18%	19%
Antal Ej inledda	1 300	1 579	2 879	1 110	1 172	2 282	1 013	1 193	2 206
Andel Ej inledda	83%	84%	83%	78%	78%	78%	80%	82%	81%
Förhandsbedömningar inom 14 dagar	79%	77%	78%	83%	82%	82%	74%	77%	76%

Socialekreterarna får kontinuerligt redovisa i vilken utsträckning de använder sig av bedömningsinstrumenten iRiSk, SAVRY, EARL och Adolescent Drug Abuse Diagnosis (ADAD). iRiSk, som står för Risk- och skyddsbedömningar för våldsutsatta barn, är ett metodstöd för att bedöma risker för barn när en omsorgsperson utövar våld i familjen. I en granskning som gjorts visar det att i 17 ärenden har iRiSk använts för informationsinhämtning i första hand men 7 av dem har även gjort analysen utifrån iRiSk. I samtliga fall upplevde socialekreterare att bedömningsinstrumentet var ett stöd för dem i bedömningen och beslut.

I de ärenden där iRiSk inte har använts har det främst berott på att oron har varit låg, men också utifrån att föräldrarna inte velat delta eller barnets låga ålder.

I syfte att göra träffsäkra riskbedömningar är ambitionen att använda olika bedömningsmetoder, så som till exempel ADAD. ADAD är en bedömningsmetod för unga missbrukare och unga med social problematik. Vid en granskning under våren framkom att ADAD endast använts i två ärenden, vilket beror på att alla medarbetare inte har utbildning i bedömningsinstrumentet.

Varje år görs internkontroll inom mottagnings- och utredningsenheten för att följa upp delar av verksamheten. I år har 30 ärenden granskats. Underlag för granskningen är förhandsbedömningar, utredningar samt journalanteckningar. Totalt 27 ärenden var fullständiga.

Granskningen visar att skyddsbedömningar dokumenteras väl och journalanteckningar hanteras bra och skrivs i nära anslutning till händelsen. Förbättringsområde är att bedömningsinstrument bör användas i högre utsträckning.

Familjehem

Förvaltningen har en hög andel jourhemsplacerade barn där förhoppningen är att omplacera dem till stadigvarande familjehem. Familjevårdsenheten har ny organisation och arbetet med att korta ner tider i jourhemmen pågår. Två rekryterare arbetar särskilt med att hitta nya lämpliga familjehem.

För att bidra till det globala målet om god hälsa i Agenda 2030 fortsätter familjehemsvården

att prioritera familjehemsplacerade barns hälsa. Barn som uppvisar dålig hälsa får stöd och hjälp. För att familjehemsplacerade barn även ska ha en välfungerande skolgång i enlighet med det globala målet om god utbildning för alla, följer socialsekreterare upp alla placerade barns skolgång och betonar vikten av stöd i skolarbetet för familjehemsföräldrarna. Barn som är familjehemsplacerade i Stockholm anmäls till Skolfam som ger ett gott stöd. Övriga barn får Letter box, vilket är ett bokpaket som går ut till barnen från Allmänna arvsfonden i syfte att stimulera läsning.

Insatser

Under årets första sex månader har multisystemisk terapi (MST) beviljats som insats för 23 ungdomar och deras familjer, 15 pojkar och 8 flickor. Av dessa har 19 fullföljt behandlingen och vid avslut visat en positiv beteendeförändring och 4 har avbrutit behandlingen. Ingen av de fullföljande deltagarna har till exempel åter gripits av polis misstänkt för brott och samtliga av dessa bor fortfarande med sina föräldrar.

Inom MST genomförs även en systematisk uppföljning sex månader efter avslutad kontakt. Resultatet av denna uppföljning visar att effekterna av insatsen är bestående.

Barns delaktighet

Under våren har förvaltningen mätt återkopplingen av beslut till barn.

I 65 ärenden inom mottagningsgruppen hade samtliga återkopplat beslut till barnet, genom möte, brev/telefon/sms och tre genom vårdnadshavarna. Endast i ett ärende hade ingen återkoppling gjorts utifrån att det inte bedömdes lämpligt med hänsyn till barnets ålder eller egna svårigheter.

Inom utredningsgrupperna har 73 ärenden granskats och i majoriteten av fallen har socialsekreterare återkopplat beslut till barnet, i möte eller genom brev. Det är endast ett fåtal ärenden där det inte har återkopplats på grund av tidsbrist eller bortprioritering.

Införandet av Viewpoint är fortfarande i uppstartsfasen. Viewpoint är en digital tjänst för att öka barn och ungas delaktighet inom socialtjänsten. Samtliga medarbetare inom utredningsenheten har fått utbildning och några har börjat använda verktyget. I nuläget har sex barn/ungdomar fått svara på enkäten.

Våld

Bedömningsinstrumentet *iRisk* används både inom ramen för förhandsbedömningar och utredningar för att säkerställa barnets behov av skydd och stöd. Medarbetare får grundutbildning i *iRisk* samt kompetensutveckling i metodstödet. I våldsärenden ska socialsekreterare erbjuda trepartssamtal till våldsutövare tillsammans med Relationsvårdsteamet.

Under perioden har det inkommit information om personer som är i behov av stöd utifrån våld vid 295 tillfällen till förvaltningens relationsvårdsteam (RVT), en ökning med 76 ärenden jämfört med föregående år. Arbetet med att nå fler våldsutövare för att erbjuda stöd och behandling fortsätter. Av de 16 personer som utövat våld och kommit i kontakt med RVT har 10 personer ansökt om stödinsatser.

Hittills har 25 vuxna placerats på skyddat boende, och 18 barn har följt med, vilket ligger i linje med förra årets siffror. Internkontroller visar att samtliga våldsutsatta personer som tagit kontakt eller ansökt om akut skyddsbehov under perioden fått kontakt med en socialsekreterare och en bedömning av sitt ärende samma dag.

Under perioden har förvaltningens relationsvårdsteam påbörjat en samverkan med Globenpolisens grupp *Brott i nära relation* (BIN).

Arbetet med ett utökat praktiskt stöd för våldsutsatta som tillhör särskilt sårbara grupper har intensifierats. Förvaltningens relationsvårdsteam ingår sedan januari tillsammans med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar samt relationsvårdscentrum Sydost i ett projekt med fokus på att implementera arbetssätt för att kunna bevilja dessa grupper praktiskt stöd. Hittills i år har 17 personer erbjudits praktiskt stöd. De 15 personer som fått sina beslut verkställda har varit nöjda med stödet och upplever att insatsen bidragit till ett mer självständigt liv.

Inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har tio personer som varit utsatta för våld i nära relation uppmärksammats. Samtliga har fått information om det stöd som förvaltningen erbjuder via RVT. Det är något fler som uppmärksammats och fått information jämfört med föregående år.

I samband med att äldre invånare ansöker om stöd genomförs en utredning enligt en särskild metod där frågor om våld ingår. Genom arbetet har äldre som utsätts för eller misstänks utsättas för våld kunnat identifieras samt relevanta insatser kunnat ges.

Sociala insatsgruppen (SIG) för vuxna

För närvarande är 24 vuxna (22 män och 2 kvinnor) aktuella för SIG vilket är något fler än föregående år. Majoriteten är kopplade till gäng- och nätverksrelaterad brottslighet. Av de 12 personer som avslutat insatsen sedan årets början har 5 fullföljt insatsen med önskat resultat vilket är liknande andel som föregående år.

Det har inkommit 57 orosanmälningar från polisen om personer som befinner sig i nätverkskriminella miljöer och sammanhang hittills i år. Det är en stor ökning mot föregående år då enbart 4 orosanmälningar inkom från polisen under hela året. Anledningen till ökningen är troligtvis förvaltningens intensifierade samverkan med polisen i uppsökande och förebyggande syfte. Att fler personer kan uppmärksammas och erbjudas stöd tidigare är mycket positivt.

Självständighet och delaktighet

Under perioden har cirka 1 700 besökare sökt vägledning hos en samhällsvägledare vid Medborgarkontoret, något färre än föregående år. Cirka 60 procent av besökarna har varit kvinnor och 40 procent män. Ett urval om 345 besökare har besvarat en brukarundersökning om självständighet under perioden. Av dem har 68 procent uppgett att de kommer klara sitt ärende helt eller delvis självständigt nästa gång. Samhällsvägledningen har följt upp sina arbetssätt och kommit fram till att besökarnas självständighet ökar vid användandet av pedagogiskt stödmaterial och instruerande metod till skillnad mot om de erbjudits traditionell service.

Av de 114 personer som påbörjat behandling vid Öppenvård sydost sedan årets början har 45

personer, varav 6 kvinnor och 39 män, fullföljt sin behandling. Det är något färre än vid samma tidpunkt föregående år. Av de 45 personer som fullföljt sin behandling har 30 personer, varav 3 kvinnor och 27 män, besvarat en brukarenkät. Bland dem upplever 28 personer att deras behandling bidragit till en positiv förändring. Vid Öppenvård sydost har en ny behandlingsgrupp för brukare med samsjuklighet startat under året.

Förvaltningen har under perioden ingått ett nytt idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Convictus. Samverkan bedrivs vid Convictus öppna träffpunkt i Högdalen som har dagverksamhet för människor som lever i hemlöshet, använder droger, lider av psykisk ohälsa eller som på andra sätt lever i utsatthet. Samverkan syftar till att erbjuda invånare i stadsdelsområdet som befinner sig i social utsatthet ett bredare tjänsteutbud och fler möjligheter att komma i kontakt med socialtjänsten. Förvaltningens uppsökare besöker Convictus Högdalen regelbundet för att samverka med föreningen och nå ut till fler i målgruppen.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Alla parkleksytor och -lokaler är tillgänglighetsanpassade.

Avdelning förskolas stöd- och utvecklingsteam har genomfört pedagogiska caféer med fokus på att främja barns psykiska hälsa och tillgänglig utbildning och undervisning. Utvärderingen visar att både medarbetare och rektorer upplever att de fått med sig verktyg för att möta barn som, av olika skäl, behöver mer stöd i förskolan för att få förutsättningar till en god psykisk hälsa. För att tillgängliggöra utbildningen för alla barn har stöd- och utvecklingsteamet genomfört handledning och konsultation på alla förskolor.

I samverkan med Skarpnäcks fritidsgård och idrottsförvaltningens mötesplats Träffpunkten har ett disco på Högdalens fritidsgård och en sommarfestival på Skarpnäcks kulturhus genomförts för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Målgruppen visar stor uppskattning för disco och andra aktiviteter som bidrar till en meningsfull fritid. Samarbetet fortsätter genom nätverket Fritid för Alla.

Arbetet med det våldsförebyggande programmet för personer med funktionsnedsättning *Viktig Intressant Person (V.I.P.)* pågår och en ny VIP-samordnare har tillträtt.

Medborgarkontoret har startat upp en funktion med samhällsvägledning på teckenspråk. Verksamheten vänder sig till alla Stockholms invånare som behöver samhällsvägledning på teckenspråk. Två teckenspråkiga samhällsvägledare har anställts och under perioden har 64 besök genomförts i verksamheten.

För de brukare som har boendestöd genom förvaltningens utförarverksamhet för socialpsykiatri och daglig verksamhet finns nu möjlighet att få stöd och vägledning via en mobilapp, ett arbetssätt som utvecklats under smittspridningen av covid-19.

För att motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning utvecklar förvaltningen det hälsofrämjande arbetet. Bland annat har gruppbestäderna påbörjat ett arbete med att säkra måltidsprocessen där måltidsprogram ska tas fram och fem medarbetare utbildas till kostombud.

Under årets början startades hälsokonceptet *Hälsoträffen* inom förvaltningens grupp- och

servicebostäder enligt LSS. Hälsoträffen fortsätter under hösten. En fysioterapeut har anlitats för att hålla i anpassad träning en gång i veckan i det gym som förvaltningen startade för målgruppen under föregående år. Förvaltningens Dagliga verksamhet har startat kursen *Ut i samhället*. Syftet med kursen är att möjliggöra för personer med olika funktionsnedsättningar att delta i samhällets allmänna hälsofrämjande aktiviteter.

Förvaltningen fortsätter att delta i ett projekt tillsammans med socialförvaltningen och Region Stockholm under 2023 i syfte att utveckla metoder och arbetssätt för brukare med samsjuklighet och komplexa vårdbehov genom användande av Case managers, *CM-projektet*.

Från och med 2023 finns ett nytt gemensamt råd för funktionshinderfrågor för Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Rådet ska inriktas på strategiska och långsiktiga frågor gällande tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Under 2023 har Skarpnäcks stadsdelsförvaltning ansvarat för planering och sekreterare för mötena och under våren har två möten genomförts och tre planeras för hösten. Några teman för möten under året är temadiskussion om förvaltningarnas arbete med utvalt fokusområde från programmet för tillgänglighet och delaktighet, workshop inför upprättandet av verksamhetsplan för 2024 och brukarundersökningens resultat och analyser.

Goda exempel

Islandsprojektet

Förvaltningen ingår i Islandsprojektet Stockholm. Projektet påbörjades 2022 och har under 2023 arbetat vidare enligt modellen. I projektet deltar socialtjänst/socialjouren, Polis, Regionledningscentral (RLC) och åklagare med syfte att öka samverkan mellan polis och socialtjänst i ärenden där det förekommit en våldshändelse i familjer med barn närvarande. Målet är att tillvarata våldsutsatta barns och vuxnas rätt till skydd och stöd samt möjliggöra att våldsutövare remitteras till behandlande enhet i så nära anslutning till den akuta våldshändelsen som möjligt.

Modellen bygger på tre faser där polisen och socialtjänsten, tillsammans med de övriga aktörerna, har ett nära samarbete både vid och efter akuta våldshändelser i familjer med barn.

Erfarenheter som gjorts hittills är att denna modell har gett en ökad samverkan både internt och med polisen, vilket också lett till att förvaltningen kan komma in i det akuta skedet och därmed har bättre förutsättningar till ett förändringsarbete i familjen. Samarbetet leder till mer fokus på barnets upplevelse och barnperspektivet genom att socialsekreterare kan träffa barnet och inhämta dess inställning samt ge relevant information i direkt anslutning till våldshändelsen.

Samarbetssamtal

Familjerätt sydost har under två år arbetat för att korta väntetiden till samarbetssamtal. I ett läge där två föräldrar i konflikt är överens om att söka hjälp för att förbättra samarbetet dem emellan är det angeläget att erbjuda tid när mottagligheten är stor. Rekommendationen är att erbjuda tid för ett första samtal inom 14 dagar. En serie samarbetssamtal som genomförs med framgång innebär en minskad risk för att föräldrar känner ett behov av att hantera sina samarbetsproblem rörande barn genom rättsprocesser, som både generellt sett är negativa för barnen och resurskrävande för såväl samhället i stort som för förvaltningen.

Förändrat arbetssätt ledde till att ett första samtal kunde genomföras inom 14 dagar i 82 procent under 2023. Detta är mycket positivt då det gynnar barn som lever med föräldrar som är i konflikt. Barnen får en mer stabil tillvaro med ökad förutsägbarhet. År 2021 kunde Familjerätt sydost erbjuda ett första samtal inom 14 dagar endast i 16 procent av fallen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	23,6 %	22,8 %	24,5 %	27,1 %	24 %	24 %	24 %	Tertial 2 2023
● Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				86 %		90 %	öka	2023
● Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				91 %		92 %	öka	2023
● Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				82 %		90 %	80 %	2023
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		90 %	90 %	2023
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				80 %		90 %	79 %	2023
● Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)				78,57 %		88 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)				82,61		80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)						80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	68,33	63,16 %	73,91 %	93,67	75	80 %	75 %	Tertial 2 2023
Analys Arbetet med att ge stöd till placerade barn för att de ska klara skolgången pågår kontinuerligt. De barn som är familjehemsplacerade i Stockholm och får stöd genom Skolfam klarar skolan bättre än andra placerade barn.								
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	67,65	64,9 %	71,08 %	43,25	80	85 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023
Analys Orsaken till utebliven återkoppling är oftast barnets låga ålder eller andra omständigheter som medfört att det inte bedömts vara barnets bästa att samtal hålls. Barnet kan exempelvis ha intellektuell funktionsnedsättning, många pågående vårdkontakter eller nyligen ha utretts.								
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				70 %		90 %	Tas fram av nämnd	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.1 Våldsutsatta barn, unga, vuxna och äldre får skydd och stöd

● Uppfylls helt

Beskrivning

Alla verksamheter arbetar för att tidigt upptäcka våldsutsatta och vid behov slussa vidare till lämplig verksamhet. Genom att kartlägga möjligheten till ett stärkt uppsökande arbete får förvaltningen kunskap om hur arbetet ska bedrivas för att nå våldsutsatta och våldsutövare i ett tidigare skede.

Förvaltningen arbetar med det våldsförebyggande programmet för personer med funktionsnedsättning Viktig Intressant Person (V.I.P) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Genom individuellt utformade insatser och samverkan mellan olika parter får den enskilde stöd i processen mot ett liv fritt från våld. Kontinuerlig uppföljning görs för att säkerställa att stödet motsvarar behovet och leder till individuellt uppsatta mål. Förvaltningens verksamheter som arbetar med målgruppen erbjuder individuellt anpassad och tillgänglig information för att brukare ska vara delaktiga och verksamheter tillgängliga.

Äldre är en särskilt utsatt grupp utifrån ekonomi, försummelse samt psykiskt och fysiskt våld. Förvaltningen arbetar med att särskilt utreda och följa upp misstankar om våld mot äldre.

Förvaltningen följer de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetsätten.

Förväntat resultat

- Alla medarbetare har goda kunskaper om relationsvåld och hedersrelaterat våld och förtryck.
- Förvaltningen har insatser anpassade för särskilt utsatta och sårbara grupper.
- Barnkonsekvensanalyser görs i utredningar.
- Våldsutsatta får skydd.
- Fler våldsutövare får behandling.
- Metodstödet iRisk används vid barnutredningar där barn varit utsatt för våld i nära relation.
- Förvaltningen har kunskap för att utveckla sitt uppsökande arbete inom våld i nära relationer.
- Vuxna är delaktiga och ges tillgänglig information i ärenden som berör dem.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att tre av fyra indikatorer uppfylls, att aktiviteter har genomförts eller beräknas genomföras under året samt att förväntade resultat bedöms kunna uppnås till exempel avseende insatser för sårbara grupper så som till exempel via MST. Förvaltningen har intensifierat arbetet med att erbjuda insatser till särskilt utsatta och sårbara grupper, uppföljningen av barnkonsekvensanalyser visar att de görs i hög omfattning och alla våldsutsatta som kontaktat

förvaltningen i år har fått en bedömning om sitt behov av skydd samma dag.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel våldsutsatta där målet med insats från RVC uppnåtts						70 %		2023
 Andel våldsutövare där målet med insats från RVC uppnåtts						70 %		2023
 Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med RVC						20		2023
 iRisk används vid våldsärenden						20 %		2023
<p>Analys</p> <p>Under en period har 39 enkäter besvarats på utredningsenheten om ärenden där det förekommer någon form av våld i familjen. I 17 ärenden har iRisk använts för informationsinhämtning i första hand men 7 av dem har även gjort analysen utifrån iRisk.</p> <p>Mottagningsgruppen har hittills i år hanterat totalt 303 ärenden om våld, varav det gjorts iRisk i 7 st. Bakgrunden till resultatet är att arbetet med iRisk på mottagningsgruppen är nystartat. Det finns inplanerad kompetensutveckling under hösten och fortsatta metodstödsträffar kommer hållas där implementeringen av iRisk följs upp. Dessa åtgärder bedöms medföra att resultatet förbättras under hösten.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Starta ett nätverk kring relationsvåld	2023-01-01	2023-12-31	
 Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla det uppsökande arbetet	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.2 Stadsdelsförvaltningen ger stöd till barn, unga och vuxna som vill lämna kriminalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Brottsoffer ska erbjudas stöd.

De som har en kriminell livsstil erbjuds stöd för att lämna den kriminella miljön.

Medarbetare ska ha goda kunskaper om kriminalitet och dess konsekvenser.

Rutiner och arbetssätt utvecklas och implementeras i samverkan med socialförvaltningen för att den som vill hoppa av en kriminell livsstil ska få kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar.

Förvaltningen samverkar med polis och kriminalvård.

Förväntat resultat

- Barn och unga i eller i riskzon för kriminalitet och missbruk samt dess skadeverkningar tar del av insatser för att lämna ett destruktivt beteende.
- De som vill lämna en kriminell livsstil får stöd till att lämna den kriminella miljön.
- De som vill hoppa av en kriminell livsstil får kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar.
- Barn och unga som utsatts för brott får stöd.
- Förvaltningen har ett utvecklat arbete för att förebygga utanförskap, brott och skapa trygghet.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att alla tre indikatorer uppfylls, att planerade aktiviteter har påbörjats eller beräknas genomföras under året samt att förväntat resultat bedöms uppnås. Förväntade resultat bedöms uppnås genom att insatser mot kriminalitet ger effekt och de som vill lämna den kriminella miljön får stöd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel familjer som fullföljt MST enligt plan						80 %		2023
 Andel ungdomar som fullföljer SIG enligt planering						75 %		2023
 ♀ Andel vuxna som fullföljer insatsen Sociala insatsgrupper (SIG) enligt planering				38 %		35 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla och implementera rutiner och arbetssätt för att de som vill hoppa av en kriminell livsstil får kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.3 Barnets perspektiv är synligt i utredningar och insatser

● Uppfylls helt

Beskrivning

I barnutredningar samt i relevanta vuxenutredningar ska barn synliggöras.

Barn ska få information om bedömningar som genomförts och som de berörs av.

Barn ska få information och komma till tals efter avslutad utredning eller insats.

Barn och/eller föräldrar som är anhöriga informeras om och erbjuds adekvat stöd.

Barn kommer lättare till tals genom olika samtalsmodeller.

Förväntat resultat

- Barn och ungdomar kommer till tals i utredningar.
- Barnkonsekvensanalyser görs vid beslut som rör barn.
- Barn och ungdomar får information och tar del av bedömningar som genomförts i utredningar eller vid insatser som de berörs direkt eller indirekt av.
- Föräldrar och barn får information om anhörigstöd.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat om till exempel att barnkonsekvensanalyser har genomförts i hög utsträckning i vuxenärenden samt att barn och unga kommer till tals i utredningar.

Nämndmål: 1.3.4 Barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning i behov av stöd erbjuds insatser av hög kvalitet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom individuellt utformade insatser och i samverkan mellan olika parter får den enskilde stöd i processen mot ett självständigt liv. Kontinuerlig uppföljning görs för att säkerställa att stödet motsvarar behovet och leder till individuellt uppsatta mål. Genom att erbjuda vuxna individuellt anpassad och tillgänglig information är brukare delaktiga och verksamheter tillgängliga.

Ärendedragningar bidrar till att insatser beviljas på lika grund och utgår från aktuell lagstiftning.

Det hälsofrämjande arbetet inom området för funktionsnedsättning och socialpsykiatri utvecklas. Förvaltningen följer de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetssätten.

Förväntat resultat

- Vuxna lever ett självständigt liv.
- Brukare inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri tar del av hälsofrämjande aktiviteter.
- Vuxna är delaktiga och ges tillgänglig information i ärenden som berör dem.
- Handläggning utförs rättssäkert och med hög kvalitet i dokumentation.
- Insatser följs upp och leder till brukares individuellt uppsatta mål
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att samtliga aktiviteter är påbörjade och kommer genomföras under året samt att förväntat resultat bedöms uppnås. Handläggningen inom området följs upp regelbundet och visar på dokumentation av god kvalitet och en hög rättssäkerhet. Förvaltningens arbete med att erbjuda målgruppen hälsofrämjande insatser har intensifierats.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kartlägga möjligheten att utöka och utveckla Tur och returs verksamhet och förrehabiliterande insatser	2023-01-01	2023-12-31	
 Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggning och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla det hälsofrämjande arbetet inom området för funktionsnedsättning och socialpsykiatri	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att samtliga tio indikatorer bedöms uppfyllas helt och att flera aktiviteter som bidrar till målen har startats upp eller bedöms genomföras under året. Nämndmålen bedöms uppfyllas helt under året.

Målet uppfylls genom att äldre invånare får stöd i att bryta social isolering. Under sommaren har många aktiviteter erbjudits till seniorer, vilket bidragit till inkludering och ger en möjlighet till en meningsfull sommar. För att öka kvaliteten inom hälso- och sjukvårdsinsatserna för äldre på särskilda boenden har arbetet utvecklats under perioden. Bland annat har en fokusmånad på hälso- och sjukvård genomförts. Egenkontroller visar att

äldre som har omsorg i egen regi har en aktuell planering och insatser utförda med god kvalitet. För att öka kontinuiteten inom hemtjänsten arbetar förvaltningen fortsatt med resursteam.

Trygghet

Arbetsättet *Tryggt mottagande i hemmet* har under året tagit emot 38 brukare, varav 28 kvinnor och 10 män, vilka därmed fått möjligheten att bo kvar i ordinärt boende efter sjukhusvistelse. Arbetsättet bedöms bidra till att nå målet om god hälsa i Agenda 2030.

För att öka kontinuiteten för brukare inom hemtjänsten och på särskilda boenden (SÄBO) har arbetet med resursteam fortsatt. Detta har minskat behovet av timanställd personal och ökar brukares trygghet.

Hälsöfrämjande arbete

Den nyinrättade tjänsten som äldrekoordinator har tillsatts under perioden. Äldrekoordinatorn arbetar uppsökande för att öka social inkludering samt bryta ofrivillig ensamhet. Samverkan med relevanta aktörer såsom primärvården är en viktig del i uppdraget. Under året har åldersgränsen för det uppsökande arbetet sänkts från 80 till 75 år i syfte att nå ut till fler äldre i behov av stöd i ett tidigare skede.

Tillgänglighet till digital teknik har ytterligare förstärkts genom förvaltningens digitala fixare samt sommarjobbade ungdomar. Den digitala fixaren hade fram till slutet av augusti stöttat 165 seniorer, varav 106 kvinnor och 59 män, genom att delta på möten med pensionärsföreningar, anordna digitalt kafé samt genomföra hembesök. Under sommaren har ungdomar som studerar IT träffat och informerat seniorer om IT-frågor samt bedrägerier.

Äldre är särskilt utsatta i ekonomiskt tuffa tider. En folder om bra och billig mat har delats ut till seniorer som besöker förvaltningens mötesplatser. Förvaltningens dietist har genomfört en workshop och en föreläsning på temat *Bra mat för hälsa och plånbok*. Evenemanget var välbesökta. Varje vecka erbjuds frukost till seniorer som tränat till självkostnadspris, ett välbesökt event där 15 till 20 seniorer deltar vid varje tillfälle. Arbetet bidrar till målet om ingen hunger i Agenda 2030 genom att det bidrar till minskad undernäring hos äldre.

Som ett led i det fallförebyggande arbetet erbjuder förvaltningen en fixartjänst till invånare över 75 år. Under perioden januari till augusti hade 87 äldre, varav 83 kvinnor och 4 män, fått insatsen. Vid hembesök går fixaren igenom förebyggande av fallrisk och brandsäkerhet i hemmet.

Psykisk ohälsa bland män över 65 år är utbredd och den grupp där suicid är vanligast är bland män över 80 år. Mötesplatserna fångar upp och stöttar personer som lider av ensamhet och psykisk ohälsa. Män har varit underrepresenterade på mötesplatserna och utifrån detta har riktade aktiviteter till män genomförts. Efter detta har bland annat mäns besök till gymmen ökat med 100 procent. Arbetet bidrar till målet om jämställdhet i Agenda 2030.

För att skapa en meningsfull sommar har förvaltningen genomfört aktiviteter för äldre. Bland annat har elva bussturer arrangerats där 460 seniorer, varav 366 kvinnor och 94 män, deltagit. Turerna har varit fullbokade och gått till olika platser utanför Stockholm så som Strängnäs, Vaxholm och Mariefred.

Förvaltningen har, som ett av elva deltagande länder, deltagit i det EU-finansierade projektet *Shapes*. Under två månader har ett antal äldre boende i stadsdelsområdet fått testa en kommunikationsplattform där de kunnat genomföra samtal med anhöriga.

Hälso- och sjukvård

Kliniskt träningscentrum (KTC) har fortsatt fått medial uppmärksamhet och flera studiebesök har genomförts i verksamheten. Hittills i år har 299 medarbetare i och utanför förvaltningen genomfört praktisk träning på KTC inom olika ämnen så som hjärt- och lungräddning, vitalparametrar, kost och nutrition och basala hygienrutiner. Syftet är att öka medarbetarnas medicinska kompetens. Inför sommaren genomfördes en förstärkt introduktion på KTC för 38 sommarvikarier på särskilda boenden och inom hemtjänst.

Två sjuksköterskestudenter från USA har genomfört sin verksamhetsförlagda utbildning på Stureby vård- och omsorgsboende genom ett samarbete med Karolinska institutet (KI). Under perioden har internationella besök från Nederländerna och Norge genomförts på KTC och verklighetslabbet.

Ett dialogmöte har genomförts med anhöriga och brukare på Högdalens vård- och omsorgsboende med temat palliativ vård. Deltagandet på dialogmötet var högt med cirka 50 personer.

Samverkan

En samverkansgrupp *Tillsammans mot ensamhet* har skapats tillsammans med Svenska kyrkan, biblioteken, Högdalens simhall och Dalens sjukhus. Uppdraget är att motverka ensamhet hos äldre. En vecka arrangerades där bland annat en singelresa genomfördes i samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning. Även torgmöten och föreläsningar erbjöds.

Det finns en överenskommelse kring *God och nära vård* som har tagits fram tillsammans med primärvårdsrehab och hemsjukvården. Det råder fortsatta utmaningar i samverkan med regionen kring utskrivningsprocessen från sjukhus.

Karolinska Institutet (KI) genomför ett projekt mellan åren 2023 och 2025 som syftar till att utveckla en hållbar samarbetsorganisation mellan KI och kommuner i syfte att säkra en högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning. I längden bidrar projektet till att säkerställa kompetensförsörjning.

KTC stod i maj som värd för den första nätverksdagen i Sverige om klinisk simulering för kommunal hälso- och sjukvård. Syftet med dagen var att lyfta vikten av simulering och praktisk träning inom kommunal hälso- och sjukvård.

Kompetensutveckling

Förvaltningen har medverkat, tillsammans med Farsta och Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningar, i en ansökan till Europeiska socialfonden om att stärka kompetensen för omsorgspersonal inom vård och omsorg för äldre. Genom projektet kommer kompetensen inom äldreomsorgen stärkas bland annat genom att ge en möjlighet för medarbetare att få utbildning på arbetstid för att nå formell kompetens som undersköterska, men också genom språkstärkande utbildning som integrerar språk och yrke för mer hållbara och långsiktiga kunskaper i det svenska språket. En modell för validering av medarbetares kunskaper kommer

även göras inom ramen för projektet. Projektet, som leds av arbetsmarknadsförvaltningen, inleds i september 2023 och pågår i tre år.

Innovation och nya arbetssätt

Under våren har ett projekt *SeeWound* för att mäta sårtytor med hjälp av artificiell intelligens (AI) genomförts på Högdalens vård- och omsorgsboende. Resultatet visar att AI ger bättre möjligheter att optimera läkningsprocessen vilket ökar livskvaliteten för den äldre samt ger minskade kostnader. Projektet med falldämpande innovationer PRO SAFE har börjat testa en prototyp av bland annat falldämpande golv. Arbetet ska minska risken för höftledsfrakturer.

En höj- och sänkbar toalettstol har installerats på Verklighetslabbet i ett samverkansprojekt med Axla Care AB och Micasa. Syftet är att undersöka om toalettstolen kan bidra till ökad självständighet för äldre personer samt en bättre arbetsmiljö för personal.

Inom ramen för projektet *Nollvisionen för undernäring hos äldre* som pågår mellan åren 2019 till 2024 har hemtjänstpersonal utbildats i att upptäcka tecken på undernäring. Utöver det har biståndshandläggare och hemtjänstpersonal utbildats i motiverande samtal relaterat till mat och måltid. Intervjuer av medarbetare har visat att de anser att utbildningen varit en viktig komponent i omställningen till en god och nära vård för ett mer personcentrerat förhållningssätt.

Nationella minoriteter

Tillhör den äldre en nationell minoritetsgrupp, och biståndshandläggare identifierar det vid utredning, ges information om att den enskilde har rätt till myndighetsutövning och äldreomsorg på sitt språk. Aktiviteter för äldre som tillhör nationella minoriteter sker i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Farsta, Skarpnäck samt Södermalm. Bland annat har det anordnats karaoke/allsång och caféverksamhet, vilket varit välbesökt. I samverkan med Södermalms stadsdelsförvaltning kommer förvaltningen under hösten att utöka aktiviteter på minoritetsspråk, såsom samiska kaféer.

Verksamhetsförändringar

Enskede Nya servicehus har en lägre beläggning på grund av låg efterfrågan. Utifrån detta så planerar verksamheten att erbjuda hemtjänstinsatser till närliggande seniorboende. På det sättet kan förvaltningen undvika avyttring av personal.

Inspektioner

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har vid en granskning av nämndens särskilda boenden (SÄBO) konstaterat vissa brister. En handlingsplan har upprättats, vilken godkänns av IVO och arbete med att åtgärda bristerna pågår.

Äldreförvaltningen har genomfört en inspektion av äldreomsorgens myndighetsutövning med fokus på arbetet med att bryta ofrivillig ensamhet. Inspektionen visar att det pågår ett aktivt arbete med att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet genom bland annat öppna mötesplatser för seniorer och att hemtjänstinsatser av social karaktär beviljas i hög utsträckning.

Av inkomna synpunkter och klagomål har några av de brister som uppmärksammats handlat om bristande följsamhet till rutiner. Ett arbete med detta har påbörjats under perioden där rutiner tydliggörs inom nämndens utförarverksamheter.

Goda exempel

Vän- och singelresa

En bussresa arrangerades för att seniorer skulle få chansen att träffa nya vänner eller kanske finna kärlek på äldre dagar. Resan gick till Farsta gård och det erbjöds mat, underhållning och dans. Eventet var välbesökt och bidrar till att minska ensamhet hos äldre.

Virtual reality (VR) i bemötande

Ett upplevelsebaserat lärande ger medarbetare erfarenhet och ökad förståelse för brukares upplevelser av omvårdnadsarbetet. Med hjälp av VR har 17 medarbetare från hemtjänsten och 25 medarbetare från gruppboende och serviceboende LSS utbildats i bemötande.

Hälso- och sjukvårdsmånad

För att vidareutveckla och höja kompetensen inom hälso- och sjukvård genomfördes i maj en hälso- och sjukvårdsmånad. 176 medarbetare, studenter och läkare deltog på olika aktiviteter utifrån olika teman; fallprevention, palliativ vård, demenssjukdom och nutrition. Besök och föreläsningar genomfördes av bland annat representanter från nationella kvalitetsregister, läkarorganisationen, logoped samt Svenskt demenscentrum.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten				83 %		87 %	87 %	2023
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende				67 %		79 %	79 %	2023
  Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter						70 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser						65 %	65 %	2023
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser						70 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm						70 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %			93 %		93 %	93 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst				84 %		86 %	86 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende				75 %		82 %	82 %	2023
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				12,48		10	Max 10 personer	2023

Nämndmål: 1.4.1 Äldre invånares ansökan om bistånd handläggs med hög kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldre invånare får kunskap om stöd och hjälp genom lättillgänglig information via bland annat tryckt information, sociala media och öppna mötesplatser. Kontaktcenter Äldre direkt är känd för den äldre som första kontaktväg med biståndshandläggaren.

Äldre som har ett biståndsbeslut får en särskild utsedd handläggare. Tydlig handlägningsprocess stödjer rättssäker biståndsbedömning och beslut utifrån stadens riktlinjer. Biståndshandläggares kompetens säkerställer att hänsyn tas till utsatta grupper. Äldre invånare ges alltid möjlighet att vara delaktig i handläggningen exempelvis genom att säkerställa samtycke och kommunikering vid en eventuell överklagan. Ett salutogent och hälsofrämjande arbetssätt präglar myndighetsutövningen.

Förväntat resultat

- Äldre invånare vet vart de ska vända sig för att få hjälp och stöd.
- Det är lätt att komma i kontakt med biståndshandläggare.
- Ansökan om insatser handläggs rättssäkert, likställt och jämställt.
- Vid utredning och bedömning av behov tas särskild hänsyn till hög ålder, oro och ensamhet.
- Den enskilde har hög delaktighet i handläggningen av bistånd.
- Handläggningen utgår från ett salutogent förhållningssätt.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat bedöms uppnås. Handläggningen från ansökan till beslut genomförs med hög delaktighet och respekt för den enskildes vilja. Biståndsbedömningen för äldre har

under perioden utvecklats vad gäller ansöknings-, utrednings- och uppföljningsförfarandet, vilket bidragit till högre delaktighet och inkludering för personer med demens och kognitiv svikt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel brukare med hemtjänstinsatser där uppföljning genomförts inom ett år efter fattat beslut						50		2023

Nämndmål: 1.4.2 Insatser till äldre invånare är av hög kvalitet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Den äldre är delaktig i upprättande av genomförandeplan som alltid är aktuell. Genom god personalkontinuitet, när och hur insatser utförs samt gott bemötande uppnås hög nöjdhet. Via teambaserat arbetssätt är den äldres situation och behov i fokus. Alla äldre med insatser har en fast utsedd omsorgskontakt.

Rätt till daglig utevistelse samt sociala aktiviteter för äldre på vård- och omsorgsboenden säkerställer en vardag med hög livskvalitet. Ett salutogent och hälsofrämjande förhållningssätt kännetecknas av ambitionen att identifiera och stärka individens egna resurser samt att öka delaktighet och tilltro till den egna förmågan.

Förväntat resultat

- Äldre invånare påverkar sin omsorg och dess innehåll.
- Äldre invånare är nöjda med hur insatserna utförs samt upplever trygghet.
- Äldre på särskilda boenden har en vardag med hög livskvalitet.
- Vård- och omsorgsarbetet utgår från ett personcentrerat salutogent förhållningssätt.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att förväntade resultat bedöms uppnås under året och att de planerade aktiviteterna har påbörjats och bedöms genomföras under året. Ett fokus har under perioden legat på social dokumentation och genomförandeplaner hos utförarverksamheterna för äldre. Den palliativa vården har stärkts i syfte att ge en god omvårdnad i livets slutskede.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare som har en aktuell genomförandeplan som utgår från individens behov						90 %		2023
 Andel äldre som upplever utbudet av hälsofrämjande aktiviteter som meningsfullt						80		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra dialogcaféer med ett aktuellt hälso- och sjukvårdstema med patientansvarig läkarorganisation i medverkan med brukare och närstående	2023-01-01	2023-12-31	
 Samverka med idrottsnämnden och kulturnämnden för att erbjuda äldre invånare riktade hälsofrämjande aktiviteter	2023-01-01	2023-12-31	
 Utreda förutsättningar för en stärkt samverkan med civilsamhället, bostadsbolag och regionen i syfte att nå fler ensamma äldre och äldre med psykisk ohälsa	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.4.3 Hälso- och sjukvårdsinsatser till äldre är av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Rehabiliterande insatser fortsätter att utvecklas genom stärkt samverkan med sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Tillförlitlig informationsöverföring säkerställs genom LifeCare. Kliniskt träningscentrum (KTC) säkerställer att den medicinska och kliniska kompetensen ökar genom utbildning.

För att följa och utveckla kvaliteten i arbetet analyseras resultat från kvalitetsregistren.

Förväntat resultat

- Den äldres individuella behov är i fokus.
- Informationsöverföring mellan förvaltningen och Region Stockholm fungerar väl.
- Medarbetarens medicinska kompetens har ökat.
- Samarbetet med patientansvarig läkarorganisation har utvecklats. Fokusområden är palliativ vård och läkemedelsgenomgångar.
- Ett personcentrerat hälsofrämjande förhållningssätt genomsyrar arbetet för att förebygga ohälsa hos äldre.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig

på att förväntade resultat bedöms uppnås och att de planerade aktiviteterna har genomförts eller påbörjats och bedöms genomföras under året. Genom bildandet av den nya enheten Hälso- och sjukvård och utvecklingsenheten har hälso- och sjukvårdsuppdraget stärkts. Enhetens arbete bidrar även till att stärka innovativa arbetsätt genom arbetet på Verklighetslabbet där förvaltningen deltar i flera olika utvecklingsprojekt med universitet och högskolor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare på särskilda boenden som erbjudits munhälsobedömning						90 %		2023
 Andel brukare på särskilda boenden som har en aktuell hälsoplan utifrån behov						90 %		2023
 Andel brukare på särskilda boenden som har en aktuell rehabiliteringsplan utifrån behov						90 %		2023
 Andel brukare som har en genomförd läkemedelsgenomgång						100 %		2023
 Andel brukare som har en nattfasta på elva timmar eller lägre						80 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ge varje brukare en individuell bedömning utifrån ADL, fall, undernäring och trycksår samt årlig läkemedelsgenomgång och omvårdnad i livets slutskede enligt "Rutinerna för den äldres hälsa och välbefinnande"	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra en temamånad i maj om hälso- och sjukvård	2023-01-01	2023-05-31	
 Genomföra en temavecka om kost och nutrition samt palliativ vård under hälso- och sjukvårdsmånaden	2023-01-01	2023-05-31	
 Öka kunskapen om basala hygienrutiner och smittskyddsarbete i verksamheten	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att tre av fem indikatorer uppnås helt och två delvis samt att barn har tillgång till kulturupplevelser i verksamheterna. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt.

Kulturpark Snösätra

I mitten av maj trädde exploateringsnämndens arrendeavtal och stadsdelsnämndens samarbetsavtal med Kulturkvarter Snösätra i kraft. Avtalen reglerar upplåtelsen av marken samt formerna för en aktörsdriven kulturpark. Den årliga Spring Beast-festivalen hölls i maj. Festivalen hade ett brett program med till exempel workshoppar i graffiti, loppmarknad, musik och mat. Antalet besökare uppskattades av arrangören till 10 000.

Inför Kulturkvarterets övertagande av arrendet har förvaltningen låtit asfaltera kulturparken i samarbete med trafikkontoret. Åtgärden var en rekommenderad insats efter de mark- och grundvattenanalyser som gjordes under 2022-2023.

Förvaltningen har fortsatt att dokumentera ordningsstörningar i Snösätra. I början av året minskade inrapporterade ordningsstörningar, men ökade sedan igen under juli och augusti. Ordningsstörningar rapporteras för hela Snösätraområdet och är inte bara knutet till kulturparken. Den etablerade trygghetssamordningen kring Snösätra har fortsatt.

Högdalstopparna

Förvaltningen har bistått idrottsförvaltningen och exploateringskontoret i deras gemensamma uppdrag att utreda hur Högdalstopparna kan utvecklas till ett attraktivt och öppet friluftslivs- och rekreationsområde. Idrottsförvaltningen rapporterar resultatet till idrottsnämnden i september.

Öppna förskolan

Under våren har alla öppna förskolor erbjudit minst en kulturupplevelse med en extern kulturaktör. I maj anordnades även öppna förskolans dag i Dalen där alla sex öppna förskolor deltog. Det bjöds på sångstund, fika, grillning, plantering av solrosfrön och en teaterföreläsning, vilket uppskattades av besökare.

Öppna förskolorna har två kulturombud som har i uppdrag att bevaka möjligheter till kostnadseffektiva kulturupplevelser. Vissa stadsdelar där några av öppna förskolorna verkar i har bibliotek, kulturskola, parkteater och sommartorg som ger besökarna fler möjligheter att ta del av kultur, medan öppna förskolor i andra stadsdelar saknar dessa resurser.

Parklekar

Under våren har parklekarna totalt haft 98 ledarledda aktiviteter med 1 700 barn. Parklekarna använder sig av vecko- och månadsprogram som sprids på sociala medier och dessa program bidrar till en ökad variation av aktiviteter. Aktiviteter sker i samverkan med olika föreningar.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdarna har under våren erbjudit nya och kreativa aktiviteter tillsammans med och för ungdomarna. Aktiviteterna har både erbjudits i egen regi men även genom samverkan med idrottsförvaltningen, föreningar och kulturskolan. Alla fritidsgårdar har haft ledarledda aktiviteter. Genom skolbesök och ökad närvaro i sociala medier med vecko- och

månadsprogram har fritidsgårdarna lyckats nå nya besökare. Under våren beviljades ytterligare en ansökan för stöd till ungas egna kulturprojekt via Kulturförvaltningen.

Föreningsbidrag och idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Förvaltningen har haft två informationsträffar inför höstens ansökningsperiod om föreningsbidrag, en i juni och en i augusti. Vid träffarna har föreningar fått information om ansökningsförfarandet, krav för att söka bidrag och redovisning av beviljade bidrag.

Aktivitetsstöd som beviljades för sommaren 2022 har även följts upp. Verksamhetsstöden som beviljades för helåret 2022 ska redovisas i oktober 2023 och kommer följas upp därefter.

Under perioden har förvaltningen tecknat två nya överenskommelser om idéburet offentligt partnerskap (IOP) och förlängt två överenskommelser till 2024. Överenskommelserna syftar till att komplettera och stärka förvaltningens arbete i stadsdelsområdet. En av de nya IOP:erna syftar till att sprida information om vad civilsamhället i Rågsved erbjuder genom ett webbkalendarium.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	85	88 %	83 %	81		75 %	75 %	2023
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	56	56 %	55 %		56	77 %	77%	2023
Analys Årsmålet på 77 är högt satt, och ingen stadsdelsförvaltning uppnår årsmålet. Förvaltningen ligger på samma nivå som de flesta andra förvaltningar.								
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	77 %	80 %	75 %	69 %		76 %	76 %	2023
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	81 %	78 %	84 %	71 %		77 %	77%	2023
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	62 %	66 %	57 %	57 %		66 %	66 %	2023
Analys Resultatet har förbättrats jämfört med 2022. Årsmålet uppnås för pojkar, medan resultatet för flickor ligger strax under målet. Förvaltningen samverkar med civilsamhället, idrottsföreningar och idrottsförvaltningen i syfte att fler unga ska vilja delta i föreningsliv.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösätra	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	

Nämndmål: 1.5.1 Invånarna i stadsdelsområdet har tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det ska finnas tillgång till ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som alla kan delta i utifrån sina förutsättningar. Förvaltningen ska skapa fler kulturella upplevelser i stadsdelsområdets offentliga miljöer. Invånare ska ha inflytande över idrottsutbudet genom ökad dialog.

Förvaltningen ska samverka med civilsamhället, idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen för att erbjuda ett utökat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen ska även samverka med föreningar som erbjuder aktiviteter för nyanlända, exempelvis i närheten av genomgångsbostäder.

Föreningsbidrag ska fördelas till lokala föreningar som uppfyller kraven. Föreningar som får stöd av stadsdelsnämnden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet.

Förväntat resultat

- Förvaltningen stödjer lokala föreningar som erbjuder barn och unga en aktiv fritid.
- Alla barn och unga i stadsdelsområdet har möjligheter att idrotta.
- Fritidsaktiviteter erbjuds nyanlända barn och unga.
- Stadsdelsområdet har en god tillgång av spontanidrottsytor.
- Barn och unga möter och provar olika former av kultur och skapande i förvaltningens öppna verksamheter.
- Det finns ett ökat antal kulturella upplevelser i stadsdelsområdets offentliga miljöer.
- Föreningsklimatet är bra och samarbetet med civilsamhället har utvecklats.
- Förvaltningen ger ett ökat stöd i lokala föreningars arbete med att nå ökad demokrati, hälsa

och integration.

- Föreningslivet och civilsamhället i stadsdelsområdet har goda möjligheter till möten och kulturaktiviteter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att barn och ungdomar i hög utsträckning anser att de har möjligheter att delta i idrottsaktiviteter samt att de öppna verksamheterna erbjuder ett brett kulturutbud i samverkan med civilsamhället och föreningar. Planerade aktiviteter har genomförts eller beräknas genomföras under året och förväntade resultat beräknas uppnås.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Genomföra två informationsträffar inför ansökan om föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	
🟢	Informera civilsamhället om förebyggande insatser på Medborgarkontoret	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Reglera formerna för en aktörsdriven kulturplats i Snösåtra	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som pågår kommer att bidra till att inriktningsmålet uppnås helt. Uppföljningen visar att tre av kommunfullmäktiges fyra verksamhetsområdesmål förväntas uppnås helt och ett delvis. Det mål som bedöms uppnås delvis är *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer*. Tre av de fyra nämndmålen bedöms uppfyllas helt och ett delvis.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att två av tre indikatorer bedöms uppfyllas. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt.

Åtgärder för minskad elförbrukning

Arbetet med energibesparingsåtgärder har fortsatt genom säsongsbetonade kommunikationsinsatser om hur man håller god inomhustemperatur samt av- och påsättning av elektrisk utrustning och belysning på arbetsplatsen. Dessa kommunikationsinsatser kopplar

an till Miljöprogrammets mål om *Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* och *En fossilfri organisation 2030*. Elförbrukningen i verksamheterna var under första halvåret lägre jämfört med samma period förra året.

Hållbar vård och omsorg

Förvaltningen har påbörjat implementeringen av miljöförvaltningens koncept *Hållbar vård och omsorg* i verksamheterna främst inom Social omsorg äldre och Social omsorg vuxen. Konceptet kopplar till flera av miljömålen i stadens miljöprogram som *Ett resurssmart Stockholm* och *Ett giftfritt Stockholm*. Det handlar bland annat om att gå från engångsartiklar till flergångsartiklar.

Goda exempel

Klädbytdagar

Seniorer har fått möjlighet att delta i klädbytdagar på de öppna mötesplatserna för äldre. De fick lämna in plagg de inte längre använde och en möjlighet att byta till nya. Eventet var välbesökt och bidrar till att uppfylla målet i Agenda 2030 om hållbar konsumtion och produktion.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling				77 %		100 %	100 %	2023
Analys								
Andelen ligger vid rapporteringen på 82 procent, vilket är en förbättring jämfört med 2022. Förvaltningens miljö- och klimatsamordnare arbetar med de olika verksamheterna för att få upp resultatet.								
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider				1,5 kg CO2 per kg livsmedel		1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter				2,6 GWh		2,8 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.1.1 Verksamheterna är energi- och resurseffektiva och har en bra avfallshantering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska vidta åtgärder för att minska energianvändningen i verksamhetslokalerna.

Förvaltningen ska arbeta för att minska den negativa klimatpåverkan från livsmedelskonsumtion och för att verksamheterna ska ha möjlighet att sortera och återvinna sitt avfall.

Förväntat resultat

- Energianvändningen minskar i förhållande till verksamheternas omfattning.
- Förvaltningens verksamheter sorterar och återvinner matavfall, där så är möjligt.
- Förvaltningens verksamheter sorterar och återvinner avfall.
- Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider minskar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att energianvändningen vid mättillfället var mindre jämfört med i fjol, att fler verksamheter har möjlighet till sortering av matavfall och att klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider minskar. Planerade aktiviteter är påbörjade eller bedöms genomföras under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel koldioxidkvivalenter (kg CO2e) på den gemensamma lunchmatsedeln i förskolan	0,31 kg CO2e			0,32 kg CO2e	0,4 kg CO2e	0,4 kg CO2e		Tertial 2 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Informera förvaltningens ledningsgrupper om stadens plaststrategi för vidare implementering i verksamheterna	2023-01-01	2023-12-31	
 Mäta matsvinn i förvaltningens vård- och omsorgsboenden	2023-01-01	2023-12-31	
 Mäta matsvinn inom förskolan	2023-01-01	2023-12-31	
 Se över om det finns hårdgjorda ytor som är lämpliga att göra om till grönytor	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla lokala rutiner för användning av stadens interna återbrukscentrum, Stocket	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på de åtgärder som är vidtagna. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt. Förvaltningens arbete kopplar an till det globala målet om ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030.

Träd

Trädmålet innebär att för varje fällt träd ska två nya träd planteras. Förvaltningen har fått klimatinvesteringsmedel för att plantera träd i växtbäddar med biokol och fler träd kommer att planteras i år jämfört med i fjol (47 jämfört med 44). Ändå kommer inte trädmålet att uppnås. Det beror på att antalet fällda träd väntas överstiga antalet planterade träd, vilket bland annat beror på almsjuka. Att plantera och etablera nya träd är kostsamt och förvaltningen måste förhålla sig till kostnadsutvecklingen. Det är också ett gediget arbete som krävs för att hitta lämpliga platser för de nya träden.

Slätterängar

Förvaltningen har utökat ytor för slätteräng i Enskede, Årstaskogen, Rågsveds naturreservat och delvis utmed Örbyleden. Inom ramen för beviljade medel för biologisk mångfald har förvaltningen även ställt om till slätter vid Skogskyrkogården, anlagt sandblottor och planterat blommande träd.

Goda exempel

Betande djur

Förvaltningen har betande djur i Rågsveds naturreservat och i Örby under sommaren. Djuren är ett mycket uppskattat inslag hos allmänheten, enligt feedback till förvaltningen.

Utsmyckade fågelholkar

Under sommaren har feriearbetare genomfört ett projekt för biologisk mångfald som handlade om att bygga och utsmycka fågelholkar till Rågsveds naturreservat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbäddade väggar	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	
Analys Enligt utbildningsnämndens tertialrapport 2 är aktiviteten förlängd och arbete pågår.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Den biologiska mångfalden i parker och grönområden är god

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen vidareutvecklar och stärker ekologiska värden i parker, naturområden och naturreservat med utgångspunkt i handlingsplanen för biologisk mångfald och de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald i Enskede-Årsta-Vantör.

Förväntat resultat

- Åtgärder har vidtagits för en god biologisk mångfald i stadsdelsområdets parker och grönområden.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att planerade aktiviteter har påbörjats eller beräknas genomföras under året samt att det förväntade resultatet om åtgärder för en god biologisk mångfald väntas uppnås. Det finns betande djur både i Rågsveds naturreservat och på Råby Gärde. En större andel yta har ställts om till äng. Även om trädmålet inte uppnås så har förvaltningen beställt fler träd jämfört med i fjol.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Plantera fler träd	2023-01-01	2023-12-31	
 Se till att det finns betande djur i Rågsveds naturreservat under sommarmånaderna	2023-01-01	2023-12-31	
 Öka andel yta med slätterängar	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att förvaltningen har genomfört planerade aktiviteter. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt. Förvaltningens arbete kopplar an till målet i Agenda 2030 om att minska stadens miljöpåverkan genom hållbara transporter och god framkomlighet på de vägar som förvaltningen ansvarar för.

Hållbara resor

Förvaltningen har genomfört en intern kommunikationskampanj om förvaltningens reseriktlinjer. Riktlinjerna utgår från stadens resepolicy och syftar till att nödvändiga resor i tjänsten ska genomföras på ett hållbart sätt. Feriepraktikanter har med stöd av förvaltningens miljö- och klimatsamordnare ordnat två demonstrationer av elcyklar i syfte att öka kännedomen om hur man använder och bokar dessa cyklar. Två nya elbilar har beställts till förvaltningen. Intern kommunikation om förvaltningens reseriktlinjer för hållbara resor samt inköp av elbilar är ett sätt att arbeta mot miljöprogrammets mål om en fossilfri organisation 2030.

Framkomlighet

Gång- och cykelvägar i Hagsätraskogen och Rågsveds naturreservat har förbättrats, vilket bedöms påverka framkomligheten i reservaten positivt.

Inom ramen för Äldrevänlig stad har ett utkast till rapport tagits fram om hur ett antal naturreservat i staden kan göras mer tillgängliga för äldre. Rapporten inkluderar Årstaskogen. Slutsatserna tar avstamp från samtal med fokusgrupper och svar från medborgarpanel.

Nämndmål: 2.3.1 Parkvägarna har god framkomlighet och transporterna är hållbara

Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen tillämpar stadens framkomlighetsstrategi.

Alla medarbetare ska informeras om förvaltningens resepolicy.

Förväntat resultat

- Boende i stadsdelsområdet upplever att möjligheterna att gå och cykla i stadsdelsområdet är goda.
- Drift, underhåll och vinterväghållning av de gång- och cykelvägar som förvaltningen ansvarar för är av hög kvalitet.
- Förvaltningens fordon är miljövänliga.
- Alla medarbetare känner till resepolicyen.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig

på förvaltningens samlade insatser för att nå förväntat resultat och på att planerad aktivitet har genomförts. I årets medborgarundersökning är invånarna i Enskede-Årsta-Vantör ungefär lika nöjda som stockholmssnittet (+/-1 procentenhet) när det gäller om man upplever trafikmiljön som säker för gångtrafikanter och cyklister samt om det är lätt att ta sig fram för cyklister. Initiala utmaningar med vinterväghållningen har påverkat invånarnas nöjdhet med snöröjningen negativt, men förvaltningen har vidtagit åtgärder. Ansvar för vinterväghållning i stadsdelsområdet delas med andra, och förvaltningen ansvarar endast för vissa gång- och cykelvägar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Informera medarbetarna om förvaltningens resepolicy	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på att en indikator uppfylls helt, en uppfylls delvis och en uppfylls inte. Nämndmålet bedöms uppfyllas delvis.

Förvaltningen mäter indikatorn och har sett över hur förvaltningen ska arbeta med nya krav kring animalier. Förvaltningen har också noterat kommunstyrelsens uppmaning om att vidta åtgärder för att öka andelen ekologiska livsmedel, men har haft utmaningar bland annat på grund av kostnadsutvecklingen och ibland bristande kvalitet och sortiment. Förvaltningens klimat- och miljösamordnare arbetar vidare tillsammans med bland annat dietister inom de olika verksamhetsområdena för att förbättra utfallet. När det gäller byggvarubedömningen så finns kravet om den med i förvaltningens byggavtal, men uppföljning saknas. Förvaltningens arbete kopplar an till målet om hållbar konsumtion och produktion i Agenda 2030 genom att följa upp livsmedelsinköp. Förvaltningen strävar även efter att upphandlade entreprenörer ska följa upp dessa indikatorer.

Hälften av förskoleenheterna har tagit fram handlingsplaner för kemikaliesmart förskola, vilket är ett led i arbetet mot miljöprogrammets mål om en giftfri stad.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %		100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning						88	88 %	2023
Analys Under årets första halvår låg indikatorn på ca 82,5 procent vilket är flera procentenheter bättre jämfört med under första tertialen. Äldreomsorgens kostenheter bedrivs privat och rapporterar ännu inte i systemet. Förvaltningen arbetar för att få in deras rapportering.								
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				50,36 %		70 %	70 %	2023
Analys Förvaltningen har vid avläsningen i augusti höjt sig en dryg procentenhet jämfört med utfallet 2022, men ligger fortsatt en bra bit under årsmålet. Förvaltningen har under perioden arbetat för att samtliga verksamheter ska rapportera in. I dagsläget är kostheten inte med i statistiken, då det är en upphandlad verksamhet. Förvaltningen bedömer att kostnadsutvecklingen på livsmedel försvårar arbetet. Klimat- och miljösamordnaren arbetar tillsammans med de olika verksamhetsområdena för att förbättra utfallet av inköpen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.4.1 Stadsdelsförvaltningen bidrar till hälsosamma och giffria miljöer

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen gör miljösmarta val i den egna verksamheten samt ställer miljökrav vid upphandling som syftar till att minska den negativa effekten av upphandlade tjänster och produkter.

Förvaltningen verkar för att minska förekomst av giftiga ämnen i den offentliga miljön och i förvaltningens verksamhet. Verktyg för detta arbete är exempelvis Byggvarubedömningen, Chemsoft och Kemikaliesmart förskola.

Förväntat resultat

- Maten i verksamheterna är god, hälsosam och till ökad del ekologisk.
- Förvaltningens förskolor har handlingsplaner för kemikaliesmart förskola.
- Förvaltningen använder sig av byggvarubedömningen.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas delvis. Bedömningen grundar sig på att planerade aktiviteter har genomförts. Hälften av förskoleenheterna har tagit fram handlingsplaner för kemikaliesmart förskola, vilket är ett led i arbetet mot miljöprogrammets mål om en giftfri stad. Andelen ekologisk mat har ökat något men ligger fortsatt under årsmålet. Relevanta funktioner har erbjudits utbildning i byggvarubedömningen men ännu saknas rutiner för uppföljning.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Erbjuda relevanta funktioner utbildning i Byggvarubedömningen (BVB)	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Se över hur förvaltningen ska arbeta med nya krav kring djurskydd och antibiotikaanvändning i animaliska livsmedel	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under perioden bidrar till att inriktningsmålet uppnås helt. Fyra av kommunfullmäktiges sju verksamhetsområdesmål uppnås helt och tre delvis. De mål som uppnås delvis är *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd, I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb och Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Bland de tio nämndmålen bedöms åtta uppnås helt och två delvis. Bedömningen grundar sig på analys av uppnådda resultat och genomförda aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att en indikator uppfylls helt, och två uppfylls delvis. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt. Båda aktiviteterna som bidrar till målet pågår i samverkan med berörda nämnder och bolag.

Målet uppfylls genom bland annat kontinuerlig uppföljning av budget och ett löpande arbete med resurseffektiv lokalanvändning. Arbetet bidrar till de globala målen om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Totalt för året prognostiseras nettokostnader om 2 716,1 mnkr. För kostnaderna prognostiseras totalt 3 202,1 mnkr och för intäkterna 486,0 mnkr. Prognosen innefattar beräknade prestationsförändringar om 17,1 mnkr samt begärda och förväntade budgetjusteringar (drift) om totalt 28,3 mnkr varav 13,2 mnkr för lokaländamål söks i samband med tertialrapport 2.

För investeringar prognostiseras ett överskott om 1,0 mnkr jämfört med budget. Prognosen innefattar begärda budgetjusteringar om 0,2 mnkr för investeringar avseende trygghetsskapande åtgärder samt -0,9 mnkr för minskade utgifter avseende maskiner och inventarier.

För hela nämndens verksamhetsområde prognostiseras ett underskott om 43,8 mnkr före resultatöverföringar och ett underskott om 20,0 mnkr efter resultatöverföringar.

Resultatenheterna prognostiserar ett underskott om 32,9 mnkr och beräknar att hämta 23,8 mnkr från resultatfonderna. Underskotten beror främst på det rådande ekonomiska omvärldsläget och ökade personalkostnader.

Ekonomiska osäkerhetsfaktorer

De ekonomiska osäkerhetsfaktorerna är fortsatt stora till följd av bland annat hög inflation och stigande räntor, vilket genererar ett ökat kostnadstryck inom förvaltningens verksamheter. Sveriges kommuner och Regioner (SKR) konstaterade i augusti att kommunsektorns köpkraft försvagas drastiskt trots ett starkt skatteunderlag. Generella priser och löner inklusive pensionskostnader stiger vilket i sin tur påverkar kommuners kostnader enligt SKR:s bedömning (SKR 2023/01442).

På grund av den ekonomiska utvecklingen ser förvaltningen ökade personalkostnader, lokalkostnader samt kostnader för inköp jämfört med föregående år, vilket bidrar till ytterligare osäkerhetsfaktorer. Sjukfrånvaron har fortsatt effekter på förvaltningens ekonomi efter pandemin men förvaltningen börjar se en minskning av sjuklönekostnader jämfört med 2022.

Situationen efter sommaren är fortsatt ekonomiskt mycket allvarlig och kräver samlade, kraftfulla och riktade insatser. Under flera år har förvaltningen arbetat med att bygga upp en beredskap och resurser för att hantera snabba svängningar i ekonomin och säkerställa att lagreglerade verksamheter och insatser kan garanteras.

Förvaltningens bedömning är att verksamhetens kostnader ryms inom ramen för de resurser förvaltningen har till sitt förfogande med ett undantag; ett omfattande mycket starkt och

ökande tryck när det gäller placeringar för barn och ungdomar. Det ökade trycket förklaras mot bakgrund av nödvändiga akuta insatser mot skjutningar och gängkriminalitet.

Förvaltningen följer den ekonomiska utvecklingen noggrant, liksom ett antal kostnadsdrivande faktorer såsom exempelvis boende och placeringar, för att säkerställa en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet och vidtar åtgärder vid behov för att säkerställa en stark och hållbar ekonomi.

Lokaler

Vid rapporteringstillfället uppgår bokförda lokalkostnader till 133 mnkr, en ökning om 14 mnkr jämfört med samma period förra året, motsvarande cirka 12 procent. Kostnadsökningen är relativt jämnt fördelad mellan verksamheterna.

Under perioden har förvaltningen tagit den nya lokalen på Gullmarsplan i bruk. Lokalen används av fältassistenter, MST-teamet och det skolsociala teamet. Förvaltningen har även startat det nya gruppboendet SoL med 13 lägenheter på Trollesundsvägen i Bandhagen. Verksamheten drivs i egen regi och är före detta Dalens gruppboende som nu fått det nya namnet Bandängens gruppboende.

Förvaltningen arbetar med avveckling och uppsägning av tomställda bostäder inom äldreomsorgen i syfte att minska förvaltningens kostnader. Rågsveds servicehus och en del av Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende är uppsagda för avflyttning. Under uppsägningstiden om 24 månader används de av evakuerade bostäder inom LSS och för andra tillfälliga ändamål. Årsta vård- och omsorgsboende, som planeras att rivas under hösten 2024, kommer fram till dess att användas av tre dagliga verksamheter inom LSS och under viss del av tiden som tillfälligt kontor för förvaltningens fackliga representanter samt som platskontor för en privat byggaktör.

Användning av tomställda boenden tillfälligt för andra ändamål tjänar flera syften, främst håller det förvaltningens totala lokalkostnader nere. Förvaltningen har även under perioden lämnat en före detta förskolelokal i Dalen i förtid och som nu kommer användas tillfälligt av kulturförvaltningens bibliotek. Förvaltningen har även lånat ut kostenhetens tidigare lokal till Fastighetsägarna i Rågsveds centrum i syfte att göra utsmyckningar i Rågsved med hjälp av Remakebolagets mosaikverkstad.

Under perioden har utredningen av ett nytt förvaltningskontor i Rågsved fortsatt i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag. I samarbete med Micasa, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret utreds om det går att skapa ett ändamålsenligt och hållbart kontor i före detta Rågsveds servicehus. Den förstudie som förvaltningen beställt av Micasa beräknas vara klar i slutet av augusti och ska då svara på möjligheterna för detta. Om förutsättningarna är goda kommer förvaltningen gå vidare med ett inriktningsärende under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,7 %			100 %		100 %	100 %	Tertial 2 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Det aktuella ekonomiska läget har genererat ökade kostnader för ett flertal verksamheter som inte beräknas rymmas inom tilldelad budgetram. Arbete pågår tillsammans med berörda chefer för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi med ett utfall inom fastställd budget.								
 	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	101,6 %		99,9 %		100 %	100 %	Tertial 2 2023
Analys								
Det aktuella ekonomiska läget har genererat ökade kostnader för ett flertal verksamheter som inte beräknas rymmas inom tilldelad budgetram. Arbete pågår tillsammans med berörda chefer för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi med ett utfall inom fastställd budget.								
 	Nämndens prognossäkerhet T2			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med AB Familjebostäder och AB Svenska Bostäder och berörda stadsdelsnämnder utreda lokalisering av den nya stadsdelsförvaltningen på Järva respektive att utreda lokalisering i Rågsved av förvaltningskontoret för Enskede-Årsta-Vantör när nuvarande hyresavtal löper ut	2023-01-01	2023-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.1.1 Stadsdelsförvaltningen har en långsiktigt hållbar ekonomi med ett utfall inom fastställd budget

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter bedrivs inom fastställd budget och resurser används effektivt för att nå en hög måluppfyllelse. Verksamheterna är kostnadseffektiva och anpassade till invånarnas behov.

Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalförsörjning och ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter.

Budgeten följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall för en kontinuerlig uppdatering av både ekonomi och verksamheternas utveckling. Förvaltningen omfördelar medel vid behov för att säkerställa att verksamheterna ska få goda förutsättningar att uppfylla fastställda mål. Åtgärder vidtas vid avvikelser.

Budgetansvariga chefer får stöd för att göra anpassningar inom budgetramen utifrån behov.

Medarbetare och chefer har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka förvaltningens ekonomi.

Förväntat resultat

- Prognossäkerheten är god.
- Åtgärder vidtas vid avvikelser.
- Budgetansvariga chefer får stöd.
- Förvaltningen har en kostnadseffektiv lokalförsörjning.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet beräknas uppnås genom kontinuerlig prognostisering och uppföljning samt stöd till budgetansvariga chefer. Förvaltningens arbete att använda tomställda boenden tillfälligt för andra ändamål bedöms även bidra till en kostnadseffektiv lokalförsörjning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att fem indikatorer uppfylls helt, och tre uppfylls delvis. Ett av de två nämndmålen bedöms uppfyllas helt och ett delvis. Samtliga aktiviteter som bidrar till målen har startats upp eller bedöms genomföras under året.

Förvaltningen arbetar med att möjliggöra för fler att komma vidare i processen mot egen försörjning och för att sänka trösklarna för egen försörjning, vilket bidragit till goda resultat. Vidare fortsätter förvaltningen att erbjuda feriejobb till ungdomar samt samhällsvägledning till nyanlända.

Prioritera unga till sysselsättning

För att förebygga behov av ekonomiskt bistånd samarbetar förvaltningen med Jobbtorg för att genom uppsökande arbete nå ungdomar i årskurs 3 på gymnasiet som bor i familjer som under lång tid haft ekonomiskt bistånd. Hittills i år har insatsen riktats till 23 ungdomar. Av dessa har 5 tackat ja till vidare stöd för att söka arbete eller studier efter gymnasiet och det uppsökande arbetet kommer att följas upp under hösten

Till sommaren 2023 sökte 1 648 ungdomar feriejobb, något fler pojkar än flickor. Totalt anställdes 1 058 ungdomar, 219 fler än föregående år. Förvaltningen har hittills haft totalt 1 055 arbetstillfällen vilket är 373 platser fler än vid samma period 2022. Av dessa har förvaltningen skapat 754 arbetstillfällen och fått resterande 301 arbetstillfällen från arbetsmarknadsförvaltningen. Bland förvaltningens satsningar för ferieungdomar under perioden återfinns bland annat demokratiprojektet *Rågsved för rookies* där tolv ungdomar och

två handledare skapat ett nyhetsblad om Rågsved. Även sommartorgen i Rågsved och Östberga har genomförts med aktiviteter för framförallt unga. Genom arbetstillfällena via kulturförvaltningen har två grupper av ungdomar skapat konst i två gångtunnlar i Rågsved och en grupp har gjort ett naturprojekt i Rågsveds naturreservat.

Budget- och skuldrådgivning

Det finns 272 pågående ärenden hos förvaltningens budget- och skuldrådgivning vid periodens mätning vilket är något fler än föregående år, 110 av dessa är hushåll med barn.

Under perioden har 60 nya ärenden aktualiserats vid budget- och skuldrådgivningen, nästan lika många kvinnor som män. Av dessa är 24 hushåll med barn. Samtliga hushåll med barn har erbjudits en första tid med en budget- och skuldrådgivare inom en vecka. Det är 62 personer som sökt budget- och skuldrådgivning under perioden, vilket är något färre än vid samma period 2022.

Vid periodens mätning framkommer att cirka 90 procent av aktualiserade ärenden vid budget- och skuldrådgivningen påbörjar sin insats vilket ligger i linje med förra årets resultat.

Under perioden har 88 ärenden avslutats, varav 61 med en fungerande ekonomi, nästan lika många kvinnor som män, vilket är något färre mot föregående år.

Öka möjligheterna till egen försörjning

Antalet aktuella biståndshushåll var i juni 951, en minskning med sju procent sedan årets början. Medelbiståndstiden är 10,1 månader, en liten ökning sedan början av året vilken troligen beror på ett lågt inflöde av nya ärenden samtidigt som ärenden som avslutas ligger på en jämnt hög nivå. Det vanligaste försörjningshindret är arbetslöshet.

I år har hittills 181 hushåll avslutats till egen försörjning, vilket är liknande antal som vid samma tidpunkt 2022. Av de som avslutats har 93 börjat arbeta, 67 har avslutats genom att de fått ersättning från annan myndighet och 21 har börjat studera.

I jämförelse med föregående år är trenden hittills att fler brukare kommer ut i arbete. Fler personer är också inskrivna på Jobbtorg än vid samma tidpunkt föregående år. Nämnvärt är att 28 hushåll blivit självförsörjande genom att de beviljats sjukersättning, vilket är fler än föregående år då 24 hushåll avslutades inom kategorin under hela året. Anledningen bedöms bland annat bero på ett målmedvetet och riktat arbete med målgruppen under föregående år, liksom möjligheten för brukare att få en arbetsförmågebedömning av arbetsterapeut vid sysselsättningsverksamheten *Tur och Retur* som kunnat bifogas deras ansökan om sjukersättning.

Som ett led i att utveckla det uppsökande arbetet inom ekonomiskt bistånd har förvaltningen i år börjat mäta hur många hushåll som får praktiskt stöd från förvaltningens uppsökare för att närma sig egen försörjning. Stödet kan exempelvis handla om att hjälpa till att skaffa ID-kort eller att följa med brukare på möten hos andra myndigheter. Hittills i år har 78 hushåll fått praktiskt stöd av uppsökare, vilket förvaltningen bedömer vara ett bra resultat.

Öka möjligheterna till arbete

Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar samverkar med

Öppenvård Sydost och Jobbtorg utifrån en samverkansrutin. Rutinen syftar till att samverka tidigt i rehabiliteringsprocessen för att brukare som genomgår missbruksbehandling ska ges ökade möjligheter till jobb och egen försörjning.

Hittills i år har 51 personer (11 kvinnor och 40 män) som deltagit i missbruksbehandling vid förvaltningens öppenvård remitterats eller fått stöd till en arbetsförberedande insats, ett bra resultat som troligtvis beror på att förvaltningen de senaste åren arbetat aktivt både internt och i samverkan med andra parter för att fler ska komma ut i arbetsförberedande insatser.

Inom förvaltningens arbete med ekonomiskt bistånd arbetar nu en SIP-samordnare på heltid. En del av SIP-samordnarens uppdrag handlar om att förbättra och förstärka en strukturerad samverkan med rehabiliteringskoordinatorer på relevanta vårdcentraler och andra mottagningar i syfte att öka brukarnas möjligheter till arbete.

Förvaltningen har under perioden förlängt sitt idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Stockholm Street business. IOP-avtalet riktas till personer som lever i utsatthet och har svårt att tillgodogöra sig arbetsmarknadsinsatser. Det långsiktiga målet är att fler personer ska närma sig möjligheten till ordinarie arbetsmarknadsinsatser och egen försörjning.

Utrikesfödda är förberedda för arbetsmarknaden

För att möjliggöra för utrikesfödda att komma in på arbetsmarknaden är det viktigt att barnen blir inskrivna i förskolan. Från 2021 till 2022 har antalet inskrivna barn i förskola mellan 2-5 år ökat i Rågsved från 86,8 procent till 90,6 procent. Under våren 2023 har minst 10 barn skrivits in i förskolekö via öppna förskolorna. Pedagoger på öppna förskolan har som rutin att fråga alla nya besökare om barnen är inskrivna i förskola och erbjuda hjälp med att skriva in i kön om barnen inte är inskrivna. Stadsdelsmammor gör ett kompletterande jobb med att informera familjer om förskola vid uppsök eller kvinnokafé. Föräldrar är villiga att ta emot hjälp gällande förskola och uttrycker ibland svårigheter att förstå systemet kring förskola, kö och garantiplatser. Det finns även en språklig aspekt som kan påverka förståelsen för förskolans verksamhet och system. Från 1 juli 2023 är det ny lag på att alla kommuner ska arbeta för att få fler barn i förskola, där alla barn från 3 år ska erbjudas plats på förskola. En arbetsgrupp med kollegor från öppna förskolan och avdelning förskola arbetar med denna fråga, för att hitta olika arbetssätt för att kunna få fler barn i förskola. Bland annat har brev med information om förskola skickats ut till familjer som inte har barn inskrivna i förskola samt förskolpedagoger har informerat om förskolan på Rågsvedsdagen.

Näringslivsfrämjande arbete

I mars gjordes en trygghetsinventering i Rågsveds centrum, vilket bland annat har resulterat i att förvaltningen har beviljats medel för utökad belysning utanför aktivitetshuset. Det har också lett till en förstärkt samordning kring städning av ytorna runt centrum samt en dialog med andra förvaltningar om specifika platser som utpekats som otrygga.

Samverkan med företagarna i Rågsved centrum har fortsatt, som en del av platssamverkan. Förvaltningen har besökt och haft möte med näringsidkare runt Rågsved centrum för att få höra hur de upplever det är att vara företagare i Rågsved. Förutom trygghetsfrågor har diskussionerna handlat om bristande tillgång till kostnadsfria parkeringsplatser, kontaktvägar för samverkan och städning med mera.

Förvaltningen deltar även i en mötesserie som kallas Säkerhetsforum Slakthusområdet, som fastighetsägarna ansvarar för. På mötena delas information om trygghet och säkerhet.

I Verklighetslabbet fortsätter förvaltningen att utveckla lösningar tillsammans med olika företag.

Goda exempel

Projekt Hållbar självförsörjning

Inom ekonomiskt bistånd pågår sedan januari 2023 projektet *Hållbar självförsörjning* i samverkan med Jobbtorg vilket syftar till att färre barn ska växa upp i familjer med försörjningsstöd. I nuläget deltar 40 familjer i projektet vilket innebär att de erbjuds en tätare och närmare kontakt med handläggare från förvaltningen och Jobbtorg. Det klientnära arbetet innebär bland annat att handläggare kan möta familjerna där de befinner sig via mobil myndighetsutövning.

Projekt för personer med beroendeproblematik

Inom avdelning Social omsorg vuxen deltar en enhet sedan årets början i forskningsprojektet, *IPS-projektet för personer med beroendeproblematik*. Projektet, som ska pågå i två år, syftar till att brukare ska få ökade möjligheter att komma ut i arbete eller studier och samtidigt förkorta tiden i missbruk/beroende. Vidare syftar projektet till att undersöka hur väl arbetsstättet IPS fungerar för målgruppen och hitta samverkansformer mellan olika aktörer. Hittills kan förvaltningen se att fler personer fått stöd till arbetsförberedande insatser.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,4 %			3,8 %	3,2 %	3 %	2,7 %	Tertial 2 2023
Analys								
Målet uppnås inte, men andelen barn i familjer som har ekonomiskt bistånd har minskat från 4,1 procent vid samma period 2022. Det främsta skälet till minskningen är att ett stort antal familjer som haft bostadskontrakt för nyanlända genom SHIS har flyttat från stadsdelsområdet under 2022/2023 i samband med att deras kontrakt gått ut. Det arbete som inleddes hösten 2022 riktat till barnfamiljer, där två handläggare arbetade med färre hushåll, har lett till att flera av dessa familjer blivit självförsörjande.								
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,78 %	1,57 %	1,67 %	1,96 %		1,7 %	1,5 %	Tertial 2 2023
Analys								
Andelen hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd minskar och ligger nära målet. Arbetsmarknaden i Stockholm är fortsatt stark och många hushåll avslutas till självförsörjning genom arbete. Förvaltningen ser en ökning av hushåll som blir självförsörjande genom sjukersättning. Antalet engångsansökningar från hushåll som annars är självförsörjande ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare.								
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)				86,67 %		70 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,14 %	1,27 %	1,29 %		1 %	1,0 %	Tertial 2 2023
Analys Andelen med långvarigt försörjningsstöd har minskat under året och ligger nära årsmålet. Förvaltningen arbetar målmedvetet för att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska komma ut i egen försörjning. Många hushåll avslutas till självförsörjning genom arbete eller studier. Det var fler som avslutades till egen försörjning genom sjukersättning eller aktivitetsersättning under första halvåret 2023 än under hela 2022. Av de hushåll som avslutades till självförsörjning under årets första 6 månader hade 30 procent uppburit ekonomiskt bistånd i mer än 2 år. Spannet sträckte sig från 2 år och 1 månad till 19 år och 10 månader. Förvaltningen kommer under hösten att göra en analys av vad som gjort att just dessa ärenden avslutats till självförsörjning.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	754			864	1 030	1 030 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
Analys På uppmaning av kommunstyrelsen i samband med tertialrapport 1 höjdes årsmålet till 1 030 platser. Med höstlov och jullov kvar är prognosen att förvaltningen bör nå målet om 1030 arbetstillfällen under 2023.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb				72		80 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
Analys Arbetsmarknadsförvaltningen har meddelat förvaltningen att de bytt sitt system och därför inte kan förse förvaltningen med resultatet för indikatorn vid tertial 2 som planerat.								
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	115 st			220 st	220 st	220 st	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 058 st	541 st	517 st	1 017 st	1 300	1 300 st	11 000	Tertial 2 2023
Analys På uppmaning av kommunstyrelsen i samband med tertialrapport 1 höjdes årsmålet till 1 300. Förvaltningen planerar att anställa 200 ungdomar på höstlovet samt 50 ungdomar på jullovet för att nå årsmålet.								

Nämndmål: 3.2.1 Invånare i stadsdelsområdet har jobb och försörjer sig själva

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Genom feriejobb under sommaren och skolloven introduceras unga i arbetslivet.

Nyanlända ges samhällsvägledning.

Personer får stöd till en egen försörjning genom kontakt med Jobbtorg, studier, arbetsförberedande insatser eller stöd i att söka annan ersättning. Långtidsarbetslösa barnfamiljer ges en tätare och mer nära kontakt i samverkan mellan handläggare inom förvaltningen och Jobbtorg.

Sysselsättningsverksamheten Tur och Retur stöttar personer som står långt från arbetsmarknaden att komma i sysselsättning och bli självförsörjande.

Förvaltningens enheter tar emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Förväntat resultat

- Unga är introducerade i arbetslivet.
- Nyanlända etableras snabbt i samhället.
- Invånare försörjer sig själva genom arbete eller annan ersättning som till exempel sjukersättning eller studiebidrag.
- Långtidsarbetslösa barnfamiljer har en hållbar självförsörjning.
- Vuxna långt ifrån arbetslivet är anställningsbara efter arbetsförberedande insatser.
- Studenter från olika lärosäten får en bra introduktion till arbete i förvaltningens verksamheter.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas delvis. Bedömningen grundar sig på att det är svårt för personer som under lång tid varit bidragstagande att komma i egen försörjning. Förvaltningen arbetar med att möjliggöra för fler att komma vidare i processen mot egen försörjning och för att sänka trösklarna för egen försörjning, vilket bidragit till goda resultat. För att introducera unga i arbetslivet erbjuder förvaltningen feriearbeten. Samtliga aktiviteter har påbörjats.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kartlägga möjligheten att utöka och utveckla Tur och Returs verksamhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla det uppsökande arbetet	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.2.2 Stadsdelsförvaltningen bidrar till ett gott näringslivsklimat

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bidrar inom ramen för sitt uppdrag till näringslivspolicyns fyra fokusområden: att stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och

myndighetsutövning, skapa attraktiva miljöer och bättre framkomlighet samt att öka tillgången till relevant arbetskraft med relevant kompetens.

Förväntat resultat

- Förvaltningen bidrar till ett gott näringslivsklimat i stadsdelsområdet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Förvaltningen har fokuserat på näringslivspolicyns tredje ben, som handlar om attraktiva miljöer. Bedömningen grundar sig på de företagarmöten som förvaltningen har haft och på den trygghetsinventering som genomförts i Rågsved centrum, inom ramen för platssamverkan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Se över tryggheten i något av stadsdelsområdets centrum inom ramen för platssamverkan	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att tre av fyra indikatorer uppfylls helt och en uppfylls inte. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt. Samtliga aktiviteter som bidrar till målet har startats upp eller bedöms genomföras under året. Förvaltningen arbetar med att se över det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer för att motverka hemlöshet och minska antalet vräkningar som berör barn.

Förebyggande arbete

Arbetet med att förebygga hemlöshet pågår inom flera verksamheter. Bland annat pågår en översyn av förvaltningens rutin för det vräkningsförebyggande arbetet, liksom av samverkansforumet *BOSAM*. Ett nätverk för förvaltningens uppsökare som riktar sig mot vuxna har startat upp i syfte att öka samverkan och flexibiliteten i stödet till stadsdelsområdets invånare.

Medborgarkontoret ger fortsatt stöd till nyanlända som bor i SHIS genomgångsbostäder för nyanlända. Under perioden har cirka 270 (cirka 70 procent kvinnor och 30 procent män) av besöken på förvaltningens samhällsvägledning gjorts av invånare som bor på genomgångsbostäderna. Av dessa har 24 besök innehållit bostadsvägledning och flertalet av besöken är ett resultat av samverkan mellan samhällsvägledarna och SHIS bovärdar.

Totalt utgör gruppen 16 procent av besöken hos samhällsvägledarna under perioden vilket är betydligt färre än föregående år. Minskningen kan bero på flera orsaker. Dels är det färre lägenheter i stadsdelsområdet inom denna genre, dels har SHIS tagit ett större ansvar för

bostadsvägledningen och dessutom har stadens satsning för nyanlända *Welcome house* och *Etableringscentrum* startat.

Det har inkommit 31 meddelanden om avhysning till förvaltningen under perioden, varav 13 har kunnat avvärijas. Det är fler meddelanden som inkommit än föregående år. Antalet avhysningar som kunnat avvärijas är något fler än vid motsvarande period 2022. Tre hushåll med barn har blivit avhysta sedan årets början, en minskning mot föregående år då sex hushåll med barn hade avhysts vid samma period. I samtliga fall där barn berörts av avhysning har barnen flyttat till andra stadigvarande boenden.

Antalet avhysningar till följd av störningar tycks ha minskat mot föregående år. En skillnad mot tidigare är att fler personer över 65 år har avhysts och att antalet avhysningar från bostadsrätter ökat mot tidigare.

Inom handläggningen för äldre har förvaltningen samverkat med privata och kommunala bostadsbolag för att vidareutveckla det vräkningsförebyggande arbetet. Under året har 45 invånare över 65 år fått meddelande om risk för uppsägning, anmodan till följd av vanvård/störning/olovlig andrahandsuthyrning eller avhysning. Fyra avhysningar har verkställts, och i samtliga ärenden har andra boendelösningar kunnat ges.

Vägen vidare till eget boende

Förvaltningen har under perioden kunnat se att nyttjandet av Tak över huvudet- garantin (TÖG) minskat när de personer som tidigare nyttjat garantin regelbundet söks upp och erbjuds mer stadigvarande boendeinsatser. En tydligt bidragande faktor är förvaltningens fortsatta utveckling av *TÖG-projektet* och mobil myndighetsutövning som syftar till att minska andelen akut hemlösa i stadsdelsområdet. En ny uppsökare har tillträtt som har i uppdrag att utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning samt vara kontaktperson i TÖG-projektet.

Förvaltningen har för närvarande 147 lägenheter som är uppdelade på olika avdelningar och enheter och avser tränings- och försöks-, jour- och skyddade lägenheter. Det är något fler lägenheter än under motsvarande period 2022. Under perioden har regelbunden samverkan med stadens hyresvärdar pågått och ett utvecklingsarbete av samverkan har påbörjats. Samtliga hyresvärdar har hittills uppgett att de är nöjda med samverkan.

Inom handläggningen av socialpsykiatri och funktionsnedsättning har fem personer gått vidare till ett mer självständigt boende, vilket är tre personer fler än vid samma period föregående år.

Inom handläggningen för missbruk har 36 personer gått vidare till ett mer självständigt boende, det är 10 personer fler än vid samma period föregående år. Under perioden har 2 personer beviljats insatsen Bostad först vilket är färre än föregående år.

Av de som har varit placerade på skyddat boende hittills i år har lite fler än hälften flyttat vidare till ett mer självständigt boende. Det är en högre andel som flyttat vidare till ett självständigt boende i år än vid samma period 2022 då 43 procent hade flyttat vidare till ett mer självständigt boende.

För närvarande har 119 hushåll avtalat boende genom SHIS. Det är färre hushåll (173) än under samma period 2022. Under perioden har 23 hushåll gått vidare till genomgångsbostad

och tecknat eget kontrakt med SHIS vilket är ett positivt resultat. Arbetet med att möjliggöra övertagande av kontrakt är en prioriterad arbetsuppgift för förvaltningens socialsekreterare som gett resultat.

Goda exempel

Boende med förstärkt stöd (BFS)

Inom avdelning Social omsorg vuxen pågår planering av projektet *Boende med förstärkt stöd(BFS)*. Projektet syftar till att erbjuda brukare med missbruksproblematik ett förstärkt stöd i övergången mellan boende på stödboende till boende i tränings- eller försökslägenhet. Målet är att brukare som erhåller insatsen på sikt ska ges ökade möjligheter till ett självständigt och varaktigt boende. Insatsen förväntas starta under senare delen av hösten 2023.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärijas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	58,06 %				65 %	65 %	Tas fram av nämnd	Tertial 2 2023
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader				100		80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem				31		25	Tas fram av nämnd	2023
   Antal vräkningar som berör barn				6		0	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys</p> <p>Hittills under året har tre barnfamiljer berörts av vräkning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen hade bott i lägenheten under en längre tid. Familjen flyttade till en kranskommun. 2. En förälder med umgängesbarn som flyttade till andre föräldern på heltid. 3. Barnfamilj som bodde i andra hand. Familjen flyttade dagen innan avhysningen verkställdes och ordnade själva med annat boende. 								

Nämndmål: 3.3.1 Barn, vuxna och äldre har trygga och hållbara boenden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Samhällsvägledarna på medborgarkontoret arbetar med bostadsvägledning, och barnfamiljer är prioriterade. Förvaltningen utvärderar och utvecklar sitt vräkningsförebyggande arbete med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen söker upp personer i behov av stöd genom mobil myndighetsutövning. Brukare i behov av stöd erbjuds insatser som leder till att de kan flytta vidare till mer självständiga och långsiktiga boendelösningar.

Förvaltningen följer de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetsätten.

Äldre invånare ges stöd och insatser för att ta sig ur hemslöhet.

Förväntat resultat

- Nyanlända som bor i genomgångsbostäder erbjuds bostadsvägledning
- Vuxna är delaktiga och ges tillgänglig information i ärenden som berör dem.
- Vuxna erbjuds adekvat stöd för att ta steget vidare till ett eget boende.
- Vuxna lever ett självständigt liv och har en hållbar boendesituation.
- Äldre invånare har en hållbar boendesituation.

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Samtliga aktiviteter är påbörjade och det förväntade resultatet bedöms uppnås. Förvaltningen arbetar med att se över det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer för att motverka hemlöshet och vuxna erbjuds stöd för att ta steget vidare till ett eget boende.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stärka delaktighet och tillgänglighet inom handläggningen och insatser av Individ- och familjeomsorg vuxen samt funktionsnedsättningsområdet genom individuellt anpassad kommunikation	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla det uppsökande arbetet	2023-01-01	2023-12-31	
 Utvärdera och utveckla det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att två indikatorer uppfylls helt och två indikatorer uppfylls delvis. De två nämndmålen bedöms uppfyllas helt.

Förvaltningen arbetar för att öka andelen tillsvidareanställda medarbetare som arbetar heltid samt att vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsplats. Under året har den totala sjukfrånvaron fortsatt att minska och arbetet med aktiva och tidiga rehabiliteringsinsatser fortsätter. Stöd i arbetsmiljöarbetet och tydliga uppdrag och mål bidrar både till väl fungerande verksamheter och ett hållbart arbetsliv.

Arbetet bedöms bidra till de globala målen om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk

tillväxt i Agenda 2030 genom exempelvis anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män samt en trygg och säker arbetsmiljö. Under året har förvaltningen exempelvis utbildat chefer i kompetensbaserad rekrytering för att säkerställa en likvärdig rekryteringsprocess och ny teknik har köpts in till receptionen för att öka tillgängligheten.

Arbetsmiljö

Förvaltningen arbetar systematiskt och aktivt med arbetsmiljön på olika nivåer i organisationen. Förvaltningens chefer har erbjudits stöd i det löpande arbetet att följa upp IA-rapporter. Ett arbete har även påbörjats för att framöver kunna följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i en ILS-modul.

Alla medarbetare i förvaltningen ska ges goda möjligheter att känna delaktighet, engagemang och trivsel och förvaltningen har valt att ta ett samlat grepp om arbetsmiljön utifrån ett hälsofrämjande perspektiv. Inventering av friskfaktorer inom verksamheterna har påbörjats och samtliga chefer har fått kunskap och inspiration genom en föreläsning om friskfaktorer på chefsforum. Arbetet kommer under hösten att fångas upp och intensifieras i workshopsformat på respektive avdelning med stöd av HR.

För att skapa goda och hållbara arbetsvillkor för förvaltningens medarbetare är det viktigt att kunna erbjuda heltidsanställningar och minska andelen timanställda medarbetare. Nya regler kring dygnsvila träder i kraft under hösten och fokuserar på just vikten av återhämtning. Det har medfört att samtliga verksamheter, men framför allt utförrarverksamheter inom äldreomsorgen och verksamheter för personer med funktionsnedsättning, har sett över schemaläggning och bemanningsmål för att säkerställa en god återhämtning för medarbetarna. Att andelen arbetade timmar av timavlönad personal fortsätter att sjunka indikerar att förvaltningen arbetar i rätt riktning med frågan.

Kompetensförsörjning

Under året har flera kompetenshöjande insatser genomförts i enlighet med den årsplan som tagits fram för chefsutbildningar i förvaltningen. Syftet är att stärka och utveckla chefer i strategiskt viktiga personalfrågor. Under våren har bland annat utbildning i hantering av misskötsamhet, systematiskt arbetsmiljöarbete och kompetensbaserad rekrytering hållits. Avdelningsvis har även flertalet av förvaltningens chefer stärkt sina kunskaper i arbetslivsinriktat rehabiliteringsarbete.

Inom äldreomsorgen har ett större stadsgemensamt arbete med kompetensstegar för undersköterskor och sjuksköterskor pågått. Parallellt har även kompetensen hos äldreomsorgens personal inventerats för att kunna möta de krav som en ny undersköterskelegitimation kräver.

För att utveckla verksamheterna och stadsdelsförvaltningen som arbetsplats är en genomtänkt introduktion för nya medarbetare av stor vikt. Under våren har den gemensamma digitala introduktionen uppdaterats och en översyn av processen vid chefsrekryteringar respektive avslut av anställning har inletts.

Styrning och verksamhet

Förvaltningen arbetar för en effektiv styrning genom en helhetssyn med fokus på

verksamheternas kärnuppdrag och invånarnas perspektiv genom exempelvis dialog.

Verksamheterna får stöd efter behov för att effektivisera rutiner och processer och verka för ständiga förbättringar. Samverkan uppmuntras för att bidra till effektivisering och ökad kvalitet.

Till årets Kvalitetsutmärkelse har förvaltningen två anmälda enheter, vilket förväntas bidra till kvalitetsutveckling genom bland annat stadsövergripande dialog, kompetensutveckling och kollegialt lärande. För att uppmuntra och kunna ge stöd till de verksamheter som deltar i Kvalitetsutmärkelsen har fler medarbetare utbildat sig till examinators, utöver de som redan finns i förvaltningen.

Goda exempel

Handledar- och arbetsledarutbildning inom äldreomsorg

Legitimerad personal på förvaltningens särskilda boenden har genomgått en utbildningsinsats kring ledarskap och handledning. Satsningen har gett verktyg att stödja övrig omsorgspersonal i sitt arbete, vilket leder till en ökad kvalitet i arbetet på verksamheterna. Utbildningen har varit uppskattad av deltagande medarbetare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	79	80	79	79		80	83	2023
Analys Utfallet för aktivt medskapandeindex är på samma nivå som förra året. Analys av resultatet från årets medarbetarenkät har påbörjats. Handlingsplaner tas fram på alla nivåer i förvaltningen och följs upp kontinuerligt under året.								
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter						10 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet för andelen arbetade timmar av timavlönad personal avser rullande 12-månader fram till och med juni 2023 uppgår till 11,5 procent. Indikatorn har under årets första sex månader sjunkit med en dryg procentenhet och arbete pågår i rätt riktning. Förvaltningens bedömning är ändå att det kan bli svårt att uppnå årsmålet på 10 procent redan i år.								
  Sjukfrånvaro	8,2 %	5,5 %	8,7 %	8,8 %	8 %	8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,9 %	2,5 %	2,9 %	3,5 %	2,8 %	2,8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial 2 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.4.1 Medarbetare i stadsdelsförvaltningen har goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsförvaltningen ska säkerställa ett närvarande ledarskap genom att identifiera ett uttalat maximalt antal medarbetare per chef inom respektive verksamhetsområde.

Tillitsbaserad styrning är ett förhållningsätt som ska känneteckna styrning, kultur och arbetssätt på stadsdelsförvaltningens arbetsplatser. Det innebär att chefer och medarbetare utifrån kunskap, erfarenhet och profession ges förutsättningar, mandat, förtroende och inflytande att utveckla och bedriva sitt arbete utifrån budgetens intentioner, verksamhetens mål och kärnuppdrag.

Fortsatt implementering av Stockholms stads chefsprofil ska genomföras och ett gemensamt utbildningsprogram för chefer på förvaltningsövergripande nivå ska tas fram. Under året kommer chefsutbildningar genomföras i syfte att stärka och kompetenshöja chefer i förvaltningen.

Ett aktivt medarbetarskap som bidrar till ständiga förbättringar, utveckling och innovation ska genomsyra förvaltningens verksamheter.

En god social och organisatorisk arbetsmiljö och ett öppet arbetsklimat där medarbetarna känner delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats ska råda på förvaltningens arbetsplatser. Arbetet med friskfaktorer sker på ett strukturerat sätt och främjar hållbara, hälsosamma och attraktiva arbetsplatser.

Förväntat resultat

- Medarbetare och chefer har goda förutsättningar att göra ett bra jobb.
- Tillitsbaserad styrning kännetecknar kultur och arbetsplatser i hela förvaltningen.
- Bemanningen består av en hög andel tillsvidareanställda med trygga anställningsvillkor.
- Ledarskapet präglas av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod.
- En innovativ förmåga finns hos medarbetarna för att kunna möta komplexa utmaningar.
- Det finns en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens.
- Det bedrivs ett systematiskt arbete med att utveckla friskfaktorer på arbetsplatserna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att samtliga aktiviteter är avslutade eller påbörjade enligt plan. Förvaltningens chefer har under året erbjudits flera kompetenshöjande insatser i ett gemensamt utbildningsprogram. En del i programmet är att i samverkan med de fackliga organisationerna utveckla arbetet med friskfaktorer och uppnå hälsofrämjande arbetsplatser med stabilt låga sjuktal.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Analysera förvaltningens chefsstruktur i syfte att ta fram en plan för sammanhållet chefsansvar	2023-01-01	2023-12-31	
 Kartlägga vilka arbetsuppgifter som kan hanteras av ett utökat administrativt stöd för att frigöra tid från socialsekreterare och biståndshandläggare inom avdelningen Social omsorg vuxen	2023-01-01	2023-12-31	
 Påbörja ett hälsofrämjande arbete med friskfaktorer utifrån Sunt arbetslivs metodstöd Friskfaktorstarten	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram ett förvaltningsgemensamt utbildningsprogram för chefer	2023-01-01	2023-12-31	
 Testa anti-piloter i förvaltningen i syfte att identifiera och ta bort arbetsmoment som inte bidrar till att uppfylla kärnuppdraget	2023-01-01	2023-12-31	
 Utforma ett stöd för innovationsledning och medarbetardriven utveckling	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla samverkan med fackliga organisationer genom partsgemensamma aktiviteter	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.4.2 Verksamheterna är ändamålsenliga och styrningen är effektiv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens centrala stödfunktioner ska ha kärnverksamheternas behov i centrum. Den styrning och det stöd som ges ska hålla en hög kvalitet och genomföras på ett bra sätt i rätt tid. Arbetet ska vara välplanerat och strukturerat med framförhållning och tydliga processer. Stödfunktionerna ska tillhandahålla en sammanhållen introduktion till nyanställda chefer och nyckelpersoner.

Nya arbetssätt och digitala verktyg ska prövas där så är lämpligt.

Samverkan ska öka, både internt och externt, för att möta invånarnas behov.

Förväntat resultat

- Alla verksamheter håller hög kvalitet och möter invånarnas behov.
- Förvaltningens centrala stödfunktioner är ändamålsenliga och effektiva.
- Det systematiska kvalitetsarbetet är välutvecklat i alla verksamheter.
- Alla verksamheter arbetar med ständiga förbättringar.
- Digitalisering bidrar till en effektivare kärnverksamhet.
- De strategiska samarbetsformerna mellan staden och regionens lärosäten har utvecklats.

- Fler verksamheter deltar i stadens kvalitetsutmärkelse.
- Verksamheter och chefer får ett stöd som kännetecknas av hög kvalitet.
- Stöd till verksamheter och chefer utgår från behov.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet bedöms uppnås och planerade aktiviteter är påbörjade eller beräknas genomföras under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Använda och utveckla metoder för systematisk uppföljning av resultat för brukare och invånare	2023-01-01	2023-12-31	
 Fortsätta utveckla det interna stödet kring upphandling och avrop	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra minst en utbildning i att skriva tjänsteutlåtanden till stadsdelsnämnd och social delegation	2023-01-01	2023-12-31	
 Informera chefer om Kvalitetsutmärkelsen och Framsteget på chefsforum	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att en av två indikatorer bedöms uppfyllas helt och en delvis. Nämndmålet bedöms uppfyllas helt.

Målbedömningen uppfylls bland annat utifrån att förvaltningen arbetar med åtgärder inom risk- och sårbarhetsarbetet. Det finns beredskap för att aktivera bestämda trygghetspunkter i enlighet med den lokala planen. Arbetet med uppföljning av leverantörer och med informationssäkerhet bidrar också till bedömningen.

Beredskapsarbete samt risk- och sårbarhetsanalys

Förvaltningen fortsätter arbetet med implementering av åtgärder mot framtagna risker i enlighet med steg 5 och 6 i stadens tillämpningsanvisning *Handbok för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)*. En förvaltningsövergripande rutin mot otillåten påverkan, hot och våld togs fram i slutet av förra året, vilket följs upp kontinuerligt för att stärka implementering av kunskap och lokala rutiner. Det finns en pågående samverkan med staden och andra aktörer för att på sikt ta fram flera livsmedelslager inom vissa verksamheter, samt förstärka verksamheternas kontinuitet vid olika händelser. Det finns även ett pågående arbete för att ta fram flera nya rutiner och kontinuitetsplaner mot vissa identifierade risker, som i vissa fall även kommer fortsätta under nästa år.

Rådighet och uppföljning av leverantörer

För att motverka att upphandlade aktörer bidrar till brott kontrolleras leverantörer som lämnar

anbud genom exempelvis referenstagning och granskning av årsredovisning. Förvaltningen fortsätter arbetet med aktiv avtalsuppföljning för att motverka brott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Förvaltningen reglerar hur avtalsuppföljning ska genomföras i upphandlingsdokumenten. I samband med avtalsuppföljning hanteras eventuella fel och brister för att säkerställa att avtalsvillkoren följs. Under hösten planeras ett arbete påbörjas med att ta fram en processbeskrivning för avtalsuppföljning.

Under perioden har förvaltningen inlett arbetet med att se över möjligheterna att stärka egen regi-verksamheter för att säkra den lokala beredskapen. I januari beslutade stadsdelsnämnden att avbryta upphandlingen av verksamhetsdrift för korttidsboenden inom LSS och förvaltningen har påbörjat planeringen för att återta verksamheten i egen regi när avtalet löper ut i februari 2024.

Informationssäkerhet

Arbetet med att inventera och informationsklassa system berörda av NIS-lagen pågår i samverkan med stadsledningskontoret, socialförvaltningen, äldreförvaltningen och andra stadsdelsförvaltningar. Interna riskanalyser utifrån NIS-lagen har också påbörjats. Syftet är att bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete, särskilt för de system som används för att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp						55 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2023
Analys								
Förvaltningen bedömer det som osäkert om årsmålet kommer uppnås då utfallet januari-juli ligger på 32 procent. Andelen har ökat jämfört med 2022, då utfallet var 23 procent, men ligger ändå långt från årsmålet. I slutet av 2022 arbetade förvaltningen med att ansluta fler avtal till inköpssystemet vilket bör innebära att andelen ökar under året. Förvaltningen planerar under hösten att göra en genomgång av hur andelen elektroniska inköp ser ut över hela förvaltningen för att utreda vilka åtgärder som behövs, om det är fler avtal som bör anslutas och/eller det behövs mer information till verksamheterna om hur inköpssystemet ska användas. Inköpsfunktionen kommer under hösten att flyttas till förvaltningens upphandlare för att ytterligare stärka arbetet.								
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts				100 %		100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	
  Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	
Analys			
En lokal trygghetspunktsplan är framtagen och beredskap finns för att aktivera förvaltningens trygghetspunkter.			

Nämndmål: 3.5.1 Verksamheterna har god beredskap vid oförutsedda händelser

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att säkerställa en god beredskap ska förvaltningen arbeta utifrån de prioriteringar som framkommer i risk- och sårbarhetsanalyser. Förvaltningen ska samverka med ansvariga aktörer för att säkerställa att tillräckliga beredskapslager finns på förvaltningens verksamheter i egen regi.

Förvaltningen ska fortsatt arbeta med aktiv avtalsuppföljning, motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Vidare ska förvaltningen se över möjligheter till att stärka egen regi-verksamheter för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Förvaltningen ska säkerställa att det finns resurser och kompetens för ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete samt dela data där så är lämpligt utifrån gällande informationsklassning.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en god beredskap att säkerställa skydd för stadsdelsområdets invånare.
- Förvaltningen har en god beredskap för kritiska samhällsfunktioner.
- Förvaltningen har etablerade och välkända trygghetspunkter på tre platser i stadsdelsområdet samt en robust plan för bemanning och iordningsställande.
- Samtliga verksamheter, oavsett driftform, bidrar till hög kvalitet och måluppfyllelse.
- Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet och dataskydd.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på arbetet med risk- och sårbarhetsanalys där det i tidigare steg identifierats risker och förvaltningen arbetar nu med att implementera åtgärder för att hantera dessa. En lokal trygghetspunktsplan är framtagen och beredskap finns för att aktivera tre utpekade trygghetspunkter.

Två aktiviteter är genomförda och planering pågår för återstående aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta implementera Riktlinje för informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra minst ett informationstillfälle för chefer om lokal anvisning för informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	
 Genomföra minst ett utbildningstillfälle för arkivredogörare om hanteringsanvisningarna	2023-01-01	2023-12-31	
 Kontrollera förvaltningens efterlevnad av dataskyddslagstiftningen	2023-01-01	2023-12-31	
 Säkerställa plan för uppföljning av avtal	2023-01-01	2023-12-31	
 Tydliggöra ansvarsfördelningen i den lokala avtalsuppföljningen	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig bland annat på att arbete inom platssamverkan Rågsved och Samverkan Östberga pågår. I Rågsved har förvaltningen genomfört trygghetsvandringar och påbörjat arbetet med att samordna städning av centrumytan. Likväl når resultaten på indikatorerna inte upp till målen. Nämndmålet bedöms uppfyllas delvis.

Förvaltningens arbete bidrar till att uppfylla målen om fredliga och inkluderande samhällen samt minskad ojämlikhet i Agenda 2030. Det sker genom att minska upplevelsen av otrygghet och utanförskap, genom att åtgärda brister i de offentliga miljöerna och skapa tillfällen för invånare att mötas och få information om förvaltningens verksamheter.

Särskilda insatser i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Platssamverkan Rågsved

Platssamverkan Rågsveds operativa ledningsgrupper fokuserar på offentlig miljö, arbetet mot den öppna drogscenen, värdet av att hålla området rent och snyggt samt metoder för ökad skolframgång och egen försörjning.

Under 2023 har det genomförts en trygghetsvandring i Rågsveds centrum kopplat till en genomförd orsaksanalys kring den öppna drogscenen. Deltagande aktörer var bland annat polis, fältassistenter, exploateringskontoret, Stockholm parkering och förvaltningens

parkingenjör. Trygghetsvandringen resulterade i ett flertal åtgärds punkter som de olika deltagarna tog ansvar för samt återupptagandet av städsamordning av centrum. Centrumytan tillhör olika fastighetsägare och en samordnad städning behövs för att bidra till en mer inbjudande centrummiljö.

Inom ramen för platssamverkan har förvaltningen även anordnat två tillfällen för medarbetare som har sin arbetsplats i Rågsved att mötas och presentera sina verksamheter. Deltagarna fick information om platssamverkans organisation och mål och fick sedan dela med sig av sina goda exempel och idéer samt vad de såg utvecklingspotential i för att öka tryggheten i området. Dessa två tillfällen tjänade även till att synliggöra varandras styrkor och inspirera till att arbeta tillsammans mot ett gemensamt mål om ett tryggare Rågsved.

Även sommartorg har genomförts i samverkan med lokalt föreningsliv. Förebyggande verksamheter för unga och äldre har genomfört aktiviteter på Rågsveds torg, aktivitetsytan intill Rågsveds bollplan och i parkleken Rågdalen. Det har varit svårare att engagera deltagare på torget då de flesta Rågsvedsbor föredrar att uppehålla sig vid aktivitetsytan och parkleken där det finns större möjligheter för rekreation. Föreningar har skapat aktiviteter på kvällstid och helger samt anordnade en festival för målgruppen 13-17 år i Rågdalen. Besökare uttryckte att det var ett uppskattat initiativ som de hoppas återkommer nästa sommar.

Inför sommartorgen görs riskbedömningar och handlingsplaner för att förebygga risker i arbetsmiljön och skapa trygghet för medarbetare och besökare. Dessa följs upp löpande och nya bedömningar görs vid behov.

Under sommaren genomfördes en särskild trygghets satsning med ordningsvakter på plats vid torgytan i Rågsveds centrum.

(Plats) Samverkan Östberga

Samverkan Östberga har under första halvåret fungerat som ett forum för att bevaka lägesbilden utifrån trygghet och förebyggande arbete. Detta med syfte att bibehålla den positiva trenden kopplat till tryggheten i området.

Ett nytt boende för nyanlända kommer att tas i bruk i Östberga, hittills har sex nya familjer flyttat in. Förvaltningen har tagit fram ett informationsblad till de nyinflyttade med samlad information om förvaltningens öppna verksamheter som de har tillgång till som öppna förskolan, budget- och skuldrådgivning, fritidsverksamhet med mera. Broschyren kommer att delas ut under hösten.

Även i Östberga har sommartorg genomförts med aktiviteter för barn, ungdomar, äldre och hela familjer. Exempel på program punkter var vattenlek, konstverkstäder, utegympa för seniorer, fotbollsturneringar, schack, cirkus, yoga och grillning.

Åtgärder utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen

I enlighet med den lokala samverkansöverenskommelsen i Enskede-Årsta-Vantör har stadsdelsförvaltningen tillsammans med utbildningsförvaltningen ändrat upplägg på Lokala samverkansforum 0-20 år med tydligare direktiv om långsiktigt förebyggande arbete. Deltagande aktörer har setts över och områdesindelningen har förändrats till att omfatta kommunala skolor i tre områden: Enskede, Årsta och Vantör. Förändringarna har mottagits väl och genomförs med start höstterminen 2023.

Samarbetet mellan polisen och stadsdelsförvaltningen har lett till en rad insatser kring problemen kring bedrägerier mot äldre och arbetet fortlöper. PRO, Polisens volontärer, hemtjänstpersonal, Brottsofferjouren och Konsumentverket är exempel på aktörer som bidrar med att sprida information. Det har även initierats en dialog kopplat till samverkan kring sociala insatsgrupper unga både internt och i respektive organisation.

Att samverka med två olika lokalpolisområden med två olika arbetssätt har sina för- och nackdelar. Det är många aktörer som ska närvara på möten och det är utmanande att hitta fungerande mötestider, detta kan stundtals försena samverkan och/eller beslutsprocesser. Olika arbetssätt gör att goda exempel kan delas för att förbättra arbetet. Mycket av åtgärderna i åtgärdsplanen är planerade att genomföras under höstterminen då de kräver viss planering. Det är därför svårt att urskilja effekter ännu. Planeringsstadiet har bidragit till en upplevd positiv inriktning i viljan att bli bättre och komma framåt i det gemensamma arbetet. Något som går att skönja är att Östberga står inför omfattande exploatering. Det har medfört att exploateringskontoret nu deltar i Samverkan Östberga, som även är kopplat till den lokala samverkansöverenskommelsen.

Aktiviteter utifrån den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism

Förvaltningens förebyggande och förhindrande åtgärder och aktiviteter genomförs enligt avsedda rutiner. Verksamheterna arbetar förebyggande genom olika arbetsmetoder för att förhindra att riskpersoner faller in i våldsbejakande extremism, samt tillsammans med socialtjänst och polis erbjuder stöd till riskpersoner och föräldrar när tillfälle ges. Vidareutveckling av vissa interna funktioner, rutiner och utbildning fortsätter under året.

Under våren har det genomförts generellt och riktat föräldrastöd genom metoderna ABC, KOMET och Föräldraskap i Sverige samt att fritidsgårdarna arbetar våldspreventivt och utifrån ett jämställt förhållningssätt.

Arbetet mot välfärdsbrottslighet

På chefsforum i februari hade förvaltningen tema *Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan*. Under mötet presenterade en representant från SKR ämnet, och utvecklingsfrågor identifierades för vidare arbete. Efter sommaren inleds ett stadsövergripande arbete mot välfärdsbrott där arbetsgrupper ska sättas samman utifrån olika riskområden. Förvaltningen kommer att delta i arbetsgrupperna för lokalvård och hemtjänst.

För att stärka arbetet med att förebygga och motverka brott och fusk inom föreningsstöd har förvaltningen stärkt kontroller vid ansökan i enlighet med nyligen uppdaterade riktlinjer. Förvaltningen följer även upp beviljade bidrag för att säkerställa att bidragen använts i enlighet med beviljat ändamål och be går vid behov in underlag för att stärka redovisningen. Vid felaktigt använda eller outnyttjade bidrag återkrävs dessa. Årliga informationsträffar hålls för föreningar i stadsdelsområdet för att informera om gällande riktlinjer.

I april slutfördes rapporten från projektet *Välfärdsbrott inom lokalvård*, som förvaltningen arbetat med under 2022. Målet var bland annat att få en tydlig och dokumenterad bild av hur staden kan använda systematisk avtalsuppföljning för att identifiera och motverka välfärdsbrott och genom kontroller kunna upptäcka brister i lokalvårdsupphandlingar. Sammanfattningsvis visar projektet att kontrollerna som möjliggörs av stadens avtal inte är

tillräckliga för att upptäcka välfärdsbrott och att staden behöver förbättra avtalsuppföljningen och öka myndighetssamverkan.

En ren, trevlig och välskött stadsmiljö

Förvaltningen har beviljats medel för trygghetsskapande åtgärder i Dalenparken och Blåsut. Projekten har planerats och väntas starta i höst. Intressegruppen för hönsgrård och odling i Årsta har beviljats bygglov och är redo att starta bygget. Förvaltningen har utrett sex parker som lämpliga för fraktionsortering. I en av dessa parker finns fraktionsortering på plats.

Goda exempel

Ungdomsfestival

Lokala föreningar har i samverkan med förvaltningen genomfört en uppskattad ungdomsfestival i Rågsved i början av augusti. Under två kvällar deltog 200-300 personer i musikuppträdanden, basket- och fotbollsturneringar, tävlingar och hennamålning. Målgruppen uttryckte önskemål om liknande aktivitet nästa år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	78 %	80 %	76 %	74 %		79 %	79 %	2023
Analys Resultatet har höjts med fem procentenheter jämfört med i fjol och inte sedan år 2014 har resultatet varit så högt. Män upplever sig tryggare i högre utsträckning än kvinnor, vilket är ett vanligt utfall. Samtliga resultat i den här tabellen ligger dock inom den statistiska felmarginalen som för Enskede-Årsta-Vantör som var +/- 5,3 procentenheter.								
  Stockholmnarnas nöjdhet med renhållning och städning	59 %	64 %	55 %	71 %		73 %	73 %	2023
Analys Utfallet är 14 procentenheter under årsmålet och en försämring med 12 procentenheter jämfört med i fjol. Män är mer nöjda än kvinnor. Renhållning och städning av allmänna ytor är ett gemensamt ansvar mellan olika förvaltningar, bolag och fastighetsägare. Stadsdelsförvaltningen ansvarar för park och grönområden. Resultatet visar på vikten av fortsatt samverkan och samordning.								
  Stockholmnarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	69 %	72 %	67 %	70 %		73 %	73 %	2023
Analys Utfallet i årets medborgarundersökning var 69 procent nöjda vilket är fyra procentenheter under årsmålet. Resultatet är jämförbart med fjolårets resultat (-1 procentenhet). Män är mer nöjda än kvinnor. Förvaltningen fick i fjol en ny parkentreprenör i två av tre områden och då behövs en viss inkörningsperiod. Förvaltningen fortsätter med kontinuerlig och noggrann uppföljning.								
  Stockholmnarnas nöjdhet med stadsmiljön	83 %	87 %	80 %	85 %		84 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet är en procentenhet under årsmålet och två procentenheter under fjolårets resultat. Män är mer nöjda än kvinnor vilket är nytt, tidigare år har det varit omvänt. Förvaltningen kommer att följa detta under kommande år för att se om det har skett en förändring. Indikatorn är ett mått på stadens samlade insatser i stadsmiljön och det är svårt att sätta in träffsäkra åtgärder,								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
då frågan är generellt formulerad.								

Nämndmål: 3.6.1 Stadsdelsområdet är tryggt, tillgängligt och välskött

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Arbetet för att öka tryggheten i olika stadsdelar genomförs i samverkan med invånarna. Ett viktigt verktyg är platssamverkan i Rågsved och Östberga där flera aktörer samlas för att skapa trygghet. Platssamverkan ska även fungera som en testbädd för nya idéer och samlade ansträngningar av deltagande parter för att lösa uppkomna utmaningar och öka tryggheten. Strategiska ledningsgrupper och operativa ledningsgrupper leder arbetet.

Den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen (SÖK) fungerar som ett samlande styrdokument för flera samverkansinsatser. Rutinen för situationsanpassad samverkan ska tillämpas vid uppkomna orossituationer.

Nätverket för civilsamhället i Rågsved ska arbeta med att skapa aktiviteter och evenemang där invånare, tjänstepersoner och förtroendevalda kan mötas, föra dialog om behov bland invånarna och skapa förtroende för myndigheter. Kunskapen om civilsamhällets och förvaltningens förutsättningar att arbeta med sina respektive uppdrag ska öka.

Förvaltningen ska på olika sätt lyssna in invånarnas synpunkter om stadsmiljön, så att den upplevs välskött, attraktiv och trygg. Förvaltningen ska systematiskt följa upp upphandlade entreprenörer samt utveckla och investera i stadsdelsområdets gröna miljöer.

Förväntat resultat

- Stadsdelsområdets invånare lever ett självständigt och tryggt liv, både i och utanför hemmet.
- Riktade insatser och trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön bidrar till ökad trygghet.
- Arbetet mot våldsbejakande extremism har utvecklats.
- Andel boende som upplever trygghet i sin stadsdel ökar.
- Andel boende som är nöjda med skötsel och städning av park- och grönområden är oförändrad eller ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas delvis. Bedömningen grundar sig på att arbetet inom platssamverkan i Rågsved och Östberga pågår och arbetet inom samverkansöverenskommelsen med polisen fortlöper. Riktade insatser i den fysiska miljön har också genomförts. Andel boende som upplever trygghet i sin stadsdel har ökat, men når inte upp till målet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Se över arbetet med trygghetsvandringar och uppdatera rutiner	2023-01-01	2023-12-31	
 Stötta en grupp intresserade invånare att etablera en hönsgård och odling i Årsta	2023-01-01	2023-12-31	
 Utredda vilka parker förvaltningen kan införa fraktions-sortering i	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig bland annat på att samverkan för miljömässig hållbarhet har fortsatt och utvecklats, så även arbetet för mänskliga rättigheter i stort, jämställdhet och barnrättsperspektivet. De två nämndmålen bedöms uppfyllas helt.

Internationellt samarbete

Stadsdelsdirektören och berörda medarbetare har tagit emot ett studiebesök från Oslos motsvarighet till stadsledningskontoret och informerat om den lokala budgetprocessen, trygghetsarbetet och verksamheten vid Verklighetslabbet och KTC.

Två sjuksköterskestudenter från USA har genomfört sin verksamhetsförlagda utbildning på Stureby vård- och omsorgsboende genom ett samarbete med Karolinska institutet (KI). Under perioden har internationella besök från Nederländerna och Norge genomförts på KTC och Verklighetslabbet. Inom äldreomsorgen har förvaltningen deltagit i det EU-finansierade projektet Shapes.

Förvaltningen har även, tillsammans med Farsta och Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningar, medverkat i en ansökan till Europeiska socialfonden om att stärka kompetensen för omsorgspersonal inom vård och omsorg för äldre.

Agenda 2030

De globala målen i Agenda 2030 är ett stöd för att utveckla arbetet för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Förvaltningen bidrar naturligt till att uppfylla mål och delmål samt bidra till att ingen ska lämnas utanför inom ramen för det ordinarie arbetet. Till relevanta mål beskriver förvaltningen hur verksamheterna bidrar till ett eller flera av målen i Agenda 2030 med fokus på ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet och minskad klimatpåverkan.

I syfte att arbetet i enlighet med Agenda 2030 ska bli så effektivt som möjligt, samverkar förvaltningen med relevanta nämnder i staden, civilsamhället, näringslivet och akademien.

För att fler invånare ska uppnå egen försörjning samverkar förvaltningen bland annat med andra stadsdelsförvaltningar, Öppenvård sydost och Jobbtorg. För att etablera nyanlända samverkar förvaltningen med SHIS. För att unga ska få tidig erfarenhet av arbetslivet erbjuder förvaltningen feriearbetsplatser i samverkan med olika aktörer.

För att öka tryggheten i stadsdelsområdet och bidra till målet om fredliga och inkluderande samhällen samordnar förvaltningen arbetet med platssamverkan i Rågsved och Östberga, ett långsiktigt arbete där olika aktörer såsom fastighetsägare, polisen, andra förvaltningar och civilsamhället deltar. Arbetet med ökad beredskap, informationssäkerhet och att motverka välfärdsbrottslighet har också stärkts.

Inom förskolan har förvaltningen påbörjat ett arbete med temat *Barns rätt i en hållbar värld* samt fortsatt medverkat i programmet *Hållbar förskola*.

För att bidra till en hållbar miljö har förvaltningen bland annat arbetat för att öka andelen hållbara transporter, minska matsvinn och öka andelen ekologiska livsmedel.

Förvaltningen arbetar utifrån fastställd budget och långsiktigt hållbara finanser.

Mänskliga rättigheter och lokal demokrati

Mänskliga rättigheter

För att utveckla arbetet deltar förvaltningen bland annat i ett nystartat nätverk med andra stadsdelsförvaltningar om frågor kring mänskliga rättigheter och Agenda 2030.

HBTQ-utbildning är inbokad för all fritidsgårdspersonal till oktober.

Jämställdhet

Arbete för ökad jämställdhet pågår kontinuerligt inom alla verksamheter. På till exempel parklekarna är könsfördelningen bland besökarna relativt jämn och utifrån ett målinriktat arbete har andelen flickor bland besökarna på fritidsgårdarna ökat.

Inom socialtjänsten finns jämställdhetscoacher som bidrar till att utveckla arbetet.

För att bidra till målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, har arbetet mot våld i nära relation fortsatt.

Män har varit underrepresenterade på mötesplatserna för äldre och utifrån detta har riktade aktiviteter till män genomförts. Efter det har bland annat mäns besök till gymmen ökat.

För att öka kunskapen om jämställdhet har två medarbetare deltagit i den nationella konferensen Forum Jämställdhet. Vidare har stadens jämställdhetsstrateg hållit ett seminarium om jämställdhetsanalys för utredargruppen/handläggare. Arbetet för att öka andelen jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden fortsätter.

Barns rättigheter

Förvaltningen har anställt en barnrättssamordnare för att ytterligare stärka arbetet med barns rättigheter. För att utveckla barnkonsekvensanalyser och öka kunskapen har stadens barnombudsman hållit ett seminarium för utredare.

Support and protection Against Violence, on Equal terms for all children (SAVE) är en studie om barn som utretts inom sociala barn- och ungdomsvården. Förvaltningen har nyligen genomfört SAVE-studien som bland annat syftar till att analysera om barn beviljas insatser på lika villkor, oavsett kön, ålder, ursprung och funktionsnedsättning. Resultat och återkoppling från forskarna kommer i slutet av året.

Medarbetare informerar familjer om socialtjänstens arbete samt vårdnadshavares och barns

rättigheter/skyldigheter. Fokus är främst på nyanlända familjer samt särskilt prioriterade områden i stadsdelsområdet. Detta görs bland annat genom att dela ut eller informera om materialet "Socialtjänsten arbetar för barns bästa – Information för föräldrar" som Socialstyrelsen tagit fram gällande socialtjänstens arbete. Materialet finns på olika språk.

Ledningsgruppen för de förebyggande verksamheterna har under våren påbörjat *Barnrättsresan* som är en metodstödsmaterial framtagen av Barnombudsmannen. Syftet är att stärka ledningsgruppens kunskap och arbetssätt inom barnkonventionen, i ett led att stärka barnrättsarbetet på strategiskt och operativt håll. Tider är avsatta till hösten och en kartläggning är planerad.

Inom myndighetsutövningen för vuxna följs arbetet med barnperspektivet bland annat upp genom internkontroller av barnkonsekvensanalyser.

En beslutschecklista med fokus på barnkonventionen, jämställdhet och tillgänglighet, kommer att tas fram under augusti månad och implementeras under hösten på enheten.

Nationella minoriteter

För att öka kunskapen om nationella minoriteter har förvaltningen informerat invånare och medarbetare om nationella minoriteters rättigheter i olika kanaler, Flera medarbetare har deltagit i stadsledningskontorets utbildning om nationella minoriteter och en samordnare deltar i stadsledningskontorets nätverk.

Avdelning förskolas språkgrupp har ett särskilt fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter. Gruppen har sett över hur vårdnadshavare får information om vilka rättigheter som finns gällande nationella minoritetsspråk och har sett att det är ett utvecklingsområde.

Förvaltningen har fortsatt med finsk öppen förskola en eftermiddag i veckan i Stureby. I september erbjuds finsk barnteater där.

Aktiviteter för äldre sker i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Farsta, Skarpnäck samt Södermalm. Bland annat har det anordnats karaoke/allsång och caféverksamhet, vilket varit välbesökt. I samverkan med Södermalms stadsdelsförvaltning kommer förvaltningen under hösten att utöka aktiviteter på minoritetsspråk så som samiska kaféer.

Ökad lokal demokrati

Förvaltningen har under sommaren genomfört projektet *Rågsved för rookies* med tolv ferieungdomar som handletts av två handledare. Projektet, som haft en demokratinriktning, pågick under tre veckor och vara indelat i tre delar: en kunskapsutvecklande vecka, en vecka med insamling av information och slutligen en redaktionsvecka då ungdomarna skrivit en rapport där de lyft fram olika aspekter av stadsdelen som de ansett relevanta. Rapporten kommer läggas ut i förvaltningens kommunikationskanaler.

Arbetet med att utveckla individuellt anpassad kommunikation till brukare och invånare pågår.

Tillsammans med trafikkontoret har förvaltningen fört dialog med invånare kring utvecklingen av Dalbottenparken.

Medborgarbudget

Planering av ett genomförande av en så kallad medborgarbudget planeras starta under hösten 2023. Inriktningen på området för medborgarbudgeten är åtgärder eller insatser för att öka trygghet och/eller att vara hälsofrämjande för ungdomar 15-17 år i Rågsved. Information och kommunikation till målgruppen planeras ske under september och oktober. Insamling av idéer från invånare sker under november. Inkomna förslag bedöms utifrån fastställda kriterier.

Dessa kriterier är:

- Medborgarbudgetens syfte är att skapa **nytta för många** och de förslag som genomförs ska vara **tillgängliga för allmänheten**.
- Förslagen bedöms utifrån **nytta, genomförbarhet, jämställdhets- och barnperspektiv samt stadens demokrativillkor** innan röstningen börjar.
- Förslaget ska innehålla en **motivering** om hur det kan öka tryggheten och/eller vara hälsofrämjande för ungdomar i Rågsved.
- Förslaget ska rymmas **inom medborgarbudgeten** och föreslås vara 200 000 kr . Fastställs slutligt i samband med verksamhetsplanen för 2024 och utifrån intentionerna i budget 2024.
- Förslaget ska ha **inkommit i tid**.
- Förslaget ska **inte strida mot någon lag**.

Röstning av förslag som uppfyller kriterierna planeras ske under mars 2024 och vinnande förslag utses i april-maj 2024.

Goda exempel

Ökad jämställdhet

Män har varit underrepresenterade på mötesplatser för äldre och utifrån detta har riktade aktiviteter till män genomförts. Efter detta har bland annat mäns besök till gymmen ökat. April till juni 2023 besökte 618 män och 725 kvinnor gymmen. Under samma period 2022 var statistiken 295 män och 566 kvinnor. Arbetet bidrar till målet om jämställdhet i Agenda 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.7.1 Stadsdelsförvaltningen är öppen, jämställd och demokratisk

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska informera om nationella minoriteters rättigheter och om aktiviteter som riktas till dem i olika kanaler.

Förvaltningen ska delta i relevanta internationella sammanhang för att öka verksamhetsutvecklingen i enlighet med stadens internationella strategi.

Förvaltningen ska delta i arbetet med att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen och framtagande av stadens handlingsprogram mot rasism.

Medborgarkontoret ska erbjuda samhällsvägledning på teckenspråk.

Förvaltningen ska arbeta för att genomföra ett lokalt demokrati- och utvecklingsarbete för ferieungdomar.

Förväntat resultat

- Medarbetare och invånare har kunskap om nationella minoriteters rättigheter.
- Förvaltningens internationella samverkan ökar.
- Förvaltningen söker EU-finansiering som stärker den sociala såväl som den ekologiska hållbarheten.
- Barns rättigheter och ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i beslutsfattande, planering och utförande av verksamhet.
- Beslutsunderlag skrivs på klarspråk.
- Fler verksamheter är hbtq-diplomerade.
- Fler av stadens invånare kan ta del av samhällsvägledning.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet bedöms uppnås, utfallet av indikatorerna har ökat och planerade aktiviteter är påbörjade eller genomförda. En aktivitet är försenad.

Antal barnkonsekvensanalyser har ökat med cirka 17 procentenheter och antal jämställdhetsanalyser har ökat med cirka 20 procentenheter sedan tertialrapport 1.

Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer nås genom både påminnelser till handläggare innan tjänsteutlåtanden godkänns och interna utbildningar i att skriva tjänsteutlåtanden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barnkonsekvensanalyser i tjänsteutlåtanden där det är relevant	74,36 %				70 %	70 %		Tertial 2 2023
 Andel jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden där det är relevant	66,67 %				70 %	70 %		Tertial 2 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i den nationella konferensen Forum Jämställdhet	2023-01-01	2023-02-28	
 Informera nationella minoriteter om deras rättigheter i olika kanaler	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Säkerställa att pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor får en presentation av planerade detaljplaner som väntas gå ut på samråd under året	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram rutin för genomförande av barnkonsekvensanalyser	2023-01-01	2023-08-31	Avvikelse
Analys			
Eftersom förvaltningens barnrättssamordnare tillträdde först i slutet av perioden, kommer rutinen tas fram under hösten.			
 Utveckla samhällsvägledning på teckenspråk vid medborgarkontoret	2023-01-01	2023-12-31	
 Öka antalet hbtq-diplomerade verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.7.2 Invånare är delaktiga i den lokala utvecklingen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Invånare har ökad kunskap om och vilja att delta i stadsdelsområdets framtida utformning och utveckling. Kommunikation ska anpassas till målgrupper som kan delta i dialogmöten, områdesmöten m.m.

Förvaltningen ska arbeta för att tillgängliggöra exempelvis förskolelokaler, fritidsgårdar och parklekar på kvällar och helger till stadsdelsområdets idrotts- och föreningsliv. Förvaltningen ska utreda möjligheten att genomföra medborgarbudget inom något verksamhetsområde.

För att främja ett aktivt idrotts- och föreningsliv ska förvaltningen se över möjligheter till att tillgängliggöra fler lokaler på kvällar och helger till föreningar. Översynen ska ske tillsammans med lämpliga aktörer såsom berörda fackförvaltningar och civilsamhället.

Förväntat resultat

- Invånare har ökad kunskap, vilja och möjlighet att delta i stadsdelsområdets framtida utformning och utveckling.
- Beslutsunderlag till stadsdelsnämnden som berör personer med funktionsnedsättning eller äldre behandlas i respektive råd.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet kommer att uppfyllas helt. Bedömningen grundar sig på att det förväntade resultatet bedöms uppnås samt att planerade aktiviteter påbörjats eller beräknas genomföras under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Se över hanteringen av medborgarförslag	2023-01-01	2023-12-31	
 Ta fram en lokal rutin för lokalupplåtelse	2023-01-01	2023-12-31	
 Utreda möjligheten att genomföra medborgarbudget	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utreda möjligheter att tillgängliggöra fler lokaler på kvällar och helger till idrotts- och föreningsliv	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla arbetet i rådet för funktionshindersfrågor tillsammans med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar med fokus på strategiska frågor kopplade till tillgänglighet och delaktighet	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Mnkr	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestations- och omslutningsförändringar	Prognos	Avvikelse
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	2 626,9	28,3	17,1	2 716,1	-43,8
Kostnader	3 088,4	28,3	41,5	3202,0	-43,8
Intäkter	-461,5	0,0	-24,4	-485,9	0,0
Prognos/avvikelse före resultatdispositioner					-43,8
Resultatenheternas överskott från 2022					91,7
Resultatenheternas överskott till 2024					67,9
Prognos/avvikelse efter resultatdispositioner					-20,0

Nämnden redovisar verksamhetens resultat och det ekonomiska utfallet för perioden samt en prognos på årsutfallet. Större avvikelser kommenteras och analyseras per verksamhetsområde. Prognos för årsutfall efter resultatöverföringar jämförs mot budget och eventuella avvikelser kommenteras och analyseras.

Den ekonomiska prognosen avser samtliga beräknade kostnader och intäkter samt utgifter och inkomster för året. Förändrade kostnader och intäkter till följd av förväntade prestationer och beslutade bidrag ingår i prognosen. I prognosen utgår nämnden från att sökta och förväntade budgetjusteringar beviljas.

Redovisning sker enligt följande verksamhetsområden:

- Nämnd- och förvaltningsadministration
- Individ- och familjeomsorg, varav barn och ungdom, vuxna, socialpsykiatri och nyanlända särredovisas

- Stadsmiljöverksamhet
- Förskoleverksamhet
- Äldreomsorg
- Stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- Barn, kultur och fritid
- Arbetsmarknadsåtgärder
- Ekonomiskt bistånd, varav handläggning särredovisas

Tabellen nedan visar budget per verksamhetsområde för 2023, begärda budgetjusteringar, prestationsförändringar, prognos före och efter resultatöverföringar samt avvikelse av prognos efter resultatöverföringar jämfört mot budget.

Mnkr Netto	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prestationsförändringar	Prognos (före resultatöverföringar)	Prognos (efter resultatöverföringar)	Avvikelse
Nämnd och administration	77,8	0,0	0,0	73,8	73,8	4,0
Individ- och familjeomsorg	339,9	2,2	0,0	358,1	357,5	-15,4
<i>varav barn och ungdom</i>	209,5	0,0	0,0	230,5	230,5	-21,0
<i>varav vuxna</i>	58,2	0,0	0,0	58,2	58,2	0,0
<i>varav socialpsykiatri</i>	72,2	2,2	0,0	74,4	73,8	0,6
<i>varav nyanlända</i>	0,0	0,0	0,0	-5,0	-5,0	5,0
Stadsmiljöverksamhet	35,5	0,0	0,0	34,5	34,5	1,0
<i>Avskrivningar</i>	19,7	0,0	0,0	19,7	19,7	0,0
<i>Internräntor</i>	1,1	3,7	0,0	4,8	4,8	0,0
Förskoleverksamhet	615,6	10,1	-16,8	606,4	604,5	4,4
Äldreomsorg	796,4	10,8	0,0	819,8	808,4	-1,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	506,2	0,8	33,9	560,6	550,7	-9,8
Barn, kultur och fritid	53,6	0,7	0,0	52,3	52,3	2,0
Arbetsmarknad åtgärder	24,6	0,0	0,0	22,6	22,6	2,0
Ekonomiskt bistånd	156,5	0,0	0,0	163,5	163,5	-7,0
<i>varav handläggare</i>	42,6	0,0	0,0	42,6	42,6	0,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Totalt	2 626,9	28,3	17,1	2 716,1	2 692,3	-20,0
---------------	---------	------	------	---------	---------	-------

Ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för år 2023 om 2 608,2 mnkr för driftverksamhet och 24,5 mnkr för investeringar.

I samband med kommunstyrelsens avstämningsärendet den 8 mars 2023 har budgeten justerats med 18,2 mnkr, varav 7,7 mnkr avsåg drift. Vid kommunstyrelsens sammanträde den 21 juni 2023 beviljades nämnden ytterligare budgetjusteringar i samband med tertiärrapport 1 om 12,2 mnkr, varav 11,0 mnkr avsåg drift. Den justerade driftbudgeten uppgår därmed till 2 626,9 mnkr och investeringsbudgeten uppgår till 36,2 mnkr.

Förvaltningen har under flera år haft starkt fokus på ekonomin, vilket bland annat inneburit god budgethållning samtidigt som det byggts upp en beredskap och resurser för att hantera snabba svängningar i ekonomin och säkerställa att lagreglerade verksamheter och insatser kan garanteras.

Som förvaltningen konstaterat tidigare under året noteras ett faktiskt generellt mycket starkt kostnadstryck, exempelvis hög inflation samt kraftigt ökade kostnader avseende löner och lokaler. Situationen efter sommaren är fortsatt ekonomiskt mycket allvarlig och kräver samlade, kraftfulla och riktade insatser.

Förvaltningens bedömning är att verksamhetens kostnader ryms inom ramen för de resurser förvaltningen har till sitt förfogande med ett undantag; ett omfattande mycket starkt och ökande tryck när det gäller placeringar för barn och ungdomar. Det ökade trycket syns mot bakgrund av nödvändiga akuta insatser mot skjutningar och gängkriminalitet.

Prognos

Totalt för året prognostiseras nettokostnader om 2 716,1 mnkr. För kostnaderna prognostiseras totalt 3 202,1 mnkr och för intäkterna 486,0 mnkr. Prognosen inkluderar beräknade prestationsförändringar om 17,1 mnkr, varav minskade prestationer inom förskoleverksamhet om 16,8 mnkr och ökade prestationer inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning om 33,9 mnkr.

I prognosen ingår även begärda och förväntade budgetjusteringar (drift) om totalt 28,3 mnkr varav 13,2 mnkr för lokaländamål söks i samband med tertiärrapport 2. Utöver de budgetjusteringar som söks i samband med tertiärrapport 2 förväntar sig förvaltningen budgetjusteringar om totalt 13,3 mnkr avseende:

- Hyresbidrag för merkostnader om 0,3 mnkr
- Elstöd om 0,7 mnkr
- Ersättning för höga hyror inom förskoleverksamhet om 6,6 mnkr
- Platsgaranti inom förskoleverksamhet om 3,5 mnkr
- Lokaländamål inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning om 0,3 mnkr

För hela nämndens verksamhetsområde prognostiseras ett underskott om 43,8 mnkr före

resultatöverföringar och ett underskott om 20,0 mnkr efter resultatöverföringar.

Resultatenheterna prognostiserar ett underskott om 32,9 mnkr och beräknar att hämta 23,8 mnkr från resultatfonderna. Underskotten beror främst på det rådande ekonomiska omvärldsläget och ökade personalkostnader.

För investeringar prognostiseras ett överskott om 1,0 mnkr jämfört med budget. Prognosen innefattar begärda budgetjusteringar om 0,2 mnkr för investeringar avseende trygghetsskapande åtgärder samt -0,9 för minskade utgifter avseende maskiner och inventarier.

Nedan följer analys per verksamhetsområde.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 4,0 mnkr jämfört med budget. Överskottet finns inom både Avdelning HR och utveckling och Administrativa avdelningen och beror främst på vakanta tjänster som ännu inte tillsatts.

Fördelad budgetjustering om 2,3 mnkr för platssamverkan och fördelat statligt anslag för krisberedskap om 0,5 mnkr för lönekostnader för säkerhetssamordnare har beaktats i prognosen.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Verksamhetsområdet prognostiserar ett sammantaget underskott om 16,0 mnkr före resultatöverföringar och 15,4 mnkr efter resultatöverföringar jämfört med budget.

Individ- och familjeomsorg för barn och ungdom

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott om 21,0 mnkr jämfört med budget.

Prognosen är mycket osäker, främst på grund av de senaste årens negativa utveckling med ökat antal placeringar och höga placeringskostnader och kan behöva justeras med ett ökat underskott kommande månader. I prognosen har kostnaderna för framförallt institutionsplaceringar sjunkit jämfört med föregående år. Det finns en stor osäkerhet i hur mycket ytterligare de kan komma att sjunka och hur utvecklingen framåt ser ut.

Statsbidragen inom verksamhetsområde individ- och familjeomsorg till barn och ungdom beräknas i prognosen bli cirka 7 mnkr lägre 2023 än utfallet föregående år. Inga tillkommande budgetjusteringar prognostiseras under 2023.

Den största orsaken till underskottet är situationen och de senaste årens utveckling inom verksamhetsområdet. Under den senaste treårsperioden (2019-2022) har orosanmälningarna har ökat med 32 procent. Antal ärenden har under samma period ökat med 24 procent, de externa placeringarna med 38 procent och vård dygnet med 45 procent. Det har i sin tur medfört ökade kostnader jämfört med tilldelad budget. Från hösten 2021 har även Trefassamverkan påverkat utvecklingen med ett ökat antal omhändertaganden inom ramen för LVU samt ökat antal placeringar på SIS-institution. Över tid förväntas insatserna inom ramen för Trefas leda till minskade kostnader för samhället.

Verksamheten arbetar strukturerat och långsiktigt med att minska vårdkostnaderna. Som ett

led i detta genomfördes under 2022 en omorganisation med utökad personalstyrka för att kunna arbeta mer intensifierat med uppföljning av institutionsplaceringarna samt med att hitta nya arvoderade familjehem.

Under 2023 har ett trendbrott kunnat ses i utvecklingen, vilket visas i statistiken nedan. Antal individer i externa placeringar har minskat med 7 procent och vårddygnen har minskat med 9 procent. Då vårddygnen har minskat mer än antal placerade individer medför det att en placerad individ i genomsnitt är placerad något kortare tid än tidigare. Det är främst placeringar på SIS och HVB samt i externa familjehem som har minskat, men en minskning finns även av placeringar i externa jourhem. Trots minskningen är förvaltningens bedömning att verksamhetens kostnader inte kommer att rymmas inom de resurser förvaltningen har till sitt förfogande till följd av ett omfattande mycket starkt och ökande tryck när det gäller placeringar för barn och ungdomar.

Antal orosanmälningar har fortsatt ökat, liksom antal aktuella ärenden. Inflödet av nya ärenden med komplex problematik är fortsatt hög, vilket är tidskrävande och kostsamt. Det är också fortsatt mycket svårt att hitta familjehem för äldre barn och ungdomar.

Andra effekter av omorganisationen är att uppföljningen av placeringarna har blivit mer aktiv, då handläggarna har kunnat upp följa upp placeringarna tätare och kunnat ställa tydligare krav på utförarna. Barn med beslut om familjehemsplacering får i den nya organisationen även snabbare en fast handläggare, på grund av snabbare byte av enhet, vilket är en förbättrad kvalitet för barnet.

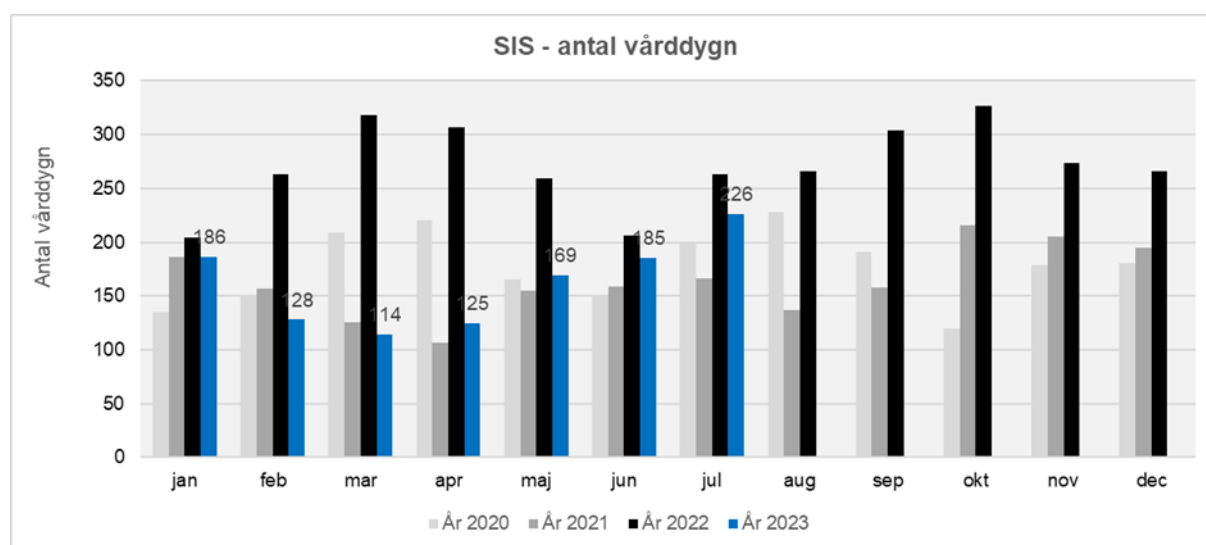
Verksamheten försöker använda öppenvården i egen regi i så hög utsträckning som möjligt. Antal unika individer som har insats via öppenvården har som statistiken nedan visar också ökat.

Nyckeltal, loF barn och ungdom*	2019	2020	2021	2022	Diff 2019-2022	Jan-juli 2023	Diff 2022-2023
Orosanmälningar	350	425	423	463	32 %	511	10 %
Inledda utredningar	90	92	95	102	13 %	95	-7 %
Aktuella ärenden**	816	911	918	1 010	24 %	1 061	5 %
Externa placeringar**	71	80	89	98	38 %	91	-7 %
LVU-placeringar**	42	45	46	58	38 %	48	-17 %
Vårddygn, varav	1 927	2 187	2 479	2 791	45 %	2 537	-9 %
SIS	119	177	164	271	128 %	162	-40 %
HVB	314	343	409	319	2 %	238	-25 %
Stödboende	96	166	299	372	288 %	384	3 %
Familjehem	267	207	315	384	44 %	328	-15 %
Jourhem	1 132	1 271	1 279	1 237	9 %	1 197	-3 %
Behandlingsfamilj	-	-	-	205	-	203	-1 %
Öppenvårdsinsatser i egen regi**	159	221	249	298	87 %	308	3 %

* Genomsnitt per månad. Exkl. Familjerätten, EKB, RVT och uppdragstagare** Unika individer

Nyckeltal, IoF barn och ungdom*	2019	2020	2021	2022	Diff 2019-2022	Jan-juli 2023	Diff 2022-2023
Statistik för augusti 2023 finns inte vid tillfälle för rapportering							

Kostnaderna för placeringar av äldre ungdomar på SIS-institution ligger betydligt lägre än föregående års nivå. Genomsnittligt antal SIS-dygn ökade totalt sett under 2022 med cirka 100 dygn per månad jämfört med nivån innan Trefas. Under de sista månaderna 2022 minskade SIS-placeringarna något och minskningen höll i sig de första månaderna under 2023. Under senvåren och sommaren har placeringarna återigen ökat. I prognosen står SIS-kostnaderna för knappt 14 mnkr av alla externa placeringskostnader.

Alternativ till placering på SIS-institution är vanligtvis HVB-hem eller stödboende, om placeringen fortsätter, och även dessa kostnader ligger fortsatt betydligt lägre än föregående års nivå. Kostnaderna för de här insatserna uppgår sammantaget till cirka 18 mnkr i prognosen.

Kostnaderna för jourhem (inkl. arvoderade jourhem) har ökat jämfört med föregående år och uppgår till nästan 32 mnkr i prognosen. En orsak till kostnadsökningen är att placeringar i så kallade förstärkta jourhem har ökat, på grund av flera ärenden med komplex och svår problematik. Förstärkta jourhem är en dyrare placering än vanliga jourhem, men har en lägre kostnad än placering på HVB. Kostnadsnivån för den nya insatstypen behandlingsfamilj som tillkom 2022 ligger på samma nivå som föregående år (7 mnkr).

Kostnaderna för arvoderade familjehem är fortsatt höga och uppgår till 35 mnkr i prognosen. Behovet av nya familjer är stort och det finns fortfarande en kö av barn i väntan på familjehem. Trots ökningen av arvoderade familjehem är det samtidigt fortsatt svårt att rekrytera familjehem som arvoderas via förvaltningen i den utsträckning som behövs. Kösituationen medför att barn antingen blir kvar i jourhem längre än önskvärt, eller att placeringar i externa familjehem ökar, vilket är kostnadsdrivande. Kostnaderna för externa familjehem har minskat jämfört med föregående år och uppgår till 7 mnkr i prognosen.

Individ- och familjeomsorg för vuxna

Verksamhetsområdet prognostiserar ett utfall inom fastställd budget.

Arbetet med Trefas har ökat vårdkostnadsnivån. En förutsättning för prognosen är att vårdkostnadsnivån inte ökar mer, liksom att ersättning erhålls från Polisen avseende kostnader för vissa ärenden inom avhopparverksamheten.

Verksamheten arbetar kontinuerligt med att öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden, liksom med att minska kostsamma placeringar. Det möjliggörs bland annat genom att i hög grad använda mindre kostsamma försöks- och träningslägenheter i förvaltningens regi samt genom högt nyttjande av den egna öppenvården.

Som statistiken nedan visar har LVM-anmälningarna ökat med 69 procent jämfört med föregående år, medan antal aktuella ärenden inom missbruk däremot endast har ökat med 3 procent jämfört med föregående år. Antal externa placeringar inom missbruk har minskat med 4 procent och vårddygnen har minskat med 4 procent. Då minskningen av vårddygnen är mindre än minskningen av antal placerade individer innebär det att en placerad individ i genomsnitt är placerad något längre tid än tidigare.

Verksamheten försöker använda öppenvården i egen regi i så hög utsträckning som möjligt, och antalet personer som har insats via öppenvården har ökat med 16 procent jämfört med föregående år.

Inom relationsvårdsteamet har behovet av placering på skyddat boende varit mycket lägre under året fram till och med juli, jämfört med samma period föregående år, vilket har medfört lägre kostnader. I verksamheten finns normalt en tydlig säsongsvariation med ett avsevärt högre tryck under vinterhalvåret, vilket gör att trenden framåt utifrån statistiken är svår att analysera.

Nyckeltal, IoF vuxna*	2019	2020	2021	2022	Diff 2019-2022	Jan-juli 2023	Diff 2022-2023
Missbruk							
LVM-anmälningar	9,1	8,7	10,2	8,8	-3 %	14,9	69 %
Aktuella ärenden**	241	227	216	224	-7 %	231	3 %
Externa placeringar**	72	67	73	83	15 %	81	-3 %
Vårddygn	1 897	1 721	1 960	2 215	17 %	2 181	-2 %
Öppenvårdsinsatser i egen regi**	97	102	91	93	-4 %	108	16 %
Relationsvårdsteamet							
Externa placeringar**	11	14	15	12	9 %	9	-26 %
Vårddygn	205	283	291	235	15 %	120	-49 %
* Genomsnitt per månad** Unika individer							
Statistik för augusti 2023 finns inte vid tillfälle för rapportering							

Socialpsykiatri

Verksamhetsområdet prognostiserar ett utfall inom fastställd budget före resultatöverföring och ett överskott om 0,6 mnkr efter resultatöverföring jämfört med budget.

Beställare

Beställare prognostiserar ett överskott om 5,7 mnkr jämfört med budget. Verksamheten väntas erhålla 2,2 mnkr i budgetjustering avseende en nystartad gruppbostad.

Prognosen är osäker till följd av att volymer av insatser kan förändras under året. Även nyttjande av insatser där brukare själva väljer hur timmar nyttjas kan öka och försämra prognosen. Kostnadsutvecklingen i samhället kan påverka prognosen negativt under året. Kostnadsutfall på insatserna följs noggrant. Verksamheten arbetar kontinuerligt med att öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden.

Utförare

Utförare prognostiserar ett sammantaget underskott om 5,7 mnkr jämfört med budget. Resultatenheterna hämtar 0,6 mnkr från resultatfonder. Utförare som inte är resultatenheter prognostiserar ett underskott om 5,1 mnkr jämfört med budget.

Kostnadsökningar under året har medfört att verksamhetens kostnader inte bedöms rymmas inom tilldelad budget. Under sommarperioden har enheten även haft högre kostnader för vikarier och övertid än planerat.

Verksamheten har haft svårigheter att rekrytera en sjuksköterska och en sjuksköterskekonsult har tagits in, vilket försämrar prognosen. Under hösten har enheten även tomgångsplatser. Under sommaren flyttade Bandängens gruppbostad till nya lokaler för att bland annat ge utrymme för fler brukare, däremot har inflyttningen försenats och därmed har även prognosen för brukarintäkter sjunkit.

Gruppbostäderna har fortsatt en ekonomisk utmaning i att minska dygnskostnader för brukare. För att minska underskottet har verksamheten tagit fram åtgärder som verksamheten arbetar med under året, exempelvis förändrad schemaläggning av personal och måltidsplanering.

Nyanlända

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 5,0 mnkr jämfört med budget.

Antalet ensamkommande barn (EKB) med extern placering har ökat något jämfört med föregående år. Från april 2022 och framåt har det varit en ökning av ensamkommande barn från Ukraina, vilket även har genererat ökade intäkter från Migrationsverket. Verksamheten har i nuläget låga kostnader för de flesta av de ukrainska ensamkommande barnen, då de främst bor hos släktingar som endast ersätts med omkostnadsersättning. Intäkterna från Migrationsverket beräknas därför generera ett överskott, även om det finns en osäkerhet i hur länge det förhållandet kommer att fortgå.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 1,0 mnkr jämfört med budget. Beviljade budgetjusteringar om 3,5 mnkr för driftprojekt och 10,8 mnkr för investeringsprojekt har beaktats i prognosen.

På grund av ett stort snöfall under 2022 går en stor del av förvaltningens budget för ändrings- och tillägsarbeten (ÄTA) till åtgärder av skadade träd. Detta minskar utrymmet för finansiering av andra planerade åtgärder som ligger utanför betalplan, vilket gör prognosen

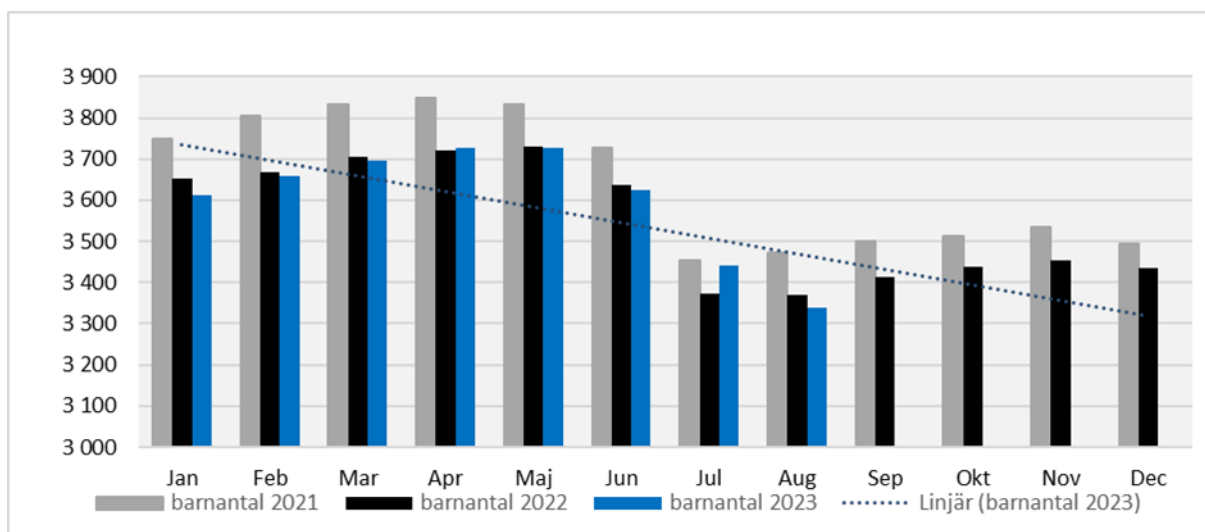
osäker.

Under 2023 har internräntan ökat från 0,5 procent till 2,2 procent. Förvaltningen förväntar sig en tillkommande budgetjustering för ökade internräntekostnader och prognostiserar en ökning om 3,7 mnkr. Budgetjusteringen söks i samband med tertialrapport 2.

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 2,5 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 4,4 mnkr efter resultatöversföring jämfört med budget. Överskottet beror främst på statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder.

Prognosen för negativa prestationsjusteringar per sista augusti motsvarar 16,8 mnkr, vilket är 5,9 mnkr lägre än prognosen för negativa justeringar per sista juli som motsvarade 10,9 mnkr. Det beror på att utfallet av barnantalet i augusti är cirka 100 barn lägre än prognosen. Anledningen är lediga platser och brist av barn i kö som skulle ersätta barn som började i skolan i augusti. Barnantalet i augusti motsvarade 3340, vilket är 102 barn lägre än barnantalet i juli.

Beställare

Beställare prognostiserar ett överskott om 4,4 mnkr jämfört med budget vilket främst förklaras av bidrag för kvalitetshöjande åtgärder.

Sjuklönekostnader i augusti motsvarar 0,7 mnkr och är 0,2 mnkr lägre än augusti år 2022. Sjuklönekostnaderna är fortfarande 0,1 mnkr högre än augusti 2019 innan covid-19 bröt ut.

Utförare

Utförare prognostiserar ett underskott om 1,9 mnkr jämfört med budget. I prognosen har förvaltningen tagit hänsyn till prognosen för bidrag för kvalitetshöjande åtgärder. Fyra av tio resultatenheter prognostiserar ett utfall inom fastställd budget. Sex resultatenheter visar underskott i prognosen som förklaras med lediga platser och minskning av barnantal. Enheterna arbetar långsiktigt med att anpassa personalkostnader till prognostiserade intäkter.

Enheten Stureby, som inte är en resultatenhet, prognostiserar ett underskott om 3,1 mnkr. Underskottet förklaras av brist på barn i kö.

Förvaltningen bedömer att platsgarantin kommer att uppfyllas under året. Behovet av platser inom förskolan ses kontinuerligt över och bedöms kunna tillgodoses inom stadsdelsområdet. Ersättning för platsgarantin förväntas bli 3,5 mnkr.

Nyckeltal	Snitt 2022	T2 2022	T2 2023
Antal barn	3 504	3 370	3 340
Antal avdelningar	223	223	214
Snitt barngrupp	15,8	15,1	15,6
Antal barn/anställd	5,0	4,7	5,0
Andel legitimerade förskollärare, %	35,4%	35,3%	36,2%

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott om 12,6 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 1,2 mnkr efter resultatöversföring jämfört med budget. Resultatenheterna prognostiserar sammantaget ett underskott och minskar sina fonder med cirka 11,4 mnkr.

Det försämrade prognostiserade resultatet beror främst på ett ökat vårdbehov, med kostnader över budgetram, samt mindre tilldelade stimulansmedel än förväntat. Beslut om fördelning av stats- och stimulansbidrag är tagna och verksamheten inväntar inte nya beslut. Verksamheten tilldelades bidrag men inte i den förväntade omfattningen.

Utfallet för beställarens beviljade huvudinsatser visar på en uppgående trend i år. Äldre med förhöjt vårdbehov tenderar att öka.

Verksamhetsomstruktureringar, bland annat den planerade avvecklingen av Rågsveds servicehus, beräknas få stor effekt på kostnader för tomgångshyror i år. Förväntad budgetjustering för lokalers omstruktureringkostnader är medräknade i prognosen.

Sjuklönekostnaderna visar en nedgående trend och är för närvarande lägre jämfört med januari-augusti förra året. Bemanningen anpassas fortlöpande till beviljade insatser inom samtliga utförarverksamheter.

Beställare

Beställare prognostiserar ett underskott om 7,1 mnkr jämfört med budget.

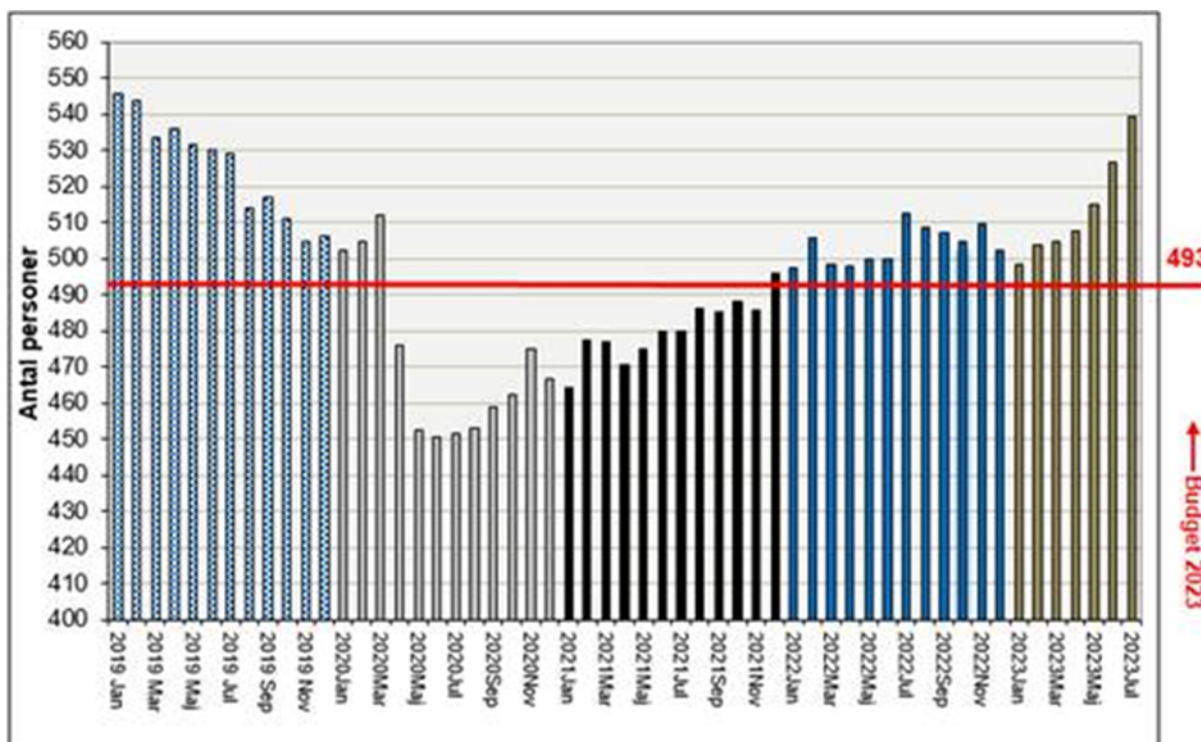
Inflyttning till äldreboende har minskat vilket leder till ökade nettohyreskostnader inom äldreomsorgen. För närvarande är det 29 lägenheter av 158 i s.k. malpåse på Högdalens vård- och omsorgsboende. Kostnader för tomma lägenheter är fortsatt höga och beräknas uppgå till cirka 13,3 mnkr i år. Under 2023 förväntas beställarenheten få sammanlagt 15,7 mnkr i omstruktureringsmedel för lokaler, varav 4,9 mnkr beviljades i samband med tertialrapport 1.

Utfallet av beviljade insatser överstiger budgeterade insatser. Trenden för utfallet för alla tre insatserna i tabellen nedan visar på en ökning i år. Främst ökar placeringar inom vård- och omsorgsboende. Hög ålder, otrygghet, svåra somatiska sjukdomar som inte kan tillgodoses inom ordinärt boende med hemtjänst, demenssjukdom med hög otrygghet samt flertal

personer med psykiatriska diagnoser tillhör några av förklaringarna till ökningarna.

Nyckeltal	Snitt 2022	Budget 2023	Snitt jan t.o.m. juli
Vård- och omsorgsboende, antal månadspersoner	504	493	514
Servicehus, antal månadspersoner	118	105	117
Hemtjänst, utförda dagtimmar	39 493	37 988	39 655
Statistik för aug 2023 finns inte vid tillfälle för rapportering			

Utfallet av både vård- och omsorgsinsatser och hemtjänsttimmar i snitt per månad har ökat jämfört med hösten 2022 1,2 procent avseende båda insatserna. Även antalet boende på servicehus har ökat beträffande äldre där hemtjänstinsatser inte längre kunnat tillgodose deras vårdbehov. I diagrammet nedan visas beställarenhetens utfall av antal personer som beviljats vård- och omsorgsboende under de senaste åren.

Utförare

Utförarenheten prognostiserar ett underskott om 18,6 mkr jämfört med budget. Utförarnas underskott beror främst på ett intensivt arbete som syftar till att kontinuerligt anpassa personalkostnaderna till intäkterna för utförda prestationer.

Beläggningen på servicehus ligger på 83,7 procent och på vård-och omsorgsboende på 85,5 procent.

Hemtjänstenheter räknar med att öka utförandegraden. Både beviljade och utförda hemtjänsttimmar har minskat i snitt per månad om 4,0 procent respektive 0,7 procent jämfört

med andra halvåret 2022. Utförandegraden för 2023 är 93,3 procent.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott om 19,7 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 9,8 mnkr efter resultatöversföring jämfört med budget.

Beställare

Beställare prognostiserar ett underskott om -9,5 mnkr jämfört med budget.

Prognosen är osäker med risk för fortsatt negativ utveckling. En volymökning av insatser har skett under året. Som ett led av det så har kostnaderna för insatserna ökat. Exempelvis har antalet brukare som väljer att åka med turbunda resor ökat under året. Detsamma gäller för hemtjänsten där verksamheten ser en volymökning. Kostnaderna för turbunda resor och hemtjänsten är två stora kostnadsposter som följs noga av verksamheten.

Budget för prestationsrelaterade insatser har under perioden justerats och beaktats i prognosen. Slutgiltig budget baseras på de insatser som finns vid två givna avläsningstillfällen under året. En under våren och en under hösten. Totalt beviljat belopp efter höstens avläsning för prestationsförändringar och särskild redovisning uppgår till 33,9 mnkr.

Verksamheten väntas erhålla 0,5 mnkr i budgetjustering avseende kommunalt bostadstillägg och 0,3 mnkr i budgetjustering till Poppelgårdens gruppbostad.

Utförare

Utförare prognostiserar ett sammantaget underskott om 10,2 mnkr jämfört med budget. Resultatenheterna hämtar 9,9 mnkr från resultatfonder. Utförare som inte är resultatenheter prognostiserar ett underskott om 0,3 mnkr jämfört med budget.

Utförarenheternas underskott beror på flera faktorer. Gemensamt inom enheterna är att personalkostnaderna har ökat, exempelvis har vikariekostnader och övertidsersättningar varit högre än beräknat. Utförarenheterna har en utmaning i att hantera högre kostnader i samhället för bland annat kost och el. Kostnaderna följs noga och kostnadsbesparande åtgärder diskuteras löpande.

Grupp- och servicebostädernas prognostiserade underskott beror bland annat på tomgångsplatser. Utöver det har några av gruppbostäderna haft extra bemanning under perioden då behoven hos vissa brukare har varit särskilt stora. Personalens sjukfrånvaro följs upp och handlingsplaner tas fram vid behov för att minska vikarie- och övertidskostnader. Leasingavtal har setts över under perioden.

Inom assistansenheten syns ett intäktsbortfall till följd av ett återbetalningskrav från Försäkringskassan. Enheten arbetar aktivt med att förebygga övertid genom att anställa timvikarier och tydliggöra rutiner gällande bemanning.

Enheterna har utvecklat ett gott samarbete över enhetsgränserna för att hantera ekonomiska utmaningar, såsom bemanningssvårigheter med mera.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 2,0 mnkr jämfört med budget.

Överskottet beror dels på att en förväntad tillkommande budgetjustering avseende statsbidrag för elstöd om 0,7 mnkr har räknats in i prognosen, dels på att den budgetjustering om 2,0 mnkr för sommarlovsaktiviteter som fördelats ut i juni inte kunnat förbrukas i sin helhet.

Förvaltningen har även tilldelats budgetjustering för sommarkoloniverksamhet om 2,2 mnkr vilket var 0,1 mnkr högre än tidigare prognos. Budgetjusteringen fördelas ut utan ansökan baserat på hur många barn i stadsdelen som tilldelats kolloplats.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 2,0 mnkr jämfört med budget. Överskottet finns både inom området offentligt skyddat arbete (OSA) och inom feriearbeten. I prognosen är cirka 1,0 mnkr i tillkommande statsbidrag för feriearbeten medräknat.

Förvaltningen arbetar intensivt med att erbjuda arbetsmarknadsinsatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet är att använda tilldelade budgetmedel för insatser som motverkar att personer riskerar att fastna i långvarig arbetslöshet och i förlängningen även riskerar ett långvarigt bidragsberoende.

I nuläget ser förvaltningen svårigheter att förbruka hela budgeten och prognosen är därför ett överskott. Orsaken är ändrade regler för vilka arbetsplatser som godkänns för OSA-platser. Numera godkänns endast platser internt i staden, vilket har minskat antalet möjliga platser mycket, då förvaltningen tidigare har haft cirka 80 procent utanför staden. Förvaltningen hade i augusti endast sex personer i OSA-insats. Tre av de sex anställningarna löper ut under hösten och två nya anställningar inleds i september.

Det ekonomiska ansvaret för stockholmjobb (visstidsanställningar) har övergått till Arbetsmarknadsförvaltningen, men förvaltningen får fortsatt tillgång till arbetsplatser därigenom.

Förvaltningen har även arbetat med att erbjuda feriejobb för att kunna nå årsmålet om 1 300 platser. Platserna finns inom förvaltningens egna verksamheter såväl som i andra förvaltningar eller bolag samt hos externa utförare.

Inför sommaren sökte 1 648 ungdomar feriejobb i förvaltningen. Totalt anställdes 1 058 ungdomar och 1 033 ungdomar arbetade under sommaren. Ytterligare cirka 250 ungdomar beräknas kunna erbjudas feriearbete under höst- och jullov. I nuläget räknar förvaltningen därmed att sammantaget under året kunna anställa cirka 1 300 feriearbetande ungdomar under sommar-, höst- och jullov. Överskottet inom feriearbeten beror på att statsbidrag för vissa feriearbeten har kunnat sökas, vilket inte var känt när ferieplatserna planerades.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet prognostiserar ett underskott om 7,0 mnkr jämfört med budget.

Prognosen är fortsatt osäker, främst på grund av stora osäkerhetsfaktorer i omvärlden och konjunkturens negativa utveckling med risk för ökad arbetslöshet och kan därför behöva justeras med ett ökat underskott kommande månader.

Prognosen för utbetalt bistånd förutsätter även fortsatta intäkter i form av statsbidraget generalschablon utöver tilldelad budget för bidragshushåll i denna målgrupp.

Budget 2023 innebar en minskning jämfört med 2022 och baseras på en årsprognos om 900 hushåll samt ett medelbidrag om 11 380 kronor. Medelbidraget i stadsdelen är högre än genomsnittet i staden, vilket främst beror på att stadsdelen under längre tid har haft störst hushållstorlek bland bidragshushållen i staden.

Tabellen nedan visar utvecklingen under årets gångna månader jämfört med genomsnitt tidigare år. Augusti är än så länge preliminär men bedömningen är att antal hushåll i augusti slutgiltigt sannolikt kommer att ligga på en lägre nivå än juli. Genomsnittligt antal hushåll för januari-augusti är 973 och medelbidraget för samma period är i snitt 11 462 kr.

Trenden (snitt januari-augusti) utifrån den senaste statistiken visar ett fortsatt sjunkande antal hushåll jämfört med 2022. Förvaltningen bedömer däremot att det finns en stor risk för att antalet hushåll under året inte kommer att kunna sjunka i tillräcklig utsträckning som behövs för att kostnaderna ska rymmas inom tilldelad budget.

Nyckeltal, Ekonomiskt bistånd	Snitt 2020	Snitt 2021	Snitt 2022	Snitt jan-apr	Maj	Juni	Juli	Aug prel
Antal bidragshushåll	1 137	1 140	1 045	1 005	941	959	942	924
Antal ungdomar <25 år	108	82	61	55	53	51	56	50
Utbetalt bidrag, mnkr	11,43	11,88	11,48	11,48	10,59	11,14	11,05	10,50
Utbetalt bidrag för boende, mnkr	0,61	0,89	0,99	0,97	0,71	0,54	1,03	0,38
Medelbidrag, kronor	10 051	10 420	10 987	11 431	11 254	11 617	11 732	11 368
Siffrorna hämtas från Sweco								

Resultatenheter

Nämnden följer resultatenheterna noga under året. I tertialrapporten redovisar nämnden hur stor del av tidigare års resultat som de avser att disponera under året.

Nämnden ansvarar för att uppkomna underskott täcka i samband med nästkommande års bokslut. I tertialrapporten redovisar nämnden hur detta genomförs samt en prognos på överföringen till nästa år.

Den 19 juni 2023 beslutade kommunfullmäktige om tillfälligt ändrade regler för en utökad möjlighet att använda resultatenheter med hänsyn till det ekonomiska läget. De tillfälliga reglerna innebär att underskott får uppkomma under 2023 och 2024, men ska därefter täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskotten inte har kunnat täckas under nästkommande års bokslut, dvs. år 2025, ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2023	Resultatöverföring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknat resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknad resultatöverföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Snösättras förskolor	44 029	-2 319,0	-909	3 228
Rågsved förskolor	43 974	-3 674,0	214	3 460

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2023	Resultatöverföring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknat resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknad resultatöverföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Örby förskolor	46 250	-4 378,0	-871	4 625
Högdalens förskolor	48 779	-4 094,0	392	3 702
Hagsåtra	43 535	-3 704,0	-1 088	4 353
Årsta 2 förskolor	62 424	-5 827,0	-941	6 242
Enskede Gårds förskolor	49 637	-3 658,0	526	3 132
Östberga förskolor	36 979	-3 550,0	1 190	2 360
Blåsuts Dalens förskolor	37 121	-3 836,0	4 362	1 980
Årsta 3 förskolor	46 417	-753,0	-24	777
Stureby vård och omsorgsboende	79 006	-7 729,0	2 527	5 202
Högdalens vård och omsorgsboende	115 599	-11 898,0	3 071	8 827
Enskede Nya servicehus	30 674	-3 191,0	952	2 239
Stureby hemtjänst	29 023	-3 147,0	3 720	1 696
Vantörs kommunala hemtjänst	46 283	-4 535,0	1 530	3 005
Enskede hemtjänst	37 483	-4 076,0	2 860	2 202
Assistansenheten	62 465	-6 180,0	2 967	3 213
Grupp- och servicebostäder LSS	115 664	-11 509,0	9 397	5 726
Daglig verksamhet	22 535	-1 845,0	2 498	718
Utförarenhet socialpsykiatri	23 553	-1 761,0	574	1 187
Summa resultatenheter	1 021 430	-91 664	32 947	67 874

Investeringar

Nämnden följer upp investeringarna utifrån den investeringsplan som kommunfullmäktige fastställde i innevarande års budget och som specificerats i nämndens verksamhetsplan. Om avvikelser beräknas för projekt kopplade till de olika investeringsmedlen redovisar och förklaras avvikelserna.

Mnkr	Budget	Begärda budgetjusteringar	Prognos	Avvikelse
Parkinvesteringar	10,6	0,0	10,6	0,0
Parkreinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	10,7	0,0	10,7	0,0

Klimatinvesteringar	4,3	0,0	4,3	0,0
Trygghetsinvesteringar	4,1	0,2	4,3	0,0
Övriga investeringsmedel	2,4	0,0	2,4	0,0
Maskiner & inventarier	4,1	-0,9	2,2	1,0
Totalt investeringar	36,2	-0,7	34,5	1,0

Prognosen för 2023 års investeringskostnader innehåller sökta medel för budgetjustering av investeringsbudget i enlighet med bilaga 2.

Investeringar i stadsmiljö

För 2023 uppgår klimatinvesteringarna till 4,3 mnkr och trygghetsinvesteringarna uppgår till 4,3 mnkr. Prognos för övriga investeringsmedel uppgår till 2,4 mnkr. Ingen avvikelse prognostiseras mot budget för år 2023. Under år 2023 beräknas de ej aktiverbara utgifterna inom investeringsverksamheten uppgå till 0,0 mnkr.

Maskiner och inventarier

Beviljad budget för 2023 inklusive budgetjustering om 0,9 mnkr för maskiner och inventarier uppgår till 4,1 mnkr. För 2023 prognostiseras ett överskott om 1,9 mnkr till följd av fördröjda investeringar i framförallt lokaler. De fördröjda investeringarna planeras genomföras under 2024.

Till följd av det prognostiserade överskottet och det rådande ekonomiska omvärldsläget föreslår förvaltningen, efter diskussioner med stadsledningskontoret, att nämnden ansöker om budgetjustering om -0,9 mnkr för minskade utgifter avseende maskiner och inventarier. Den negativa budgetjusteringen skulle generera ett slutligt prognostiserat överskott om 1,0 mnkr för 2023.

Nedan redovisas status av tidigare beviljade medel för klimat och trygghet samt begärda budgetjusteringar i samband med tertialrapport 2 2023.

Klimatinvesteringar (investering)

I samband med kommunstyrelsens avstämningsärende för 2023 beviljades nämnden klimatinvesteringsmedel för tre projekt:

- Växtbäddar med biokol om 2,1 mnkr
- Skyfallsåtgärder på Enskedefältet om 1,9 mnkr
- Solskydd på förskola om 0,3 mnkr

Arbetet med plantering av träd i växtbäddar med biokol är påbörjat på flertalet platser i stadsdelsområdet.

Förvaltningen har även påbörjat arbetet med skyfallsåtgärder på Enskedefältet och bedömer att projektet kommer slutföras under året.

Tre förskolor har fått solskydd installerade på plats.

Trygghetsinvesteringar (investering)

Nämnden har även beviljats trygghetsinvesteringsmedel för två projekt i samband med

avställningsärendet för 2023 och för två projekt i samband med tertialrapport 1:

- Trygghetsskapande åtgärder Dalenparken om 2,5 mnkr
- Trygghetsskapande åtgärder Blåsut om 1,3 mnkr
- Trygghetsskapande åtgärder i Kolerakyrkogården med 0,2 mnkr
- Fasad- och entrébelysning vid Rågsveds aktivitetshus med 0,1 mnkr

Arbetet med trygghetsskapande åtgärder i Dalenparken är beställt och kommer starta upp i höst. Arbetet med trygghetsskapande åtgärder i Blåsut har påbörjats. Belysningen till Kolerakyrkogården är beställt via trafikkontoret och kommer att sättas upp under hösten. Belysningen till aktivitetshuset är beställd.

Förvaltningen bedömer att flertalet arbeten kommer slutföras under året. Blåsutstråket kommer att färdigställas under våren 2024.

Begärda budgetjusteringar

I samband med tertialrapport 2 ansöker nämnden om budgetjustering om totalt -0,7 mnkr i enlighet med nedan:

- Investeringsmedel för trygghetsskapande åtgärder om 0,2 mnkr (investering), se bilaga 2.
- Minskade utgifter avseende maskiner och inventarier om -0,9 mnkr (investering), se bilaga 2.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Nämnden har inte genomfört försäljningar av anläggningstillgångar.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har inga verksamhetsprojekt med betydande påverkan på stadens ekonomi eller av strategisk vikt.

Omslutningsförändringar

Med omslutningsförändring avses en ökad eller minskad kostnad som har ett direkt samband med en motsvarande ökad eller minskad intäkt. Nämnden har redovisat omslutningsförändringar i verksamhetsplanen, ytterligare omslutningsförändringar godkänns av kommunstyrelsen.

Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 24,4 mnkr enligt nedan tabell.

Verksamhetsområden	Omslutningsförändring (mnkr)	Kommentar
Individ- och familjeomsorg, barn och ungdom	4,3	Ökade statsbidrag
Individ- och familjeomsorg, vuxna	0,5	Ökade hyresintäkter avseende försöks- och träningslägenheter
Individ- och familjeomsorg, nyanlända	1,1	Ökade statsbidrag

Verksamhetsområden	Omslutningsförändring (mnkr)	Kommentar
Stadsmiljöverksamhet	0,1	Försäljning av verksamhet/servicejänster
Äldreomsorg	16,0	Försäljning av verksamhet och bidrag
Barn, kultur och fritid	0,6	Ökade statsbidrag samt föräldrantäkter avseende kollo
Arbetsmarknadsåtgärder	0,6	Ökade statsbidrag
Ekonomiskt bistånd	1,2	Ökade statsbidrag

Budgetjusteringar

Trygghetsskapande åtgärder (investering)

För att skapa en tryggare miljö i stadsdelsområdet ansöker nämnden om budgetjustering om 0,2 mnkr för trygghetsskapande åtgärder. Nämnden ansöker om medel enligt nedan:

- 0,2 mnkr för investeringsmedel för trygghetsskapande åtgärder, projekt Ungas bilder, medskapandeprojekt i Rågsved Centrum

Maskiner och inventarier (investering)

Nämnden prognostiserar ett överskott om 1,9 mnkr till följd av fördröjda investeringar i framförallt lokaler och beräknar därmed minskade utgifter under 2023. Nämnden ansöker om medel enligt nedan:

- -0,9 mnkr för minskade utgifter avseende maskiner och inventarier

Kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (drift)

Nämnden har under året haft, och prognostiserar ytterligare, merkostnader för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ansöker om medel enligt nedan:

- 0,5 mnkr för merkostnader för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning

Ökade kapitalkostnader (drift)

Till följd av ökade kapitalkostnader inom stadsmiljöområdet ansöker nämnden om budgetjustering om 3,7 mnkr för ökade kapitalkostnader. Nämnden ansöker om medel enligt nedan:

- 3,7 mnkr för ökade kapitalkostnader inom stadsmiljöområdet avseende räntor i enlighet med tabell nedan

Budgetjusteringar kapitalkostnad	Budget	Bokfört augusti	Prognos	Budgetjusteringar	Avvikelse
Avskrivningar	19,7	12,1	19,7	0,0	0,0
Internränta	1,1	3,0	4,8	3,7	0,0

Lokaländamål (drift)

Sökta budgetjusteringar för lokaländamål redovisas under *Medel för lokaländamål*.

Lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster (drift)

Uppföljning av beviljade medel för åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster redovisas under *Övrigt*.

Medel för lokaländamål

Avveckling, omstrukturering och utbyggnad (drift)

Förvaltningen har identifierat behov av avveckling, omstrukturering samt utbyggnad av lokaler. Till följd av detta ansöker nämnden om budgetjustering om totalt 13,2 mnkr för lokaländamål i enlighet med bilaga 1. Nämnden ansöker om medel enligt nedan:

- Ansökan om medel för avveckling/omstrukturering av lokaler tomgångshyror med 0,4 mnkr för vård- och omsorgsboende Skedviksvägen 50, Årsta.
- Ansökan om medel för avveckling/omstrukturering av lokaler tomgångshyror med 1,4 mnkr för Tussmötegården vård- och omsorgsboende Tussmötevägen 173, Stureby.
- Ansökan om medel för avveckling/omstrukturering av lokaler tomgångshyror med 4,3 mnkr för Årsta vård- och omsorgsboende Årstavägen 112, Årsta.
- Ansökan om medel för avveckling/omstrukturering av lokaler tomgångshyror med 5,2 mnkr för Rågsveds servicehus Kumlagatan 11-19, Rågsved.
- Ansökan om stimulansbidrag för utbyggnad av boende för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning med 1,9 mnkr för Bandängens gruppbostad Trollesundsvägen 44, Bandhagen.

Under åren 2021-2022 totalrenoverades Hagsätra gruppbostad SoL på Hagsätravägen 117-119, fastigheten Svedjaren 1. Boendet består av 14 lägenheter med tillhörande gemensamhetsutrymmen och uppfyller efter renoveringen de krav på standard som numera efterfrågas av boende och anhöriga. Renoveringen innebär även en bättre fysisk arbetsmiljö för förvaltningens medarbetare.

Behovet av boendeplatser inom SoL är stort i staden och renoveringen av Hagsätra gruppbostad var nödvändig för att bibehålla platserna inom stadsdelsområdet.

Fastighetsägare är Micasa och boendet hyrs in i enlighet med *Samverkansavtal för särskilda boendeformer* med en total årshyra om cirka 1,5 mnkr. Micasas totala investering för renoveringen uppgår till cirka 4,2 mnkr, vilket med ränta innebär att stadsdelsnämnden ska amortera cirka 4,8 mnkr under 10 år. Detta ger en årlig genomsnittlig tillkommande kostnad om cirka 480 tkr.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tecknande av tilläggsavtal för hyrestillägget. Hyrestillägg och amorteringsplan framgår av bilaga 3.

Analys av balansräkning

I balansräkningen redovisas stadsdelsnämndens tillgångar och skulder. Förvaltningens

balansomslutning har ökat med 5,8 mnkr under perioden januari-augusti jämfört med föregående år.

Tillgångar

Anläggningstillgångar har ökat med 7,9 mnkr som en följd av ökade investeringar inom stadsmiljö- och parkverksamheten. Kundfordringar har minskat med 6,3 mnkr vilket beror främst på minskad försäljning till andra förvaltningar. De kortfristiga fordringarna, ingående moms, har minskat med 3,9 mnkr och beror på minskade inköp av omsorg inom äldreomsorg och social omsorg där kommuner kan dra av så kallad vårdmoms. De förutbetalda kostnaderna och upplupna intäkterna har ökat med 9,3 mnkr vilket bland annat beror på att man ännu inte mottagit statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan. Likvida medel har inte förändrats under perioden.

Balansräkning		
Tillgångar (mnkr)	2023-08-31	2022-08-31
Anläggningstillgångar	235,0	227,1
Kundfordringar, bl.a. hemservice- och barnomsorgsavgifter	17,0	23,3
Övriga kortfristiga fordringar	90,0	94,0
Förutbetalda kostnader, bl.a. hyror och upplupna intäkter	75,2	66,9
Likvida medel, klientmedel och förskottskassa	0,5	0,5
Summa tillgångar	417,6	411,8

Skulder och eget kapital

Eget kapital har ökat med 11,9 mnkr som en följd av förändringarna i balansräkningen. Långfristiga skulder har minskat med 0,2 mnkr. Leverantörsskulder har ökat med 2,7 mnkr, vilket bland annat beror på att omsorgsfakturor har ökat. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 15,2 mnkr till följd av att förvaltningen bland annat har behövt periodisera löneökningen från årets lönerrevision.

Diverse kortfristiga skulder har inte förändrats under perioden.

Skulder och eget kapital (mnkr)	2023-08-31	2022-08-31
Eget kapital	194,9	206,8
Övriga långfristiga skulder	1,8	2,1
Leverantörsskulder	62,5	59,8
Diverse kortfristiga skulder	1,4	1,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	157,0	141,7
Summa skulder och eget kapital	417,6	411,8

Övrigt

Lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster (drift)

Vid avstämningsärendet för 2023 beviljades även nämnden 0,2 mnkr för åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster.

Vasslätter i Fagersjöviken är beställt men ännu inte påbörjat på grund av häckningsperioder. Förvaltningen bedömer att arbetet kommer slutföras under året.

Intern kontroll

Uppföljning av intern kontroll

Enligt kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § ska nämnden inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt enligt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Det interna kontrollarbetet har i stort sett fortlöpt enligt plan, men några avvikelser har identifierats.

Vad gäller insatser för vuxna har några få avvikelser uppmärksammats, såsom att inkommande information legat kvar i systemet för länge, något beslut har saknats och något ärende har inte avslutats i tid. Avvikelserna är åtgärdade och samtliga berörda handläggare har fått individuell återkoppling utifrån egenkontrollen. För att säkerställa att de insatser som ges är av god kvalitet genomförs egenkontroller av genomförandeplaner samt kontroller för att säkra kompetensen i de verksamheter som utför insatser. Egenkontrollerna planeras att genomföras inför slutet av året.

Möjligheten att upptäcka barn som behöver stöd av socialtjänsten har utvecklats genom att samverka mellan mottagnings- och utredningsenheten och förebyggande verksamheter förbättrats genom informations- och kunskapsutbyte.

Arbetet med att säkra upp att äldre får omvårdnads samt hälso- och sjukvårdsinsatser som svarar upp till de aktuella behoven fortsätter. Egenkontroller gällande genomförandeplaner samt hälso- och sjukvårds-/rehabiliteringsplan visar att 90 procent av brukare på särskilda boenden har en aktuell plan för sina insatser. Att det inte ligger på 100 procent beror bland annat på nyinflyttning.

När det gäller inköp och avtalstrohet ska kontinuerlig uppföljning av förvaltningens inköp göras via Spend och Agresso för att kunna erbjuda riktad information och utbildning. Detta har inte kunnat genomföras under våren men planeras att göras till hösten igen. Information om inköp och utbildning kommer även att hållas på introduktionsutbildning för nya chefer under hösten. Nya riktlinjer, instruktioner och mallar för direktupphandling har även tagits fram under våren. Avseende avtalsuppföljning ska det anges i upphandlingsdokumenten hur uppföljning ska ske. Förvaltningen planerar under hösten att genomföra en kontroll av att avtalsansvarig eller avtalscontroller följer upp i enlighet med upphandlingsdokumenten.

Inom systematiskt informationssäkerhetsarbete har förvaltningen arbetat med att stärka behörighetshanteringen inom hälso- och sjukvård samt informationssystem som innehåller

många känsliga personuppgifter. Genom stickprovskontroller i mars och augusti har avvikelser identifierats inom framförallt behörigheter i sociala system, personalsystem och lokala trygghetslarm. Två avvikelser identifierades även vid stickprovskontroll av ansvarsområden inom informationssäkerhet. Båda avvikelserna är åtgärdade vid rapporteringstillfället. För att säkerställa en god informationshantering är ytterligare stickprovskontroller inplanerade och förvaltningen kommer arbeta med att stärka behörighetsuppföljningen under året genom att uppdatera rutinen för behörighetskontroll. Avvikelser inom trygghetslarm kommer åtgärdas i samband med planerat införande av ny systemleverantör.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-09-21
Anna Larsson, Avdelningschef	2023-09-21